

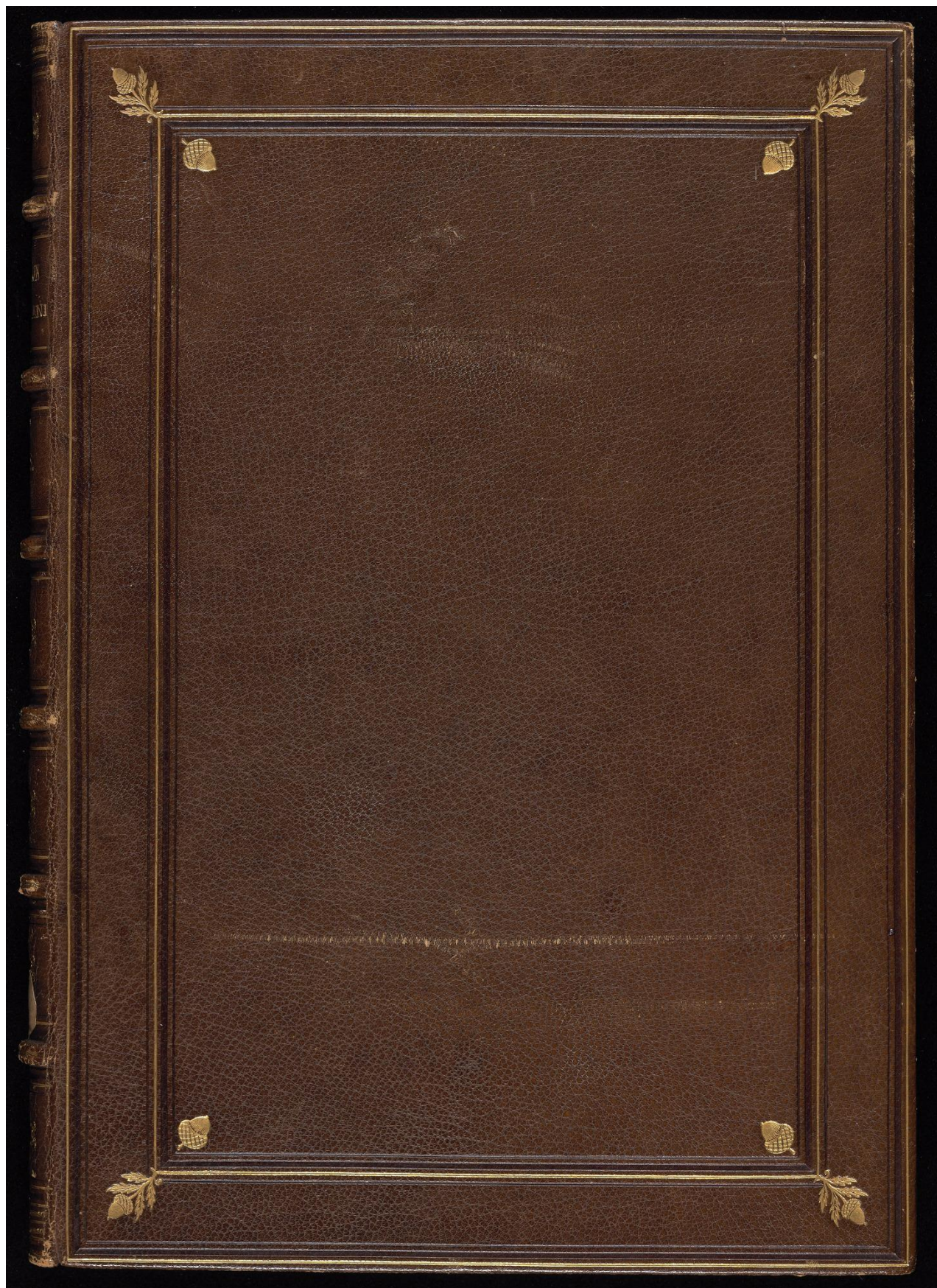

Yale University Library Digital Collections

Title	Speculum Christiani
Call Number	Takamiya MS 96
Creator	
Published/Created Date	[ca. 1400-1425]
Rights	The use of this image may be subject to the copyright law of the United States (Title 17, United States Code) or to site license or other rights management terms and conditions. The person using the image is liable for any infringement.
Extent of Digitization	Completely digitized
Generated	2024-08-27 18:07:17 UTC
Terms of Use	https://guides.library.yale.edu/about/policies/access
View in DL	https://collections.library.yale.edu/catalog/15605268

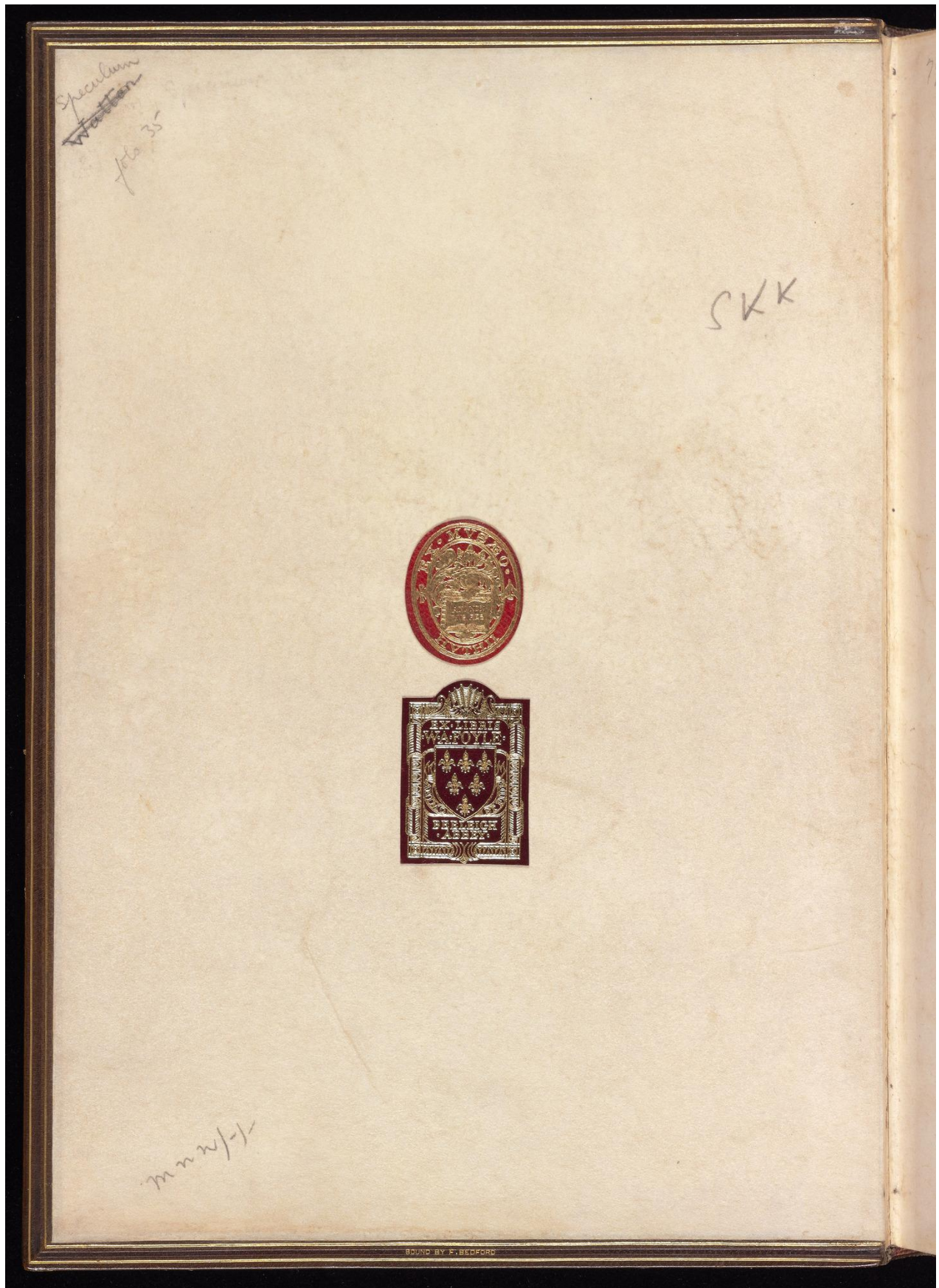
[Front cover]

Image ID: 15607021

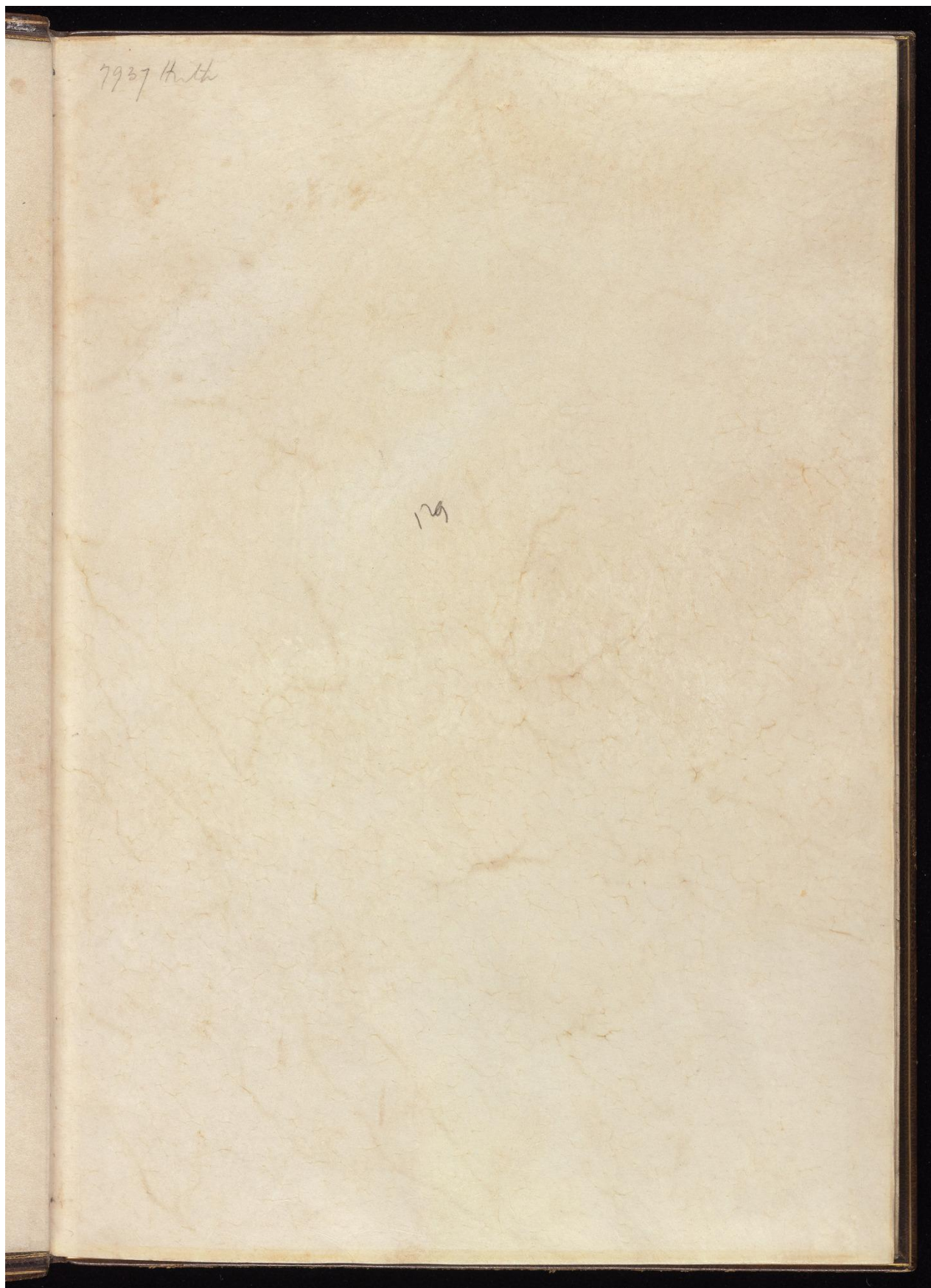
[Inside front cover]

Image ID: 15607022

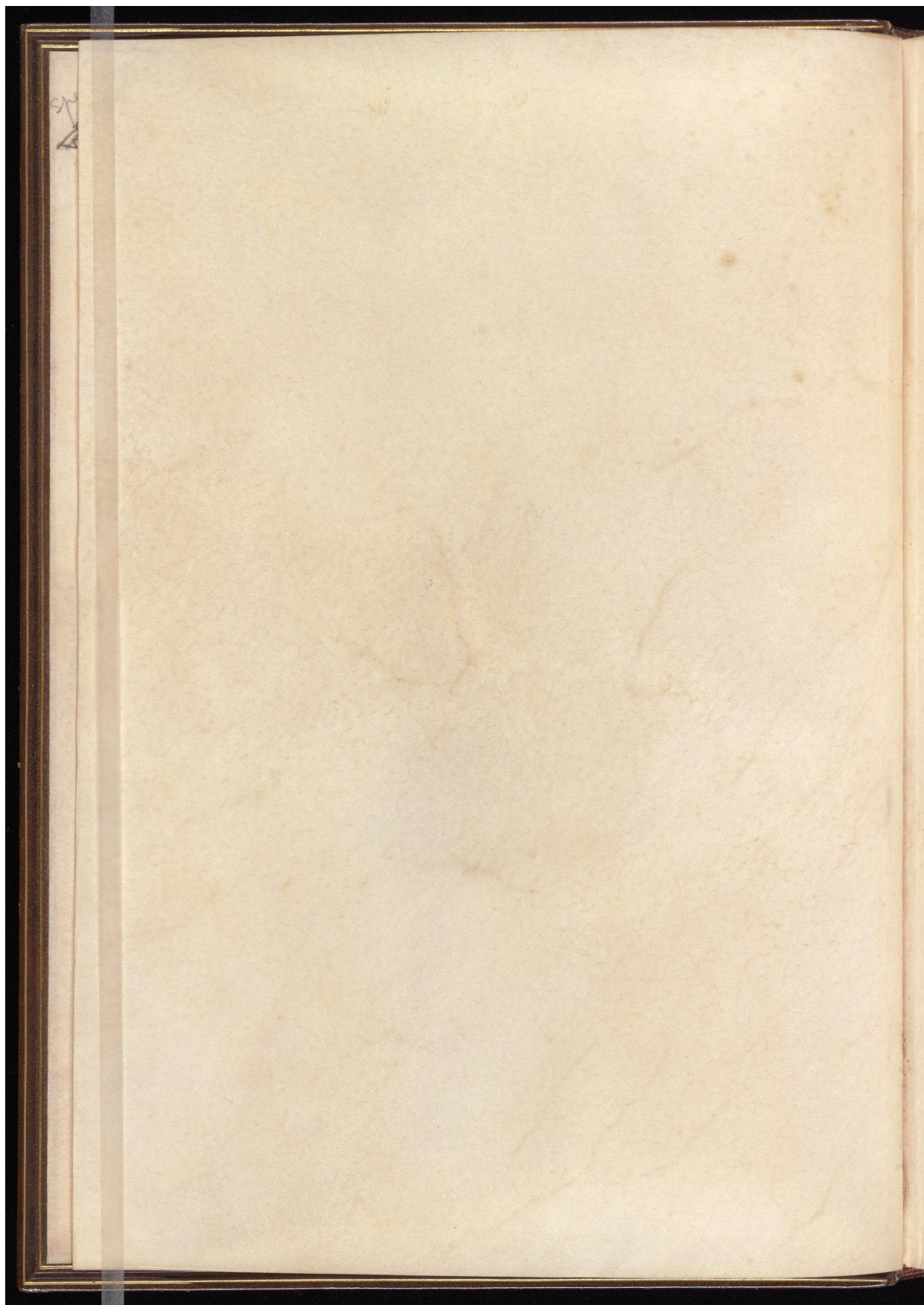
[Front flyleaf recto]

Image ID: 15607023

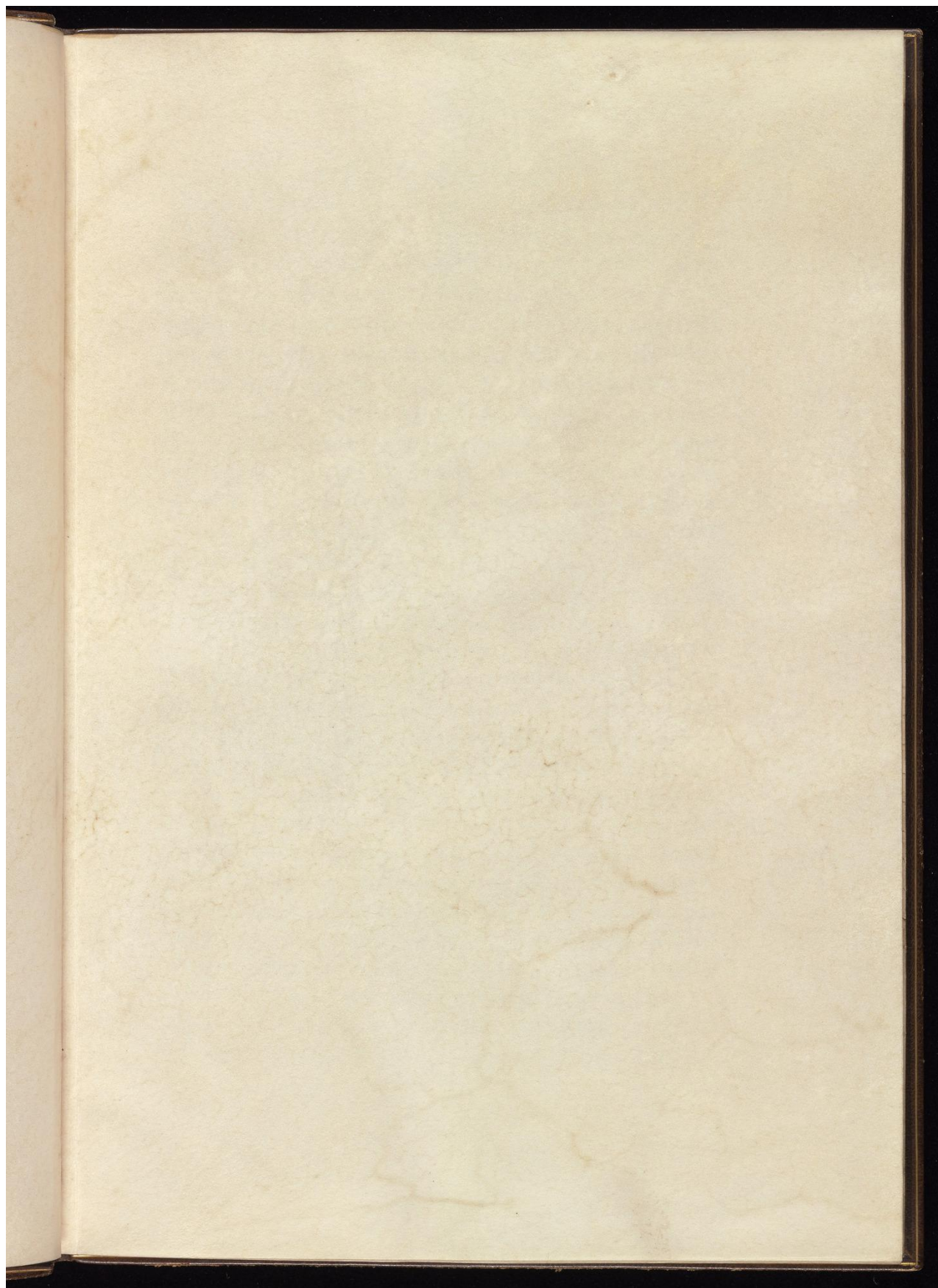
[Front flyleaf verso]

Image ID: 15607024

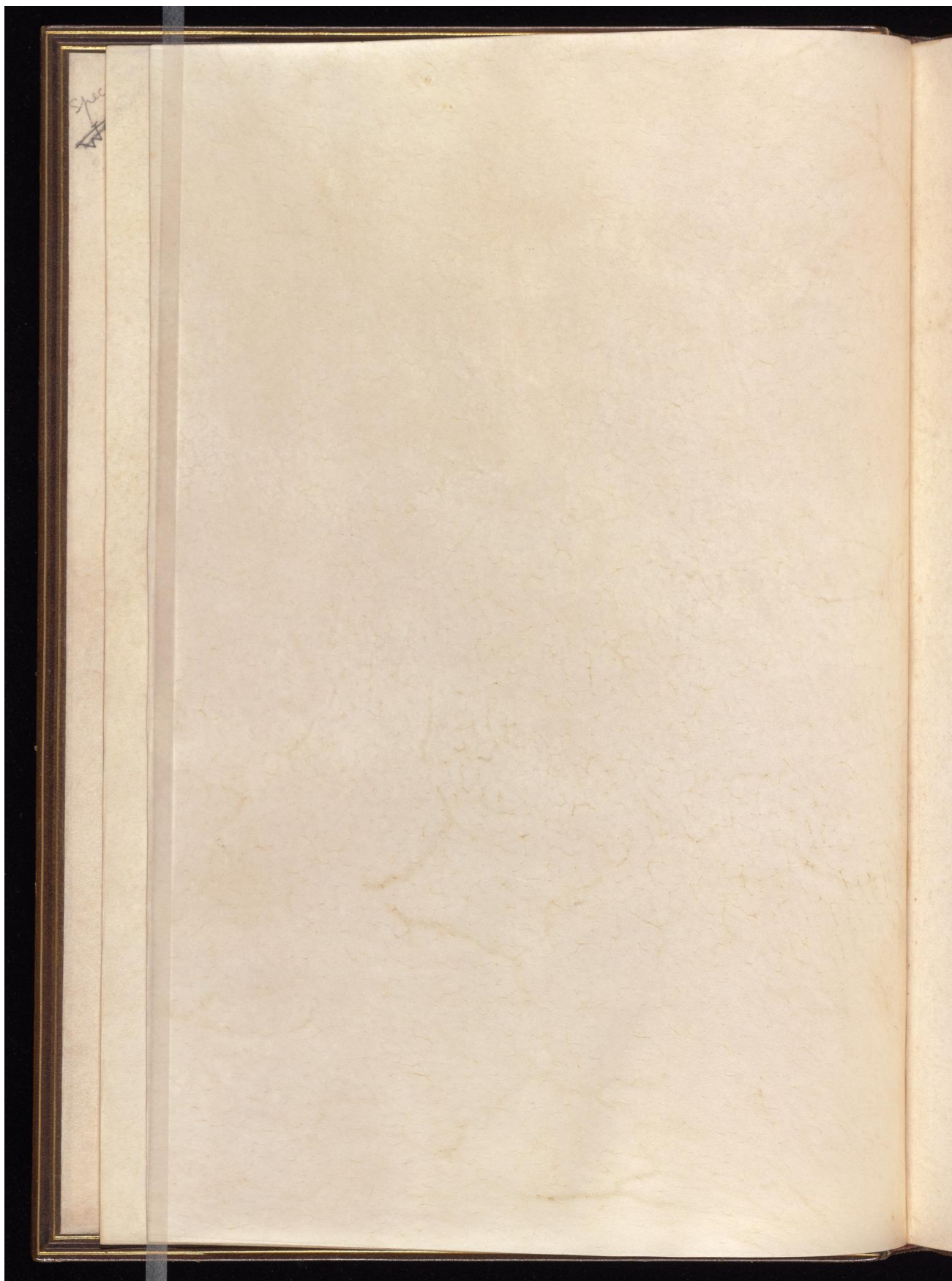
[Front flyleaf ii recto]

Image ID: 15607025

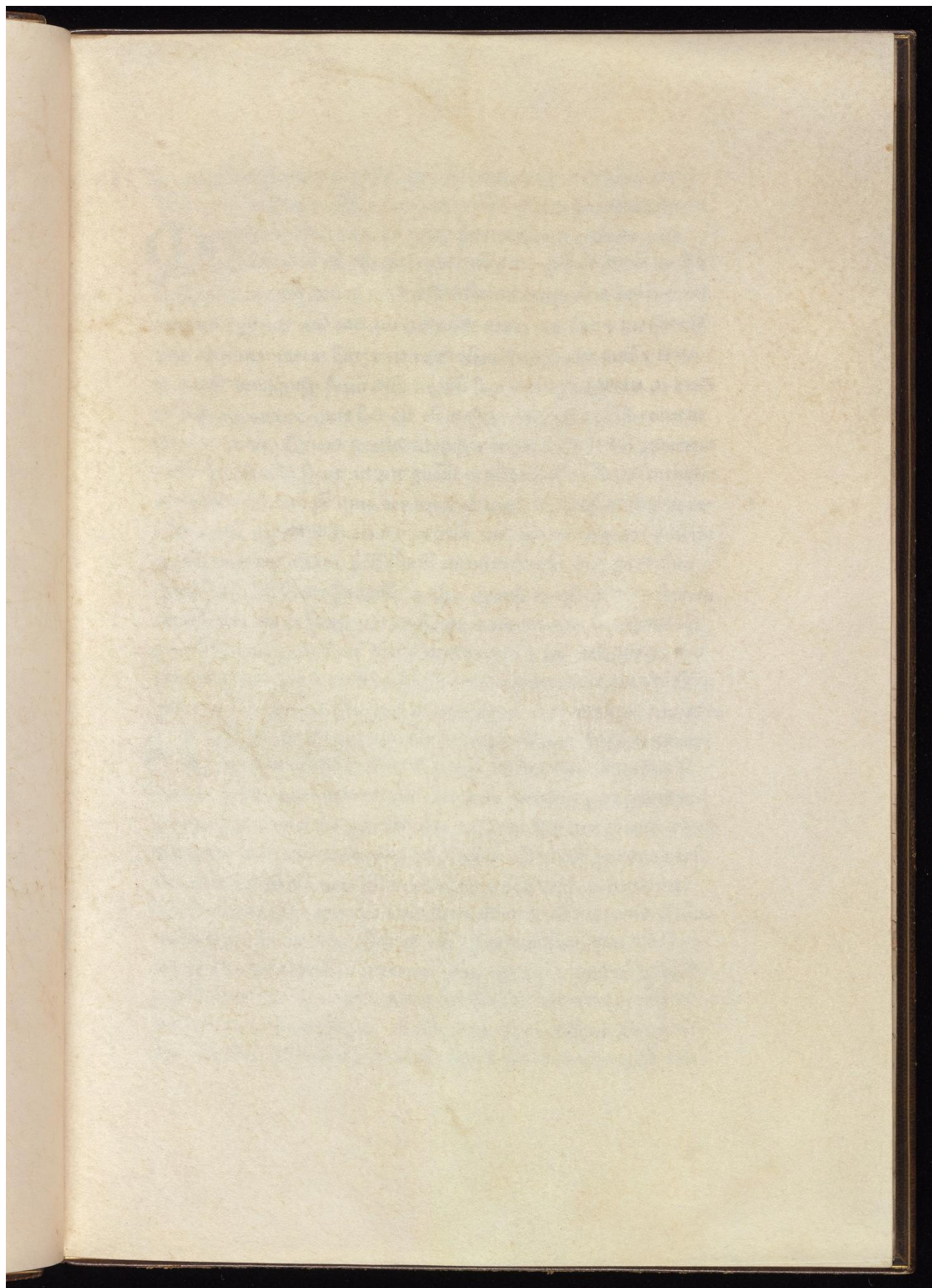
[Front flyleaf ii verso]

Image ID: 15607026

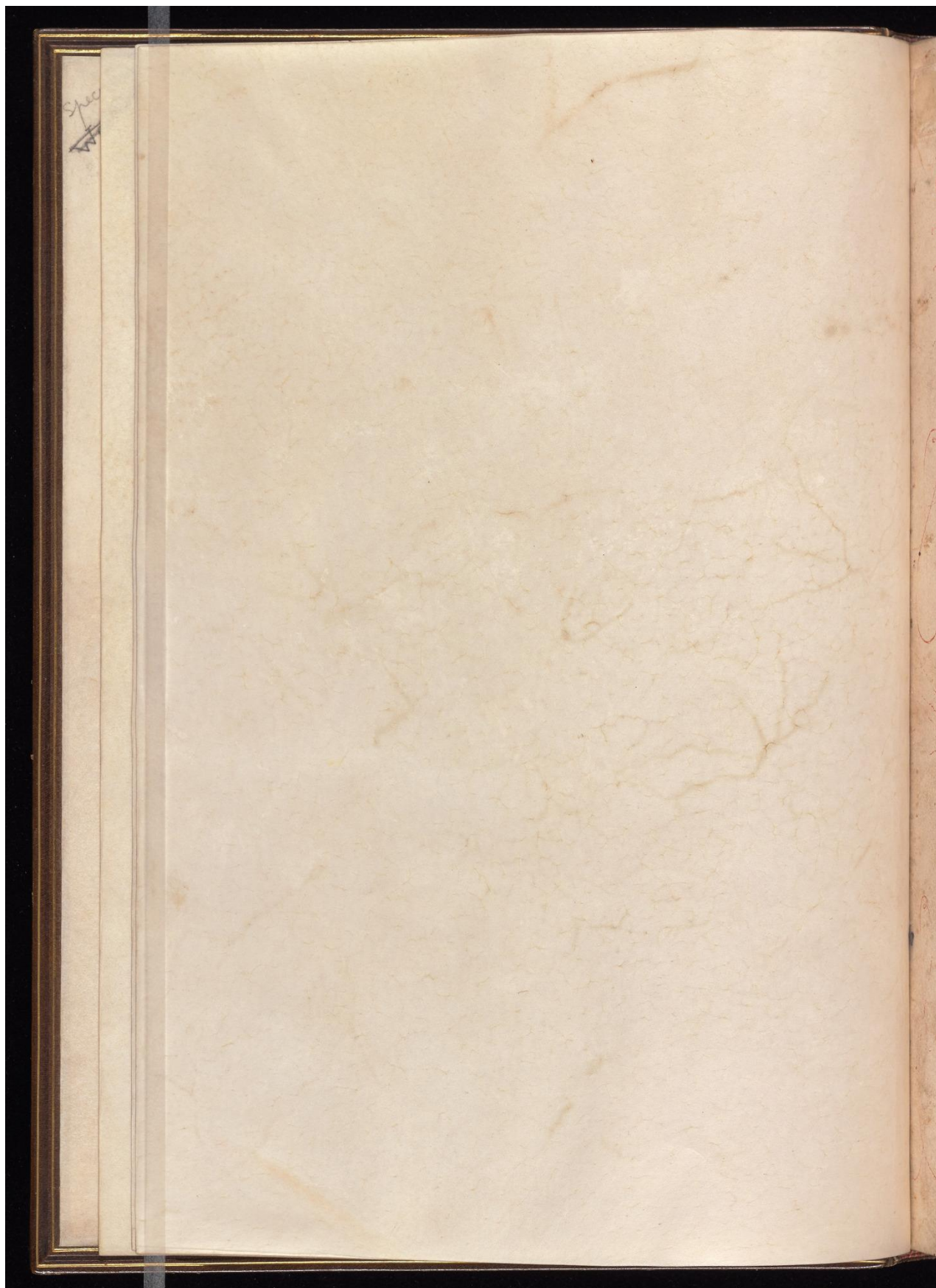
[Front flyleaf iii recto]

Image ID: 15607027

[Front flyleaf iii verso]

Image ID: 15607028

Ieronimus. In principio cuiuslibet opus punitte oronem dicitur et sig
 ni crucis in fronte. **I**n nomine patris et filii et spiritus sancti am
Magna differentia est inter predicacionem et doctrinam.
 Predicatio est ubi est conuocatio sine ipsi uinitatio in die
 bus festis in ecclesiis seu in alijs certis locis et temporibus ad hoc de
 putatis et pertinet ad eos qui ordinati sunt ad hoc et uisitato
 nem et auctoritatem sunt et non ad alios. Informare autem et doce
 re potest unusquisque fratrem suum in omni loco et tempe oportuno si uide
 at sibi expedire. quia hoc est elemosina ad quam quilibet tenetur
 domino dicente. Quos gratis accepistis gratis date. **V**n Petrus
 aplos. Unusquisque sicut accipit gratiam in alterutrum illa ad ministra
 re debet. Quomodo potest quis ueraciter dicere se deum diligere et
 eius amorem appetere si eius ymaginem uideat demigrari et in ter
 squilino peccatorum iacere. preciosissimum sanguinem christi sub pedibus
 conculeari. **S**icut sancti hiatarium pollin sponsam christi profanam fidem
 catholicam deici preceptum dominicum et totam eius beatitudinem
 per uulnibus uoluptatibus et uitijs contempnit et ipse non curat nec
 clamat sed dissimulans solam suam quietam requirit. **G**re
 gorius. Nec sens sine proximo nec proximum uere diligit sine deo.
Aplos dicit. Argue obsecra increpa cum omni sapientia et doctri
 na. **A**ugustinus. Magis quippe innocentes non estis si
 fratres uros aures insidians corrigere potestis pure punitatis
Gregorius. Facientis proculsubio culpam fiet qui quos potest
 corrigere negligit emendare. **E**uangelium. Qui est ex deo uerba
 dei audit. **S**alomon. Qui auertit aurem suam ne audiat
 legem execrabilis erit oratio eius ante deum. **G**regorius. Tibi
 mentis est sermo dei. Sicut enim ex carnalibus estis alit caro
 ita ex diuinis uerbis interior homo intrit et pastit. **A**ugustinus
 per prophetam dicit. Ignorantes me ignorabit is est qui uoluit
 me ignorare ignorabo eos. **A**mbrosius. Qui possent stare si uel
 lent stantem adhibere non uidentis sed contemptores insi

110

125

cabunt. Grego⁹ in 109. Nestre ignorantia est scire voluisse supbia
 Ambrosius. Gravissime peccas quia ignoras. Ysidorus in Sino.
 Ignorantia mater errorum est. Ignorantia viciorum intrix. Paulus
 Nolite fieri imprudentes sed intelligentes que sit voluntas
 dei. Psalms 139. Acceptus est regi minister intelligens. Impossibi
 le est quemquam deo placere si quos ei placeat ignorat. Omnes
 enim tenent contra scire ea que sunt fidei et naturalia iura pre
 cepta. Singuli autem ea que ad statum eorum vel officium spectant
 illa. s. sine quorum scientia non potest debitum altum exercere.
 Gregorius. Noticia fratrum lux est animarum. sepius offensus
 qui lucem non attendit. An dicit rex quid precipit lex. Melior
 est sapientia quam stellaris potentia. **Tria genera elemosinarum**

Tria sunt genera elemosinarum. Egenti largiri quicquid po
 teris. Dimittere eis a quibus lesus fueris. Errantem cor
 rigere et in viam veritatis redire. Si magnum es pastore
 ventres mortuorum multo magis est pastore animas internum
 vituas. Et si magnum est eripe carnem proximi a temporali morte
 multo magis est liberare animam eius a morte gehennali. Pre
 cellit itaque in operibus misericordiam animas ad deum comitere. Nam ut
 dicit Gregorius. Nulli sacrificium ita placet deo sicut
 zelus animarum. Item. Ille apud deum magis est in amore
 qui ad eius amorem plurimos trahit. Dominus per prophetam dicit
 Si separas precosum a vili. v. animam a dyabolo vel a mundo
 quasi os meum eris. Item Jacobus apostolus. Qui committit vel comita
 fecerit peccatum ab errore vite sue salvabit animam eius a mor
 te et operum multitudine peccatorum. Augustinus. Magis est iustifica
 re impium qui creare celum et terram. **Nota bene**

Dicam brevementer prout reperitur in Constitucione Lambethi per
 tham. Capitulo Ignorantia sacerdotis ubi sic fitur Pre
 cipitur ut quilibet sacerdos plebi presidens in quolibet quater
 no anni semel una die solemni vel pluribus per se vel per alium

supbia
 duo
 uiliu
 amital
 ossibi
 mudo
 pre
 tiant
 re
 isit
 elioz
 n
 s po
 in coz
 tere
 m
 morte
 dre
 in ut
 at
 ore
 iat
 do
 mti
 moz
 ifica
 per
 dre
 nater
 sum

exponat p[ro]p[ri]o vulgariter articulo fidei decem mandata decal
 logi. Duo p[re]cepta eu[an]gelica genuine caritatis. Septem opa pie
 tatis. Septem p[ar]ta capitalia cum una p[ro]p[ri]e. Septem virtutes
 p[ri]ncipales et octem g[ra]t[ia] sacramenta. Crisostomus. Multi sunt sacer
 dotes no[m]i[n]e sed pauci in ope. Gregorius. Sacerdotes p[ro]p[ri]o[m] in
 quantitate dampnant si eos aut ignorantes non erudiant aut
 peccantes non arguant. I[te]m in pastoz. Causa ruine p[ro]p[ri]i sunt
 sacerdotas mali. D[omi]n[us] p[ro] ysaia[m]. p[ro]tarea captiuus p[ro]p[ri]o sunt
 est quia non habant scienciam. *Tabula istius libri*

Prima tabula tractat de fide catholica et de articulo fidei
 et q[uo]d nemo debet fidem catholicam violare nec in ma
 lo cuiq[ue] consentire. **S**ecunda tabula tractat de decem p[re]
 ceptis decalogi. Et de duob[us] p[re]ceptis eu[an]gelicis quib[us] omnes
 xp[ist]ianam clerica et laici tenent obedire. **T**ercia tractat de opib[us]
 m[er]it[is] et de septem virtutib[us] p[ri]ncipalib[us]. Et docet qualiter agitur
 cu[m] impius in extremis agit et de generali iudicio. **Q**uarta
 tabula tractat de septem p[ar]tibus mortalib[us] et dicit q[uo]d ausacio
 est qui cum uno p[ar]te mortali dormit qui cum septem hosti
 bus de morte sua ad iudicium sacramento obligatis. **I**tem dicit
 q[uo]d penitentes non debent despare quia desparacio peior est om[n]i
 p[ar]te. **Q**uinta tabula dicit q[uo]d tria sunt que conuincunt ho[m]i[n]em
 Et tria sunt que m[er]entur et lauant xp[ist]ianam ab om[n]i p[ar]te. Et
 sex sunt que custodiunt ho[m]i[n]em in bono et seruant eum a malo.
 Et tria sunt que trahunt ho[m]i[n]em a vicijs ad virtutes. **I**tem
 loquit[ur] cont[ra] p[re]sump[ti]onem et desparacionem. Et tractat de gau
 dijs cali. **D**e penis inferni. **D**e constancia. **S**exta tabula
 tractat q[uo]d de quosdam Rege h[er]ite n[ost]ri p[ro]p[ri]os in regno suo.
 Et de sottrina sana eoz. **S**eptima tractat de libro sapie
 et de morib[us] m[er]it[is]. **O**ttava tabula est de duob[us] op[er]ibus de
 notis. Et de duob[us] scalis una surgente ad celu[m] altera
 ad infernu[m]. **I**tem sequit[ur] que[s]dam exhortacio bona que loquit[ur]

De subtractione virtus anime. Et de mercenarijs. De pastoribus
 De sacerdotibus. De sacramento altaris. Et de claustralibus
 soli deo militantibus. Itaque sequitur de speciebus ydolatrie. De
 oratione. De tribulatione. De patientia. De temptatione. De
 quasdam bona meditatione. Et quod quinq; sunt hominibus in fine
 laborantibus utilia. Et quod triplex est apostasia. De secunis. Item
 sequuntur plura alia notabilia bona. **De fide catholica.**

Fide catholica sicut in cimbalo Athanasij. Quicunq; vult
 saluus esse ante omnia opus est ut teneat catholicam fidem.
 Vnde Paulus. Sine fide impossibile est placere deo. Beneca.
 Nichil retinet qui fidem perdit. Iohannes. Qui in uero sensu est filius
 non uidebit uitam eternam sed uera dei manet in patre. Templi
 spiritualis fundamentum est fides que est de deo. De deitate
 de humanitate christi et de sacramentis et de his duobus secundum sunt
 articuli. quorum primus est quod deus est unus in essentia trinus in
 personis. eternus sine principio et sine fine omnia creans ex nichilo.
 Secundus est quod filius dei carnem assumpsit de uirgine natus
 de ea uerus deus et uerus homo. Tertius est quod christus filius dei
 et uirginis crucifixus est mortuus et sepultus non morte sed
 sponte ut nos resumeret. Quartus est quod christus deus descen-
 dit ad inferos in anima ad spoliacionem tartari quiescente cor-
 pore christi in sepulchro et tertia die resurrexit a mortuis. Quintus
 est quod idem christus deus et homo ascendit ad celos sedet ad dex-
 teram dei patris omnipotentis. et inde uenturus est iudicare ui-
 uos et mortuos. Sextus est quod baptismus unisat ab originali
 peccato et dat gratiam saluantem. Septimus est quod confirmacio con-
 firmat spiritum sanctum in homine baptizato. Octauus est quod uera pe-
 nitentia soluit peccatum actuale mortale et ueniale. Nonus est
 quod sacramentum altaris confirmat penitentem ne recidat in
 peccato et sustentans. Decimus est quod ordines collati po-
 testates conferunt officiorum et sacramentorum celebrandorum. Unde

Securus est q̄ matrimonii legitime contractum excludit morta-
le peccatū in ope generacionis inter virum et mulierem. **Q**uos se-
curus est q̄ extrema unio alienat peccatū a pena corporali et spūali.

Petrus. Credo in Deum patrem omnipotentem creatorem celi
et terre. **A**ndreas. Et in Iesum xpm filium eius unigeni-
tum unum. **I**acobus maior. Qui conceptus est de spū sancto
natus ex maria virgine. **I**ohannes. Passus sub poncio pilato
crucifixus mortuus et sepultus. **T**homas. Descendit ad in-
ferna tertia die resurrexit a mortuis. **I**acobus minor. Ascendit
ad caelos sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. **P**hilippus
Inde venturus est iudicare vivos et mortuos. **B**artholomaeus
Credo in spū sanctū. **M**atthias. Sanctam etiā catholicā
Synon. Sanctorum communionem remissionem peccatorum. **I**n-
sas zelotes. Carnis resurrectionem. **M**atthias. Et vitā etnā. Amē.

Attendite km̄ et considerate quia dñs noster condesce-
dit nobis ne in errore essemus. Desit q̄ nobis veritate
in scripturis quibus voluit nos credere ubi omnia que ad salu-
tem nobis sunt utriā sufficienter et veraciter inveniunt ut in eis
sensum nostrū non sequamur sed regulis fidei sensum nostrum
humiliter subiciamus. Scriptum est em̄ que p̄ magistrorum omne
doctorum fidei consilia data sunt a pastore vno. s. Deo hīs ampli-
us fili nri ne requiras. **A**ptō ad Romā. Non alta sapientes sed
humilibz consentientes. **E**ccl. 3. Non est utriū et ea que abscondita
sunt videre oculis tuis. **G**regorius. Fides non hēt virtutem cu-
rato humana p̄bet experimentum. **S**alomon. Qui ambulat simpli-
citer saluus erit. **A**ugustinus. Nolite de fide tantum securi
esse ad iungite fidei recte viam rectam. **I**acobus. Fides sine opibz
moxna est. **Y**sidorus. Beatus qui recte credendo bene vivit
et bene vivendo fidem rectam custodit.

Nolite km̄ fidem catholicam violare nec in malo cuiquā cō-
suetudine etiam si pena compellit talis em̄ pena vertetur

in gaudium ita qd p̄ una gutta tribulacōis erunt quasi mille
 mosy gaudy. vñ enīg. Beati eritis cum vos oserunt homi
 nes et eiecerint nomen vr̄m tanquā ualū ppter filium hominis
 gaudete & exultate ete em̄ merces vr̄a multa est in celo. Pe
 trus ap̄ls. Si quis patunim ppter iusticiā beati. Iacobus. Om̄e
 gaudm̄ existimate filij mei cum in temptacōibz varijs inci
 ritis. Alit̄ ap̄loz. Ibant apli gaudentes a conspectu consilij
 qm̄ signū h̄it̄ om̄it p̄ noīe ih̄u contumelia pati. Ieronimus
 Quis scōz sine certamine coronatus est. Gregorius. Bonus
 non fuit quē maloz prauitas non p̄bauit. Crisost̄ sup̄ math̄
 Qui q̄tiam contempserit in celo opprobriū non timet in terris

Gratia. Cogitatum h̄e in preceptis dei & mandatis il
 lius maxime assiduis est. Ambrosius. Qui in cor
 dibus suis s̄m̄ta non h̄nt p̄cepta reuera d̄na tollera
 bunt tormenta. I. s̄m̄. Grauisime peccas quia ignozas. Grego
 r̄us. Male se rectum putat qui regula s̄m̄e reuertit̄ d̄nis ignozat
 Ieronim̄. Absq̄ noticia creatoris sui homo pecus est. Scriptū
 est enī. Et̄. xij. Mem̄ tunc & mandata eius obserua. hoc est
 om̄is homo. Glosa. Ad hoc est om̄is h̄o creat̄. *De c̄ mādata*

Decem dicunt̄ mandata quoz tā p̄tinent ad deum.
 Septem ad p̄ximū. Pr̄mū est non h̄ebis deos alienos
 coram me neq̄ adorabis neq̄ colēs. In quo implicite p̄hibent̄
 om̄ia sortilegia & om̄es incantacōnes cum sup̄sticōibz carec
 ternū et h̄m̄isimōsi figmentozum.

Wit̄ schalt lone gos w̄ hert eitere

Wit̄ al p̄ sonle and al p̄ myzt

Other gos on no manere

Wit̄ schalt not haue be day noz myzt

Dij aliam dicunt̄ quicūq̄ uel quocūq̄ sup̄ deum uel p̄lis
 quī deus diligunt̄ & colunt̄. vñ Bernardus. Quos enim
 quisq̄ p̄ceteris colit & diligit is sibi deum constituisse p̄bat̄

Augustinus. Hoc ab homine tollitur quos p̄ctis diligitur. Pa
 Sulphus enplem̄. Quia neutris concupiscentiam amorem pe
 cunie aut honoris appetitum summe p̄ferunt caritati imm̄si
 liter y sola p̄ deo colunt + quos summa intencōne appetunt
 hoc p̄ deo sibi constitunt. Eniḡ. Nemo seruus potest duobz
 dñis seruire contrarijs aut em̄ vñm̄ odiet + alterum diligit
 aut vñm̄ adheret + alterum contempnet. Gregorius. Nemo
 potest in vna + eadē re omnipotenti deo + eius hostibz gratias
 existere. Petrus. A quo quis supat̄ eius seruus efficit. Jeroni
 mus. Vnusquisqz cuius opa facit eius ep̄a filius appellatur.

Necm̄dū mandatu est. Non assumes nomen dei tui in
 vānū. In quo phibent hereses + iuramenta vana p̄m̄m̄
 + omnis blasphemā Irreuerens dei notācō + simulacō ypocrite.

*Thi goddes name in vanyte
 powt halt not take for wele ne wo
 fals sbering and vayne loke p̄ p̄ fle
 yf p̄ to heuen thenk for to go*

Iacobus. Ante omnia fr̄es km̄ nolite iurare neqz p̄ calum neqz p̄
 terram neqz p̄ aliū quoscuqz iuramentū p̄ nichil. s. nel in
 vano ut non sub m̄sico detisatis. s. sub m̄sico vmsite pre
 sentis nel future. Bernardus. Nequaquā iurandū est nisi
 cum cogit utiā utilitas. Ysidorus in libro de sumo bono. Non
 est cont̄ dei preceptū vtiliter iurare es dñm̄ vñm̄ iuran
 si facim̄ p̄m̄m̄ crimen incurrimus. Ec̄. 23. Vir multū iurac̄
 implebit iniquitate et non distet a domo eius plaga es
 replebit retribucone pessima. Contra iuratores xp̄m̄ in talē cru
 cifigentes p̄ Bernardum dicit dñs. Nonne satis p̄ te vulne
 ratns sum̄. nonne satis p̄ te afflatus sum̄ desine amodo petta
 re quia magis aggruat me vulnus p̄ti tui quā vulnus
 lateris mei. Vñ Augustinus. Si deus quia quis est in hac
 vita talibz peccerit em̄ dñs in futuro nisi penitnerit eter

Tercio flammis p̄sensus destinabit.
 Tercium mandatum est. Memento ut sabbatum sanctifices.
 In quo p̄cipitur xp̄iane religionis cultus ad quem indifferentes
 clerici & laici obligantur.

*Whi halp sayes kepe wele also
 fro moyses werke y take y rest
 all y how false pe same schal so
 Both ans schule seruant ans best*

Ambrosius. A uicinis sollicitudinibus & st̄aribus voluptatibus
 maxime diebus festis intentionem omnium tue mentis auerte & uiam
 mandatorum celestium curre. Insistendum est hijs diebus orationibus
 diuinis officiis & canticis sp̄ualibus c̄litter p̄dicacionibus & regulari
 dno disciplina. Ex̄t de sta. Cuius ad monastium. Dns mandat
 sanctificare sabbatum ceteri multi pollunt sabbatum & quasi sanctificant
 septimanam vacant om̄i in septimana opibus licitis & in diebus festis
 comestacionibus & st̄aribus voluptatibus mundanis & negociacionibus sine
 fugiunt a diuino officio & vacant mundo & p̄t̄o eno. De quibus p̄
 prophetam Ezechiel d̄ns conquerit dicens. Sanctuarium meum spremitis
 & sabbatum meum polluitis. It̄m p̄jeremiam. Consultauerunt inquit multi p̄t̄e mea

Quartum mandatum est. Honora patrem tuum & matrem tuam. ubi
 explicite iubemur utrumque parentem tam corporalem quam spir̄italem
 honorare. simpliciter autem secundarie omnis homo p̄ gratias
 sui merito ex eodem mandato intelligit honorandus.

*Whi fader ans moder y schalt honoure
 Not only with reverence*

In par uese yor̄ paym socoure

Ans kepe ay goode obedyence

**Et̄. Qui timet deum honorat parentes & quasi d̄ns seruet
 hijs qui se genuerunt in ope in sermone et in omni patientia. In
 colu. Non recedans patrem p̄ debitam honoracionem meretur
 a deo obliuisci in fatuam nuptium pati uite tesio affici ut ma**

fites.
 rent

 is
 vian
 ombz
 lan
 dat
 aut
 fies
 ms
 p
 msta
 pte me
 vbi
 pna
 sus

 et
 l'm
 tur
 ma

lesitat diei in qua natus est. **P**aulus vero dicit. Filij obedite
 parentibus vris in dno. hoc est quicquid vobis impant parentes fa
 cite dimisso ille actus a deo non sepat. **A**ugustinus. Quanto
 obedientiores fuerimus patribz & ppositis vris tanto obedientior
 erit deus oibz opibz vris. **I**dem. Noli cum typo cupie iussa maior
 contempnere ne repellaris a celesti hereditate. **B**ernardus.
Quoniam de mundo sumus debitoros nos esse oportet parentibus
 vris eos post qui reliquimus nosmetipsos multo magis ab eoz so
 licitudo me liberi sumus. **D**icit in psalmo sponsa xpi. Obliviste
 re psm tuum & domum patris tui & concupiscit rex secorem tuum.

Quoniam mandatum est. Non occides. In quo prohibetur homi
 nis illicita interemptio que quandoqz fit consensu quando
 qz verbo quandoqz ope quandoqz favore.

*Of man kynde p^r shalt noue ste
 Ne arme w^t wurse noz wille ne dese
 Ne suffre noue loque ne lost to be
 yf p^r wel may hym help at nese*

Multipliciter dicit homicida. vñ versus. Exemptu mens lin
 gua manus subtracto vitus. Corpis ac anime dicit facit homi
 cidam. **E**xempla occidunt curati & magistri mali subditos suos
 vñ **G**regorius p pastoz. Tot mortibz digni sunt quot ad subsi
 tos perditiora exempla transmittit. **P**aulus in p^r sentie
Qui proximi sui consiam aliqua prava psuasionem uel exemplo cor
 rumpit & semetipm & proximi opnaliter interficit. **Q**uoniam occidit
 qui freum occit. **I**oh^z. Qui freum omni occit homicida est. Item.
Innocentius qui affligit de salute alterius. **V**nde **B**ernardus in
 floz. **Q**uisquis es qui aliam caliti inuiso pccato uel tibi ipsi qua
 pfecto non potes simul inuisere & viuere. **G**regorius. **P**enset
 inuisi quantu boni caritas que aliam laboris opa sine la
 bore nostra facit. **L**ingua occidit ut in dca xpm herodes
 iohem. **N**am qui iubet facere mactat. **I**tem **A**ulatores falsi & de

in ut anima ingulet. Jeronim'. Qui post carnem ambulant
 in ventrem + libidine pni quasi irracionalia iumenta reputa-
 tur. Itm nota hic q cortis coniugalis dr impetuosus qu ex sola
 libidine pneuens metas honestatis + racoms transouit.
 Scriptu est em. Si quis het mulierem legitimā legitie utat
 ea tempibz optimis ut niveret accipe bndictionem filioz a deo.
 Gregorius. Sic quisqz placere stusetat conuigi ut non displi-
 ceat suo consortio.

Septimū mandatum est. Non furtum facies. In quo phi-
 bet ome turpe licitum siue sit p sacrilegium aut p symoniam
 furtum aut rapinā usuram uel mensuram falsam extorcionem
 aut uolencia fraudē aut deceptiōe pnuū aut iudiciū iniustū.

Be i no thef noz thefs fere

Ne no yng wyime porz trechery

Oker ne symony come porz not nere

But constencia clere kepe ay trebly

Augustinus. Be illis qui unūt ut augeant res ptuas inde
 eternas amittūt. Lincōn. Be illis qui dicunt faciānt mala ut
 ueniant bona quoz dampnatio iusta est. Gregorius in moz.

Quarta dampnatiōe plerūqz sunt qui aliena rapiūt si
 magna dampnatiōe feruūt qm oia iudicete tenuerūt.

Origenes. Omēs qui p temporalibz + mūdiālibz rebz iusticia
 deseruit deum qui iusticia est ueniūt. Augustinus. Oli-
 crofa dampnosa inuenis pecuniam + pdis iusticia quā non de-
 beret homo uelle ptere p aliquo pctō sub celo. Enig. Quid p-
 det homini si uinūm unūm licet anime uero sue detrahit
 tū patiat aut qui dabit homo conuatiōem p anima oia.

Augustin'. Si res aliena ppter quā est pctū reddi possit et
 non reddit penitencia non agit ses simulat. Itm. Nunquā
 dimittit pctū nisi restituat ablatum si restitū pt. Scriptū
 est em. Qui de rapina aut de usuris aut de furto immolat

Specu
W

est quasi qui coram patre vituperat filium.

Quartum mansatum est. Non loqueris cont' proximu' tuu' fal
sum testimoniu'. In quo prohibet omne genus mendacii

*polk sthale in unyse be trekk alle
Uns Wittnesse fals p' sthale none bere
Loke p' not lye for frens ne foo.
left p' in soule ful gretly sere*

Tria enim genera mendacorum. scilicet perversum, Officiosum et Iocosum
vnde Augustinus in libro de mendacijs. videt in omne genus
mendacii esse potu'. Item alibi sup' iohannem. Qui mendacium con
ficiunt in hominibus; quos alius ab eis expellunt nisi veritatem
et immittunt falsitatem excludunt xpm et insinuant dyabolum.
Nulla enim causa mendicandi est. 22. q. 2. Omnium causa humilitatis
mentiris et non eras potius mendicando officieris. Non licet men
tari propter liberationem hominis a quocumque peccato sed tamen licet
veritatem occultare prudenter sub aliqua dissimulatione ut dicit
Augustinus. Contra mendacium sic etiam Abraham fecit et ta
men non mendicabat. Item contra hoc preceptum peccant qui ta
cent veritatem ubi oportet veritatem dici. Accusatus enim in iudicio
et requisitus a iudice de veritate pertinente et in forma iuris menda
citer negans seu veritatem tacens mortaliter peccat. Si autem
exquirat de eo quos non potest scire ordine iuris non tenetur
accusatus respondere et scilicet iohannes 2. 2. q. 6. 8.

Quintum mansatum est scilicet magistro. 3. sententiarum. Non
desiderabis uxorem proximi tui.

*Thi nez bonnes wyf polk not desyre
Ne woman none pozz synne conet
But as holy kyrke wols it were
Pyt so in purpose loke p' sett*

Matth. 5. Qui viserit mulierem ad concupiscendam eam
iam mechatus est in corde suo. 1. 1. 1. Non solum factus

ces etiam cogitacombz delinquunt ei eis actiuentibz illicitis de
 lectantur. **Sap p.** Puerse cogitacōes separent a deo. **Enig.** De
 cor de exemit cogitacōes male hominis ad uiteria forma
 cōnes furta falsa testimonia blasphemie + cā hec sunt que com
 quunt homine. ysisozus. Non est timensū ei bona mala qz
 in cogitacōes ueniant sed magis gloriansū est ei mens ma
 la a bonis intellectu racōis sisternat. **Bernardus** in mes
 tad. **Demonū** est suggestiones malas ingere nrū est illis non
 consentire. **Cum** ergo male cogitacōes cor si tuo offeruntur
 esto uelut **Sannigerofus** epulatoz qui statim cibos fetidos uel
 non bene conditos uertit in faciem apponentis. **Semp pncipis**
 obsta ysisozus. **Cito** resistit qui titillanti non attomodat consui //

Decimū mansatū est **scōm pōitū** // **Q**uā selectacōm
Magistrum. Non concupistas domū pximi tui non sermū
 non ancillam non bonem non asinū non omnia que illius sunt is
 est non aliquis quos illius est.

Howe ner laude ne othez ping

p' thalt not conet wvangilly

But kepe ay wel goddes byssoz

Als cristen fayth lene stes fastly

Duo sunt utra ad salutem. s. si des catholica + dei mansato
 rum obseruancia et neutrum siue altero sufficit. **De** dicitis mā
 satis in enig. **Dns** dicit. **Qui** hēt mansata mea + seruat ea
 ille est qui diligit me. **Abn Gregorius.** Vere deum diligimus
 si ad mansata eius uos a nrīs uoluptatibz coartamus. **Isū**
Quis qui diuina metuit pcepta dei tabernaculū fiunt. **Or**
genes. **Om**is qui obedit uerbo dei requiescit xpc in eo. **Augus**
tinus. **Cic**us exaustrē ozo uia obedientie qui decem milia
 contemptoris. **Isū.** **Qui** a pceptis dei auertitur quos in orōne
 postulat non metur **Gregorius.** **Om**ipotens deus sepe eius
 pretem in p̄turbacōe deserit qui pcepta eius in tranquillitate

contempnit. **I**dem. Dignū est ut ab eius beneficijs sit quilibet
 extraneus qui eius iurium iussionibz non vult esse subiectus.
 Quī delectabile est vicium obedientie contrarium p̄ quos
 angelus cecidit de celo homo de paradiso. Saul amisit regnū
 p̄pter istū gentem & locum. **Bernardus.** Nulla p̄cepta sine
 culpa negligunt vel sine crimine contempnit. **D**ns dicit
 tuis dicit t. Da m̄ cor tuū & sufficit m̄. **Vñ Bernardus.**
 Nichil querit a te deus nisi cor tuū. Om̄e enī quoscumqz vis
 ex toto corde & non potes facere coram deo p̄ facto repitit.
Gregorius. Nunquā est vacua manus a munie si fuerit archa
 cordis repleta bona voluntate. **I**dem. Nichil deo dicitur offer-
 tur bona voluntate. Quicūqz p̄mptam h̄et voluntatem ad obe-
 diensū deo. in omnibz placet deo pro infinitis rebz quas
 nunquā facturus est. **Deo p̄cepta Evangelica.**

Hec decem mandata decalogi in duobz mandatis Enī
 gelicis complectunt que sunt diligendo deum & p̄ximū
 Ven ex caritate diligit qui sup̄dicta mandata p̄cipalit̄
 ex amore & non ex timore bñ custodit. **Vñ Bernardus.** Non
 absenti blanditijs nec presenti fallacijs nec dnr̄is frangi
 toto corde tota anima tota virtute diligere est. **D**ebes
 etiam diligere p̄ximū tuū sicut teipm hoc est semp ad
 bonū nūquā ad malū. **Crisostomus** sup̄ q̄. Qui p̄ximū suū dili-
 git nec occidit eum nec mentit̄ illi quē diligit nec falsū
 testimonium dicit de eo quē diligit nec concupiscit rem illius
 quem diligit nec mulierem eius inuasit. **S**icut adimū
 om̄e malū engit̄ p̄ximū sic dilectō om̄e bonū. **Gregorius.** Nec
 deus sine p̄ximo nec p̄ximus vere diligit om̄e deo. **Opamē.**

Septem opa sunt unīe que continent̄ in hoc x̄. **V**isito po-
 tō **C**ibo **R**esumo **T**ego **C**olligo **C**onso. **E**xpone **C**it. **V**isito
 infirmū. **P**oto **S**cientem. **C**ibo **E**surientem **R**esumo **C**aptivū.
Tego **M**isum. **C**olligo **H**ospitem. **C**onso. **V** sepelio mortuum.

De istis in enūg^s dicit dñs. Date elemosinam et oīa mūda sūt
 vobis. Itē alibi. Date et dabit vobis. Nū Augustinus. Elemo
 sina est res sancta auget p̄sencia minuit p̄tā multiplicat annos
 nobilitat mentem dilatat terminos mūdat omnia liberat a
 morte iungit anglicis sepat a demonibz et est quasi murus in ex
 pugnabilis circa animā. Iacobus. Sicut aqua extinguit ig
 nem ita elemosina extinguit p̄tā. Ieronim^s. Elemosina pe
 tit celos p̄cedit dante pulsat iamā regni celestis exercitat au
 gelos obmāam conuocat dnm in adiutoriu. Itē nota q
 ille a quo petitur elemosina debet considerare tā q quis petit
 quis petit et ad quis petit. Quis petit deus petit quia deus
 a deo diligit paupes q quisqms fit eis p̄pter amorem om̄i
 reputat sibi factum. Nū in enūg^s dicit. Quos dñm ex minimis
 meis fecistis in fecistis. Quis petit deus petit non vni sed
 sūm. Hoc considerant dñs qui dicit. Malipo. 29. Tūa sunt
 dñe omnia et qui de manu tua accepimus desumus et. Ad qd
 petit deus non petit ad dandū sed ad nutriendū.
 nec tantum ad triplas immo ad centuplas vsuras. Et ideo
 dicit Augustinus. Miser homo quis fenaris homini fenare
 deo et centuplum accipies et vitam eternam possidebis. Pro
 ub. 29. Fenat dñs qui miseret paupibz. Glosa. Centuplum
 accepturus. Gregorius. Paupes non sunt despicendi ut
 egem sed rogandi ut preu. Salomon. Qui dat paup̄i nō
 indigebit. Iōm. Qui despicit sep̄cāntem sustinebit penu
 riam. Iōm. Qui obturat aurem suam ad clamorē paup̄is
 et ip̄e clamabit et non exaudiet. Scriptum est. Om̄i peten
 ti te tribue. Qui autem iniuste ——— petit a te da illi.
 Glosa. Non quos petit sed quos melius est correctionem.
 Ieronim^s. Da paup̄ibz non locupletibz non sup̄bis. Da quo
 nūctitas sustentet non quo auget opes. Luc. 9. Cui facis con
 muniū voca paupes debiles claudos cecos et beatus eris. quia

20° bit

bis p̄tā vr̄a. **M**ittere autem rancorem & offensam est nititatis.

Mittere vero attonem & emensam opus est consilij sine superroga
tione. **F**erri supposita infirmitas alioꝝ dicitur tamen ut non sint
p̄ncipes ad peccandum sed fermentores ad peccandum & bene
operandum. **O**ra. r. cum non poteris subire p̄ximo tuo p̄ aliquos de
sex ep̄ibz precesentibz que quosdam cadunt sub potestate ho
minis. tunc ora deum ut ip̄e subueniat. vel ora. r. non solum p̄ ami
cis sed etiam p̄ inimicis ut ad frugem melioris vite citius comi
tantur. **D**ñs in eūḡ dicit. Diligite inimicos v̄ros & benefacite h̄is

qui oderunt vos & orate p̄ p̄sequentibz vos ut sitis filij patris v̄ri
qui in celis est. **J**eronim. **N**ulla magis deo gratis est or̄o quā ea
que p̄ inimico fit. **Q**ui enim p̄ inimico suo orat digne exan
dit quia gr̄e opus exequit. **E**t. 30. Misere anime tue placens
deus. **A**ugustinus. **D**eus rogat te ut tu miseraris. **T**unc veram
elemosinam anime tue tribuis quā p̄ timore dei ab omni malo rece
dis. **C**risost. **S**i quis posset videre vulnera anime sicut videt
vulnera corporis unquam videt vulnera tam gravia & tam laueu
tabilia. **P**otest enim ad or̄ationem nūc ut potius miseretur ani
me quā corpori & potius ei qui in maiori miseria est quā ei qui in mi

nor est. **S**eptem virtutes principales.

Septem sunt virtutes principales. De quibz tres theologice
et quia ad deum or̄antur appellantur & sunt fides spes & ca
ritas. Quatuor vero caruales. scilicet pr̄sencia temperantia iusti
tia & fortitudo p̄ quas homo ad seipm̄ & ad p̄ximū debito or̄ina
tur sine regulatur. **D**e istis virtutibz carualibz potest dici q̄
pr̄sencia consistit in precavendis insidijs & hec virtus est cont̄
temptamenta dyaboli. **T**emperantia in coherendis motibz illicitis
et hec virtus est contra temptaciones carnis. **I**usticia in debito
reddendis & insubueniendo miseris & hec est h̄nda contra ne
quiciam st̄i. **F**ortitudo ad resistendum generaliter vicijs & hec
virtus est contra inimicum carnem et demone ne. scilicet miteris in
sanos ad peccandum malū. neqz post tuas concupiscentias eas.

neq; ad suggestiones dyaboli incurrens. Exemplū iusticie fuerūt
 nobis apli. Fortitudinis. Martires. Prudentie. Confessores.
 Temperantie. Virgines. Et quāvis singulas has hūerunt omnes
 p̄diti tamen p̄ueniebāt. Iusticia in aplis. Fortitudo in martiribz
 Prudentia in confessoribz + in virginibz Temperantia. Iusti autem
 + valde felices erūt qm̄ semp̄ p̄ditas virtutes bñ custodiunt
 Deum timent + legem eius diligunt + ideo male mori non pot
 sunt sed deo + angelis suis valde cari + acceptabiles erunt.
 Nam ut dicit apls. Non est p̄sonarum acceptor deus sed in om̄
 gente qui timet deum + opat iusticiam acceptus est illi. Et sic.
 Melior est vnus timens deum qm̄ mille filij impij. Et sic. Time
 ti deū bene erit in extremis. **Qualit̄ iustū in extremis agit.**

Quāvis autē iustus in extremis agit. angelis em̄ custos cum
 multitudine angeloz venit + animā eius de carcere corp
 oris tollit + cum maxime ac dulcissime melodie cantu + cum in
 mensu lumine ac suavissimo odore ad celeste p̄ducit palatium
 in sp̄uale paradisum. Tunc em̄ subito om̄ia eius ep̄a quasi lo
 quencia dicit ei tu nos egisti ep̄a tua sumus non te deserent
 sed tecum semp̄ erimus tecum ibimus ad iudicium quia p̄ no
 bis sine dubio coram deo glificaberis atq; inter angelos beatos me
 terim letificaberis. De talibz felicitibz legit in Apoc. Beati mortui
 qui in dño moriunt. vnde Augustinus. Non potest male mo
 ri qui bñ vixit + vix bñ moritur qui male vixit. Ieronimus
 Qui in hoc tempe moritur non plangens est quia hoc luce
 caruit sed congratulans est q̄ de tantis malis enaserit.
 Illi em̄ deplorandi erūt in morte quos inferos infernis ex hac
 vita recepit non quos celestis aula letificandos inclisit. Moys
 em̄ clavis est regia quam deus exhibet ad liberandum annos
 suos a carcere corporis. Moys etiam porta est p̄ quā amici dei effu
 gunt a manibz p̄secutorū ad dei manū + gl̄iam. vñ Augustinus
 ad mortem sic alloquit̄ dicens. O moys desiderabilis finis
 om̄i maloz p̄sentū laborū clausula quietis p̄ncipiū quis cogitare

infernus quare cum non deozo + cruce. Non est dubium quin
 contra impios omnia erunt armata quia cont' omnia fecerunt Deu
 + eius pceptum contempserunt. anglos multipliciter irritaverunt
 sanctos + eoz festa dishonoraverunt hominibz libenter iniuriati fue
 runt creaturas etiam inferiores quas in bñplacitum constitutoris
 ordinarē sebernerunt in malū + dyaboli solium servire fecerunt.
 Non solum sufficiebat sibiuet ipis Deo iniuriari sed etiam
 alios frequenter ad Dei iniuriam provocaverunt. Bonam consuetu
 diam audacter ingulauerunt. sanctā caritatem + doctrinā sanam
 longe in exilium ire fecerunt. Correctionem et Dei etiam magno
 odio huerunt. ppam voluntatem + carnis voluptatem atqz vniuersi
 vanitatem sup' Deum + eius mandatu dilexerunt. Non ergo
 est mirū licet sūis in vltimo die iudicij sicut impijs. *Disce
 sicut a me malesuti in ignem eternū qui ppatus est dyabolo*

Et angelis eius. *De die iudicij*

Et vltimo die iudicij que tanquā fur in nocte venet quā
 horrensā erit impijs. Saphomas p'sixit dicens. Dies re
 dies illa dies tribulatiōis + angustie dies calamitatis + miserie
 dies tenebrarū + caliginis dies ululatus + clamoris dies nebu
 le + turbis dies tube + clangoris. Vñ Crisost'. Nam virtutes
 celoz mouebunt a dextris erunt p'ta attusantia a sinistris
 infinita denoma sicutus chaos horrensū inferni desup
 m' d'z uatus utus consciencia vrens ubi vix saluabit iustus
 ysa. 29. Erubescet luna + confusus et sol. Glosa. Ternens illos
 qui eius luce fruebant nichil signū dei bonitatis fecisse. Tunc
 reddet vnusquisqz racōnem cozam deo de oibz quecumqz
 fecit vel locutus fuit quibus auxilijs quo merito + qua intentione
 hic ad aliquē statum vel gradum puenit quomodo utruant
 quomō vixit quomodo p'seruant quis dicit quis docuit
 + in quali doctrina continuauit. Bernardus. Sicut capillus
 non p'bit de capite ita nec momentū de tempe. Gullius.
 Scrutabit p'toris consciencia + ap'to cozde videbuntur tre p'toz

que scripte sunt filo ferreo. Gregorius. Tunc dñs + blansus
 iustus + terribilis iniustus apparebit. Tunc magne dñs exercet
 iram suam cont' peccatores + transgressores pceptorum dei + ideo si
 citur dies ire. Ipe dñs p ppham dicit. Cum accipio tempus ego
 iusticias iudicabo. Itm dicit. Si arripuerit iudiciu manus
 mea ressam ultionem hostibz meis + hys qui oderunt me retribu
 am. Inebriabo sagittas meas sanguine + gladius meus senozabit
 carnes + carnaliter viventes. Psalmus. Sicut ignis qui combu
 rit silivam + sicut flamma comburens montes ita psequeris eos
 in tempestate tua. Crisd. Tunc nec dñicie p dñitibz nec filij
 p pccatibz intercedent nec angli p hominibz sicut solebant assuēt
 verbu quia natura iudicij non recipit mām. Sapie. h. Tunc sta
 bunt sancti in magna constantia ad ius eos qui se angustaverunt
 et abstulerunt labores illoz. Gregorius in 107. Tunc cum deo
 iudicatis venient qui ius p deo iniuste iudicant. Augustinus
 dicitur reprobis omne genus tormentoz sustinere qui faciem iudi
 cis vati visere. Apoc. 6. Dixerunt montibz + petris cadite sup
 nos + absterge nos a facie sedentis sup thronu + ab ira agni
 Si hec solum audiendo sunt terribilia quanto magis pacien
 do sunt terribilia. Augustinus ergo sic scribens ait. Agat ani
 ma p se qui dñi est locus ius quia ibi erit locus iusticie. Itm
 Gregorius in Omie. Illum diem frōs hūm ante oculos ponite et
 quicquid moso grave tenet in eius compacone lengetur.
 Melius est em hōre pmeditacionem qui totius mundi dñacionem

Who so wyl hane helle
 He mozt so as we hym telle

Iost and bragge ay wyth ye best
 So mayten synne Jam ful prest
 Myne oibne wille I wil hane ay
 yowr god and goode men alle bys nay

Supbia

Bernardus. Inctm omne pcti + causa totius pctōnis est supbia
 Augustinus. Supbia angli fecit dyabolū. humilitas hōiem

Deum. Supbia facit dei precepta contempni humilitas custo-
 diri. Bernardus. Omnis supbus intolerabilis est nam habitus
 eius supflans incessis pomposus terribiliter erecta truces oculi se loco
 superior certat suas miseras et facta iactat et in obsequio venientiam
 non seruat. Augustinus. Quicumque in se visus supbum esse dyabo-
 lum filium esse non dubites. ¶ Cont' supbiam frequenter to-
 gita quis finis quis es et qualis post mortem eris. Unde Ber-
 nardus. Homo nichil aliud est quam spina fetidum siccum sterco-
 rum et esta verminum. ¶ Sicut. Si diligenter considerares quis pos-
 quis per nares ceterosque meatus corporis tui egreditur vilis sterquil-
 linum nunquam visisti honores vero non impendunt et propter te-
 ces per questum qui exinde patitur. Bona exteriora non sunt tua na-
 turaliter sed de iure terre sunt et de terra tolluntur. Gregorius
 Qui de virtutibus supbit non gladius sed medicina se inter-
 ficit. ¶ Sicut. Qui ex scientia quam habet extollit vni se habet illuminari exacerat
 autem filii sicut in manu hert

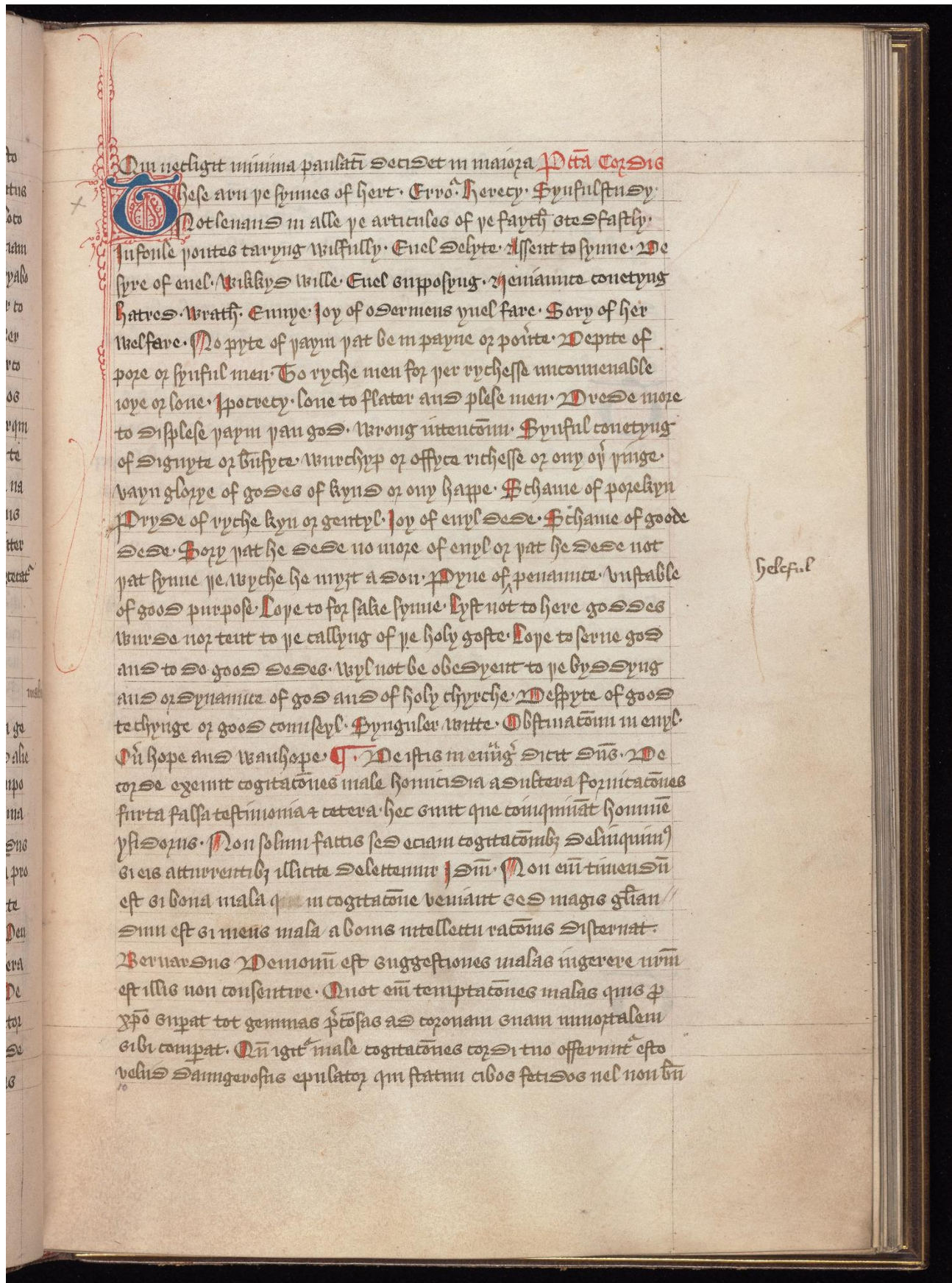
invidia

ffoz oper meues uelc fare aus qlbert

ganue aus balabte nyctipsh

elms hynsy al pat i may sikyrly.

Seneca. Quotquot felicium sunt gaudia tot inuidorum ge-
 mitus. Ieronimus. Inuidus sibi credit abstractum quisquis alie-
 ni laus fuerit impensum. Inuidus cum studio laborat impo-
 nere aliquam maculam in proximo. vni dicitur Eccl. ix. Bona in ma-
 la conuertit inuidiosus et in electis ponit maculam. Bernardus
 Quisquis es qui alieni saluti inuides peccato uel tibi quia pro-
 fecto non potes simul inuidere et uinere. Qui a fratre societate
 inuidie flamma dimittit diuina caritate pnatitur. ¶ Sicut. Pen-
 sate inuidi quantum bonum sit caritas que alieni laboris opera
 sine labore uestra facit. ¶ Cont' detractores sicut apostolus. De-
 tractores dei osibiles. Ieronimus. Detractor et libens auditor
 uterque dyabolum portat in lingua. Bernardus. Lingua de-
 tractoris est quasi gladius triplex qui uno ictu tres animas

in hys name, or in hys catel. **T**hefte. **F**anayn. **E**xtrorsion. **A**ssure. or his body
Deserte vsyng of fals wretes or mesures. **S**ellyng of ryzt wysnesse
Lettyng of godes seruyce or goosnesse. **B**rekyng of wones.
Mispensyng of haly dayes. **M**astyng of tyme. **H**amtyng of wey
 pleyes. **J**apes or songes. **D**ishonour of fadyr and mosyr gostly and
 bosely. **E**xample of Empl lenyng. **N**ew gyfes upbryngyng. **P**ebel
 nesse a geyn godes law or hys bysdyng. **S**turdy nesse a geyne
 godes zerde or ryztful correctyng. **S**ynne or any fals quarel
 wyttansly or wyttfully mayntenyng. **G**odes pcyons bosy in ded
 ly synne reserpyng. **A**ny gyft of god gostly or bosely vicyously spe
 dyng. **T**o withold fro ye bosy resonable sustynance. **O**r to gyf on it
 tragyonously. **T**o synne in syt in heryng in smellyng. in tastyng. in
 talkyng. in bekenyng. **O**r in gyftys folyly gyfyng. **T**o synne boldly
 or **C**ustomely. **T**o resayne not ye circumstance of synne as tyme place
 maner nūbre psonē dwellyng. for peple make ye synne more or
 lesse. **A**lso of many synnes per be of omysyon pat is of lettyng.
 of goode dedes vn to ye wytche we schuls do. **N**ot oft loffande
 and preyfand and puankand god of hys gyftes and busyces.
Not gyffand tent to oure prayers but roboland on paym fast
 and reke neie so pay be sayd necligently. **N**ot confyrmans
 oure werkys and oure wyllys to godes bysdyng and wyllē.
Not soand al ye goode dedes pat we do in good entent.
 as be cause to plese god and come to hys blys. **N**ot dysposand
 us to reserue grace and zif we haue receyued grace wyshe it
 not as we schuls do. **N**ot forswans for oure synnes as we schu
 ls do. **N**ot sone for godes sake and charyte for gyf paym
 pat vs has greues. **N**ot stonsand strongly a gayn temptacō.
Not pesand paym pat be at bate. **N**ot tochaus paym pat be vn
 cunnyng. **N**ot amensand paym pat do amys. **N**ot liepansē
 trewth to god and to oure enyū crysten at oure polker. **N**ot tou
 fortaus paym y be in sorow in selicnesse in pouerte or penance.
Not amensand vs of synnes hastily but lyans in paym psump

tioussy in trost of mercy. *Cont^o p^osumptionem*

Contra presumptionem legit. Et. h. *Non aicias p^oitū*
 sup p^oitū + dicas. m^oa dei magna est. Gregorius. Cum
 miser homo in gram p^oitū labitur quaset cum dyabolis ne peni
 teat ne confiteat p^oitū leue + modestum esse p^oitū in corse eius af
 firmat m^oa p^oitū longum vito spacium p^oitū p^oitū
 in p^oitū dicitur suggerit ut sic in contemptū dei + despectū
 sui insuat + psat. Et. q. *Peccatissimo nequissima multos p^oitū*
 sit. Gregorius. De spe in cassum p^oitū qui tenere deum
 in suis opibus reuinit. Augustinus. Qui non vult abstinere a
 p^oitū cum possit inflatum est non posse cum velit. Crisost. Sicut na
 ms frato gubernaculo illic dicitur quo tempore impellitur
 sic homo summe gr^oe auxilio p^oitū non quos vult agit sed quod
 dyabolis. Augustinus. Hac animas ditione p^oitū perit ut mori
 ens oblitatur om^o qui deum vmet oblitus est dei. Bernardus
 Quanto dicitur nos expectat deus ut euens deū tanto d^ostric
 tuis iudicabit ei negligamus. Augustinus. *Ansacō* est qui cum
 vno p^oitū mortali dormit qm^o qui cum septem hostib^o de morte sua
 ad iudicium sacramento obligatis. Deus autem qui venia vere
 penitentib^o spondit siem craftmū non p^oitū. Ipse em^o in om^o
 dicit. Et vos estote pati quia quia hora non p^oitū filius homi
 nis veniet. *Hec tā lauare xpianū ab om^o p^oitū.*

Ais to pe secunde wytte ze wel thre ynges make a man elene
 que is foris of hert. and hym be honos to be in wyllle to
 hymne no more. Gregorius. Quos omnipotens deus p^oitū
 in gram insitat illos pastoris sententia absoluat. *ps^o d^ono*
 Grandia p^oitū grandia lamenta desiderant. Augustinus.
 Man qui sic alia deplorat ut alia tamen ad huc committat
 ad huc p^oitū agere aut ignorat aut dissimulat. *In op^o*
 sthyste of moeth and pat be honos be hasty and ualys and
 ut olte deptyng. De p^oitū dicit Bernardus. *As hac* vobis
 vigilia sponitur ut vigilemus ei in aliquo p^oitū nel negligencia

dormium? & potupennis sanctorum faciem in confessione. **De**
Seco dicit ysi dornis. Si patet vicium fit ex magno pusillum
 si latet vicium fit ex mino magnum. **De terco** dicit Augustinus.
 Confessio omni peccatorum unicum est opum bonorum & cum deo facti
 pactum. **Uic** ergo vni potestatem hnti omnia peccata tua ut deus
 coram unlibz in iudicio teget ea sicut teget & abstergeas ea in
 omni conspectu ad tuam confusionem misabunt. **Uhe** pnde is
 catyphatam pat is fastyng prayer and almshouse vnde
 ysi dornis. **P**enitentia que peccator es auro pte em mozo destru
 tur syabolus fugat vna inuenit deus rept infernus clausit
 colum apertur ism. **P**enitentia vitam mortuo impetrat et in
 fine a morte liberat non tamen ita q penam omnino non seuiat
 nisi tanta fuerit vehementia contritionis q sufficiat ad selic
 ti punitionem. **Hec sex custodunt horem in bono & seruat em a malo**

As to pe thyrs yng. What thyng kepe a man in clemeffe
 per an by ynges. **O**n is assiduel polt on pe say and
 on pose peles and peynes pat sondeuly syme dralbes a man
 y. **E**t. a. Memorare nouissima & meterrim non peccabis. **E**t. a.
 Cor sapientium ubi tristitia cor stulto ubi leticia est. **A**n oyer
 is fle by hkes company for sisyph as a man dralbes hym to
 sisyph sthal he bo oz wers. **A**ugustinus. **M**ite est ut quoz vis
 here conforcia eoz sequaris vestigia. **C**riso. **N**ihil em tam nocum
 ut pncosa societas. **M**elius est here maloꝝ os unum qui consocium
Uhe pnde is tempante and sistrecom in mete and drinke
Glosa. **enp** y. m. **I**n pinguia xpi pnis cont gulam agitur quia
 nisi hoc pnis refrenet frustra cont alia vicia opat. **G**regorius
Pgulam pni pentes mortui sunt. **V**nde hoc vicium maxime
 timere debet successio ne quasi genalis morbus transeat in he
 reses. **U**he m is honest occupatam and ppytable. **V**nde
 ieronimus. **S**emp aliquis boni opis facto ut te syabolus inuenit
 at occupatum. **A**ugustinus. **N**on facile capitur a temptatone qui
 bono vacat exercicio. **De quinqz sensibus.** **U**he. v. is bysy

of dornis

nes to kepe y^r w^o w^ottes fro al wykydnes ye **Sen** fro foly geing
 y^r care fro bakbytyng and wykyd heryng y^r nose and y^r
 mouthe fro vnselful smellung tastung and spekyng y^r handes
 and y^r feet and y^r lymes of y^r body fro gyful tokyngyng
 and werkung. **Eccl. 36.** Vbi non sepes. i. custodia sensuum sum
 piet^r possessio. **Et** cicut dicit p^rph^a. **Mors** ingredit^r p^r fenestras
 .i. p^r quinque sensus corporis. **Thc.** v. is ofte and glasly here
 of rese goddes w^orde and holy scripture. **Crise.** Verbum
 dei docet ignorantas terret contumaces annuat laborantes
 confortat pusillanimes reficit magnatos sanat p^rto vulneratos.
Quam tam longe ab hoc d^rmino verbi factus est enatiuatiu
 ep^ru angustiat sensibz deficit a veritate distillat a fide
 + sic egrediens ab omnibz voluptatibz dei nonissime cadit
 in mortem. **Jeromimus.** Alma sacras scripturas et vitia non
 amabis. **Hec ta trahunt hominem a vicijs ad virtutem.**

To to my what yung dralles a man to o^rdeyn hys wille to
 goddes wille. per an thre yunges. **O**n is ensample of holy men
 and wyemen pat loued wel god and hys labbe and wyllly fait
 and strongly stode boye day and nyxt a geyn temptyng of ye
 fens and ye w^orls and yer flesch. if we folow paym in erpe
 ful cilyrly schal we be in joye w^o paym in heuen. **P**aulo attesta
 to. **Q**u^m erit socij passionu estis sic eritis + consolacoms in xpo
 ihu s^rno n^ro. **T**an o^r is ye grette goosnesse and mercy of
 almyty god pat sepyce not none bot glasly and w^o ioyful
 chere reseynes alle pat wille for sake y^r synne and gyf paym to
 penance and mekely come to hys mercy. **Cont^r Desperacionem.**

Contra desperacionem d^rnis in enig^r dicit. **N**olo mortem p^rto
 vis sed ut magis conuertat^r + uiuat. **I**tm alibi. **N**on ueni
 vocare iustos sed p^rtores ad penitenciam. **Jeromim.** **T**am cito
 conuertat^r p^rtoz ad penitenciam qui cito d^rnis p^ratus est inpre
 finitam mutare sentenciam. **M**ultiplicat^r autem multis q^u mo
 dis d^rnis uocat p^rtores. confessionem + pecciam. s. consolacome

fuficij in ftructorie pcepti imitacione exempli in fpiracione confilij
 nonitate miraculi de ftructorie flagelli. unde aplo in voce dñi.
 Ego ego dñs fto ad hoftium + pulfo ei quis audierit vocem
 meam + apparuit in iannam introibo ad illum. Auguftinus
 Regni caloz nulli claudat nifi ei qui fe excluderit. Jñm. Sicut
 ftutilla ignis in medio maris fic omnis impietas viri ad manam
 dei. Jñm. Nemo de em pti dñmiffione de fpet cum ipi venia
 meruerit qui xpm occiderunt. yfidorus. Qui veniam de pto
 de fpat plus de de fpatone qui de culpa caudit. Jeronimus. Magis
 offendebat Judas deum in hoc qd ee fufpenderit qui in hoc eum
 tradidit. Si em ad veram penitencia conuerti volumus interceffo
 res patos hemus. s. fanta maria dei etiam + omnes fantos.

p paffione

The in is ofte and entirely penke on pe wunserful blys
 of pe hez kyngsam of heuen. and also on pe dredeful and
 horrybil peyne of helle. pe which arn moze pan tunge may telle
 or heer may here or eye may fe or hert may thynk. for it so y
 in heuen myzt no man lyf for mych ioye and blyffe war not
 pe goosness and myzt of god pat wil pat hys frenedes
 pat lones hym and hys laue and wilfully keppys hys byssynges
 in herpe and flez hys forbyssynges hane myzt and strenghe to
 last in swyche wunserful ioye and blys w ourte ense. Ne in helle
 myzt no man lyf for myche peyne sorow and woo ware not pe
 rytfulnesse and myzt of god pat wil y hys Enmys pat hatys
 hym and hys laue and wols not kepe hys byssynges in herpe
 ne fle hys forbyssynges hane myzt and strenghe to last in swyche
 horryble peyne and woo w ourte ense. **De gaudijs celi.**

De gaudijs celi Auguftinus dicit. Ibi erunt quocunq;
 ab hominibus honeste desiderant vita + salus copia glo
 ria honoris paz + omnia bona. unde Paulus. Oculis non vidit
 nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que ppant de
 diligentibus ee. Euius. Fulgebunt iusti sicut sol in regno pris
 eoz. Anselmus. In illa die obesierunt capita corona celestis cir

cunctisabit et paciencium glia inenarrabili eplendore fulge
 bit. *Psalmus. Ego dixi di estis et filij exaltati omnes. Augusti
 nus. Que enim lingua poterit dicere quis sensus cogitare vel
 que mens potest estimare quante est glie dñi semp p̄sentem
 hēre semp videre semp p̄cedere cunctis pulcritudine mirant
 angli cunctis impio suscitant mortui cunctis lux tam solem obstu
 rat ut in eius compatione nullam hēt claritatem cunctis faciem
 si omēs in carcere inferni miserent nullam penam nullum do
 lozem nullam tristitia sentirent. Itē Augustinus. Omne libet
 cunctis in celesti patria hēbit septem glias in corpore et septem in
 anima. In corpore quidem hēbit pulcritudine velocitatem forti
 tudine libertatem voluptate caritatem et immortalitatem.
 In anima autē hēbit has. scilicet sapiam amicitiam concordiam po
 testatem honorem securitatem et gaudium. *De penis inferni**

De penis inferni ait Gregorius. Erunt in inferno frigus
 insensibile ignis inextinguibilis vermes immortalis
 fetor intolerabilis tenebre palpabiles flagella cadentium hor
 renosa visio demonum sepe omni bonorum ferocissimus. In inferno
 est famis et sitis infinita. Augustinus. In inferno plures effun
 dent lacrimae quā erunt in mari gutte. Nichil ibi audietur
 nisi fletus et plautus gemitus et ululatus meropes et stridores
 dentium. Nichil ibi videbitur nisi vermes et carnales facies
 torporum atque teterrima monstra demonum. Job. Vbi nullus or
 do sed sempiternus horrore inhabitans. Augustinus. Si scire
 patrem meum in inferno non plus orarem pro eo quā orarem

pro dyabolo. // *De Conscientia bona.*
 Hieronymus. Vis autem nunquā esse tristis bene vite serena
 conscientia tristitiam leniter sustinet bona vita semp gau
 dium hēt. Nichil enim iocundius et securius bona conscientia.
 Conscia autē bona titulus est religionis typus saluationis age
 tus salutis ortus deliciarū gaudium angloꝝ archa federis
 thesaurus regni aula dei hitaculum ep̄c sancti. Criso⁹ sup

¶ Sicut in conspectu hominum gratiosa facta est facies pulchra
 sic in oculo dei speciosa est constantia iusta. Unde ap[osto]l[us]. Gloria nostra
 est testimonium consuetudinis nostre. Qui bonam habet constantiam au-
 dacter conspiciet in seipsum in die iudicii qui illam non habet con-
 fusus cadet. Multi querunt suam parvam vero constantiam. Quibus
 Bernardus dicit. Et nescis noscere te quia multo melior et lau-
 dabilior es si te nostis qui es neglecto noscere cursum siderum
 vires herbarum complexiones hominum naturas animalium et ha-
 beres omnium celestium et terrestrium scientiam. //

¶ **A**nte lumen nunc habes ante te bonum et malum lumen et tenebras
 diem et noctem potes eligere quos vis. Seneca tibi
 dicit. Si vis omnia tibi subici subice te rationi. Et q[ui]d. Non con-
 tradicis verbo veritatis ullo modo. Ioh[ann]es. s. Vos cognoscetis
 veritatem et veritas liberabit vos. Si quis sapientiam indiget postulet
 a deo et a sapientibus spiritualibus. Et p[ro]p[ter] hoc. Omnis sapientia a deo est et cum
 illo fuit semper et est ante eum cui est honor virtus et gloria per
 fuita seculorum secula amen. // *Verba sana. vii. p[er] h[oc] soz*

¶ **L**egit quendam Regem quondam fuisse qui hinc qua-
 tuor partibus in regno suo. In quo regno multe plage
 multa infortunia et multi defectus fiebant in partibus. Rex autem
 visens seipsum nullo modo mortali vulneratum mirabatur valde
 et diligenter inquirebat a partibus in partibus qua de causa
 haec infortunia magis agerent in partibus in tempore suo quam
 in temporibus predecessorum suorum.

¶ **D**ivinus partibus dixit. *lyt is v[er]t.* In illis ysai. li. g.
 Comisum est retrosum iudicium et iusticia longe ste-
 tit corruit in plateis veritas et equitas non potuit ingredi.
 Origenes. Omnes qui per temporalibus rebus iusticiam deserunt
 seipsum qui iusticia est veniunt. *lyt is v[er]t.* Unde in G[en]e[si]
 s. Ave hominum illi per quem scandalum venit. qui alios malos ex
 emp[er]is corripuit. Gregorius p[ro] pastor. Tot mortibus digni
 sunt quot ad subditos suos periculis exempla transmittunt.

Basulphus sup leuit. Qui pximi sui constantem aliqua prava
 pñatione uel exemplo corrumpit & senectipm & pximū spūalit
 interficit. Vñs ergo in leuit dicit. Time inquit dñm dñm
 tm̄ ut uiuere possit frater tuus apud te hoc est ut sic uiuas
 q̄ frater tuus p̄ tm̄ exemplū uitam possit hēre non mortem.

Flyt 10 flyt. Unde Augustinus. Bū agere & illicita non phibe
 re consensus erroris est. Gregorius. ffacientis pculsubio culpam
 het qm q̄ potest corrigere negligit emendare. Apts. Qui enoz
 maxime domesticoz curam non het fidem negat & est infideli
 detentoz. Gregorius. Qui falsa pietate supatus ferre hely de
 linquentes filios nolunt apud districtum iudicē senectipm cū
 filijs crudeli dampnatione pculsit. Iōm. Sacerdotes p̄loz inq̄
 tate dāpnant & eos aut ignorantes non erudiunt aut peccā
 tes non arguant.

Secundus phne dicit. **Que is too.** vñ in enūg. Omne reg
 nū in se dñm̄m desolabitur. Gregorius. Dissidentes
 nullū boni opis deo sacrificium immolant quōdā a pximoz
 caritate distorsant. Augustinus. Si desit caritas frustra ha
 bent ceta. Ambrosius. Sicut sine via nullus p̄uenit quo tendit
 ita sine caritate que dicitur est via non possunt ambulare homi
 nes sed errare. **ffende 10 f00.** Hoc potest intelligi quādo ho
 mines & precipue potentes veram pacem uel iusticiam aut dei
 etiā strangulant quibz p̄ncipaliter p̄ter deum militare de
 berent. **Wole 10 W00.** Scriptum est enī q̄ deus posuit tremorem
 capitis sup Caym vñ tremulū capus het omnis dñes anarū
 qui mentem het tremulā ne enā pecuniā amittat. Unde Seneca
 Anarū infidatores metuit uidet enī potentērem se & credit
 raptorē uidet paupem & suspicat furem. Quanto enī plus ha
 bimdat dñm̄is tanto plenoz est miseris. Gregorius. Qui bona
 m̄si diligit uelit nolit timoris & doloz pene futumbit.

Geneca. Anarū nisi cū mortē nichil bñ facit.
ercus phne dicit. Inst has leue. Crisostom' enp anarū

Nulla res sic perdit virtutem sicut corporalis voluptas. Bernar-
 dus. Esere laucius potare sapiens pulcrus vestiri cubare
 mollius orare breuius vigilare prius coram deo nichil vilius.
 Voluptates enim temporales ad amaritudinem eternam ducunt.
 Jeronimus. Qui post carnem ambulant in ventre et libidine
 quasi irrationabilia iumenta reputant. Gregorius. Illa anima
 plena est crudelitate que sic deseruit carni ut anima ingulet
 Paulus. Si secundum carnem vixeritis moriemini. Jeronimus
 Nichil vilius quam a carne vinci nichil gloriosius quam carne vince-
 re. **Thes 10 refe.** in Augustinus. De illis qui vincunt ut auerant res
 futuras unde eternas amittant. Jeronimus. De qui consistat somni-
 gnus non in iusticia. Albaric. De qui congregat non sua. Innocentius. De
 illis qui dicunt faciamus mala ut veniant bona quorum dampnatio
 iusta est. **Prus de has refe.** in psalms. Frustraverunt eum in ad-
 uentibus suis et multiplicata est in eis ruina. Bernar. dicit. Sup-
 bienti angelo qui nec aliquis dixit nec fecit sed tamen superbiam
 cogitavit non peperit deus quoniam signaculum eius fuerit plenum
 spiritus et perfectio deo iniquis et pulvis et cinis qui extollis te cor-
 dis elatione oris locutione habitus et operatione et sic quadruplex
 est superbia hominis corporis oris et habitus. in Augustinus.
 Contra deum superbiere est eius precepta transgredere. **Dans**
 autem dixit. Non habitabit in meso domus mee qui facit superbia.
Quartus phis dixit. **Wille 16 refe.** in psalms dicit.
Quoluit intelligere ut tunc ageret. **Prus 2.** Via stulti
 recta in oculis eius qui autem sapiens est auertit consilium
 Sapientie. In malivola anima non introibit sapientia nec habitabit
 in corde subdito peccatis. **Wille 16 quese.** in Paulus. Erunt
 enim tempore tunc sanam doctrinam non sustinebunt oes ad
 sua desideria coacternabunt sibi magistros puriores au-
 ribus et a veritate quidem auertent ad fabulas
 autem conuertent. Augustinus. Inuentum malorum hominum vene-
 num est quicquid virtus precipit est vero quicquid dyabolus

ingunt. Crisost. Verbum dei illud a malis sicut quondam
 xpc illud abatur a malis. **God 13 des.** Vñ Ambrosius. Qm in digne
 xpm hmit idem est ac si eñ interficiat. Alpt. Qm manducat panis
 et bibit sanguinem dñi in digne m dicit sibi manducat et bibit.
 Augustinus. Sicut mors corpalis sepat animã a corpe
 ita pctm mortale animam a vera vita que est deus.

Ro

Tñ nota q qñs in hã in pcto mortali est omnia bona
 opa ona mortua sunt qna fatta sunt in pcto mortali et ideo
 non valent directe ad vitam eternam tamen valebunt ad
 ta vel ad aliquos istoz tñm. Pmo ad suppliciu subleuandũ
 in inferno. Secundo ut dñs illustret. r illuminet corpa cor
 ticus ad penitentiã. Tertio ad pspitatem hũsam in terra
 vñ Gregorius. Dant reprobis bona que in vita ona appetunt
 qna de patis egris omne quos desiderant non negantur.
 Itm valebunt ad alia duo. s. ad asnefactõnem bonoz opum r ad
 usum. Itm credensũ est q syabolus non het in eis tantam potesta
 tam quanta heret si malũ exercerent semp. // **2e libro sapie**

Ro hũ

T pray 3ow alle my frenses here
 Dime what of ye bolie of wysdam here
 How he spekes to alle maner of men
 pat schuls oper reuile teche or ken
 Op wosely or goostly
 To paym he spekye especyaly
 He calles enery man a kyng
 That here has cure or goomyng
 He byssee paym lone gos and hys salve
 Thus teche it oper men to kepe and kualbe
 Thus per a boyste — be most dese
 Thus pau sthal yei in heuene crownes be
 Thus hane more wurship and honoure
 pan enyr here has kyng or Emperoure

Gregorius. Nullum sacrificium ita placet deo sicut zelus am
 marũ sũm. Ille apud deum magis est in amore qm ad eius

amorem plurimos trahit. Si magnū est pascere ventres mortu-
ros multo magis est pascere animas in eternū victuras

But ans pey selke here sygnyte

Wherchip oz welspe oz wels fare bosele

Ans gosses laibe fro pem with swalbe

Whanne pey schuls it do to kepe ans knalbe

In gret peyne moti pei be

fro yer state oz sygnyte

pat pei hasse yoz godes grate

Ans sythen to hym vulkyns wasse

apls. Qui snoz + maxime domesticoy curam non het fidem

negat + est infideli detentoy. Gregorius. ffacientis paul subio

culpam het qui quos potest corrigere negligit emendare. Bernar

dns. Iniquitas me iniquitatu mearu expanstus alioz trans

gressiones reprehendere timui + ideo mortis auctoy exiti quia vi

rus q clamando expellere potui non expuli. //

Sinne of god stans here none albe

Ans pat pei schal afterwarde knalbe

Whan pei in helle stronge peyne fele

Whan tyme of mercy is passyd eny sele

Paulus. Qui insipiens est in culpa sapiens erit in pena. Grego

reprobi nunqu nisi in pena sua culpam cognoscunt.

Ans sinne per be pat gyl pem mykyl

To ye wols pat is bope fals ans fykyl

On it yer loue most pei sette

Ans it ye loue of god most wyllle sette

Hyt sthebe to paym many a thyng

pat to ye flest is gret lyknyng

Hyt bysdes paym wylke ans folow his wille

Ans al yer desyr he schal fulfyllle

Many hym folow ans so ful ylle

per foze oft pey falle in gret payvllle

He leesdes paym forpe wth trauntes and wyllles

But at pe last he paym be gyles

Go pe fense he is trellt ceruans

ffor he bryngges hys frenses enyn to hys hans

He teches hys frenses many a ymge

Al goyn goddes latte and hys bysdyng

Wo so per foze hys freuse wyll be

Enemy to god ful enyn is he

Aptō. Qui vult amicus esse huius mundi inimicus dei constituit

Wis woꝛds we may wele knowis and ken

Be pe maners of woꝛdly men

Sūme aru to byse bope wꝛt and say

Al bolite pe woꝛds pat sone passis away

Go wyꝛne hys wꝛchyppe and hys welpe pei tuel fast

But heuen to wyꝛne pei hane no gret hast

*Muse Grego^m in q^oz. he qui temporalia diuini p^onitio fortis
ad ambulansū in via mūsi ces debiles ad aggressiendū
viam mansatorum dei.*

Go maynten syme sūme cau gret skylle

Als wꝛong prowe wꝛt for gyft pei wille

per foze pe woꝛds holdses paym ful wyse

ffor nyche pei cau of hys quentysse

*vñ lincolū. he illis qui dicunt faciamus mala ut veniant bona
quoz dampnatio iusta est. Augustinus. Q^uicquid dampnosa iⁿme
me petimū + p^ois iusticiam quam non seberet homo velle p^o
dere p aliquo p^ocedo sub talo.*

Sūme make grette of per folpe

In glotony pryse and lecherpe

Als foldis al per flesthy list

Als per abolite so oft gret tust

ffor so peyr fleth hane here wele fare

ffor peyr soules pei hane no care

Vñ Jeronim! Qui post carnem ambulat in ventrem & libidine
 pñ quasi irrationabilia inuenta reputant. Gregorius. Illos sya
 bolus negare negligit quos iure hereditario se possidere scitit
 Jeronim! Tanto in inferno inter demones erit mapia quanto
 hic fuit deliciarū copia. Apoc. Quantū glorificavit se cum in
 delictis fuit tantum dante ei tormentum et luctum sed in glo
 riam eius sic erit ignominia eius.

Sūme oft despytes gosses byssyng and salve
 And holy mens alle techyng and salve
 With laghyng and stornyng and frokars soynge
 And þis wil haue a foule euynge

Leve it wele wyth outa hve
 Gos haue storne it sthal so be

fory skyph men wyl not be rebles aftyr skylle
 And hyle gos suffere payn, per wille

But aftyr wils he wil on þe sense
 Stronge beuante bot þe amende

Dñs p̄ p̄ham dicit. vocam̄ as plantū & fletum & ecce gau
 sū & leticia in meinetipō si hoc iniquitas dimittatur.
 ysaias. Ne vobis qm̄ dicitis bonū malū & malū bonū. Crisost.
 Verbum dei illud a malis sicut quōsdā xpc̄ illud ab auidis.

He may be callys boye wytty and wyse
 þat wolsly maners can wele despyte

And foldis þe ^{not} in no yunge
 þat is a geyn gosses byssyng

But en to goode gos haue hys hve
 And aftyr hys byssyng rebles wil be

Vñ p̄ p̄ham dicit dñs. Sup̄ que requestat sp̄c̄ mens nisi sup̄
 humile & contritū ep̄ū & trementem sermones meos. Gregorius
 Omnes qm̄ omnia metunt̄ p̄cepta dei tabernaculū fiunt. Ori
 genes. Omnes qm̄ obedunt verbo dei requestat xpc̄ in eo

Wolsly wyssam is but very foly

We fore gos and hys seruaunt des holy
 Paulus. Sapientia huius mundi stulticia est ante deum

I Hys riches ryche and wurchipe gret
 Be is but fantoupe and dysseyt
 Wherby he has many a man sefyles
 And at ye last hem be gyles
 Scriptū est enī. Omne quos est in mūdo aut est concupiscen
 tia carnis aut concupiscencia oculoz aut superbia vite.

I In ye woꝝles what elles ce we moꝝes mūdo
 But wretchednesse and vauite
 Al plāte it is of gret gylte
 Of tresōn distoꝝ and tyrannitve
 Of trauel and tene and vilany
 Of payne of hymne and of foly
 Of stormyng and stlannoryng wyckedly
 Of chydryng and mych feytryng foledly
 Of bannyng and bacbytryng pryncly
 Of flateryng and fals feynyng sotely
I Of pryde and of Enny and foule lecherye poeta capital
 Of oldurth and wꝛath and myche gloterye
 Of fals conetyse and wyynyng synfully
 Of okyr and herety of sacvilegge and symony
I Of fals goodes wurchepnyng ful mykyssly 9 de scriptis
 Of weyn sbernyng and fals ofte & hydously
 Of holy sayes mye spensyng in synne and vauyte
 Of fadyr and moꝝyr dyshonouryng gofte and boꝝele
 Of hynoryng of mansleyng in conle and in boꝝy
I Of foule list and lechery pryncly and apthly
 Of thefte and of ranayn w extorcom plenty
 Of fals wyttnes beryng wttansly and wylfully
 Of oꝝ mens yng sefuryng poꝝ synne and trechery
 Of goodes bysdyng ofte brekyng vnsur doꝝsly

In place it is of temptyng and gret appoynt
 Of synke and fylde and myche corrupcion
 Al gret fole me synkes certayne is he
 pat makes hys henen in speche a cuntre
 ffor al pe rychesse and welthe of his laude
 Schal turne to erpe and unlik synkande

The wyse man for sope wil not set hys hert
 On yng pat may not long stans in quert
 But of pe house he has ofte hys mynde
 And no yuge sattes be foru pat sthuls be behynse
 Let he for fleschly lust and vanyte of synne
 Lose henen blys and helle payne wyne

Eccl. viij. fili memorare nouissima tua + meterrim non peccabis
 Nouissima dicit pluraliter memorare quod erit de tuis re
 bus de tuo corpe + de tua anima. Psalmus. Dimicte si af
 fuit nolite cor apponere. Scriptum est enim. melius est habere
 pmeditationem quam totius mundi dominacionem. //

Oratio ad sanctam mariam.

Mary moodyr wel þu be
 Mary mayden peuk on me
 mayden and moder was neu none
 To geodyr lady gaue pow a loue
 Swete mary mayden clene
 Schuls me fro mysthannce and tene
 And olte of synne lady schuls þu me
 And olte of dette for charyte
Lady for in joies fyse
 Gete me grace in his lyfe
 To knowe and kepe on al yuge
 Cristen fayth and godesse byddyng
 And trewly wyne al pat is nede
 To me and myu cloth and fese

Help me lady and alle myne
 Schilde me lady fro helle pyne
 Schilde me lady fro vilany
 And fro alle wylikes cunpany
 Schilde me lady fro euyl schame
 And fro alle wylikes fame
Swete mary mayden mylde
 fro pe fense if me schilde
 pat pe fense me not dere
 Swete lady if me were
 Both be day and be nyght
 Help me lady in alle pi myght
For my frendes lady if py pe
 pat pei may sauyd be
 Go per soules and to per lyfe
 Lady for pi joyes fyfe
For my fomen I pray also
 pat pei may here so do
 pat pei noȝ in wrath deye
 Swete lady if ye preye
 And pei pat be in desely synne
 Latte pei neu deye if yinne
 But swete lady if pei rese
 for to amende per mys dese
Swete lady for me if py to heuen kyng
 He graunt me helpe and schrifte and good ensyng
 the for hys swete grace
 in pe blys of heuen a place
Lady as I trost in pe
 per prayer^{pat} you graunt me
 And if schal lady here be lyfe
 Greete ye with alues fyfe

Al pater noster ans a Crese
 To help me lady at alle my nese
 Swete lady ful of wyne
 Ful of grace ans gos w yme
 Als þ art floure of al þi kynne
 Wo my folyes for to blyme
 Als schyls me out of desly syme
 pat I neu be takyn per yme. Amen.

Oratio ad sacramentum.

Aue benignissime ihu xpe nazarene rex iudeoz verbu
 pris pnceps pacis filius virginis agnus dei salus
 mundi hostia sacra vera caro fons pietatis. **P**ater **A**ue
Aue dulcissime ihu xpe nazarene rex iudeoz splendor pa
 tris pnceps pacis ianna teli pams viuis vgnis ptus vas
 puritatis. **P**ater nr **A**ue maria. **A**ue elementissime ihu
 xpe nazarene rex iudeoz laus angloz glia sanctorz visio pa
 tris veritas integra verus homo flos et fructus virginis ma
 tris. **P**ater nr. **A**ue. **A**ue mitissime ihu xpe nazarene
 rex iudeoz lumen teli pccum mundi gaudiu nrū angloz
 pams imbilis corpus rex et sponsus virginitatis. **P**ater nr
Aue maria. **A**ue pyssime ihu xpe nazarene rex iudeoz
 via dulcis veritas summa pccū nrū caritas vera fons amo
 ris pax dulcedo requies nrā vita pccū nrū. **P**ater nr **A**ue

Celium.

Penancia bona
Paciencia in adūsis
Obediencia dei pceptis
Iusticia in factis.
Penitencia in vita.
Contō + Confessio pccū
Cognitō tui
Caritas

Spes

Inferno Despatō

Obstinacō in pccis
Furoz in adūsis
Contempt pcepti
Iniusticia facti
Osū boni
Dilectō pccū
Ignorancia
Malicia

larga costā

et cred

Subtractio virtutis
anime //

Subtractio virtutis anime est ommissio predicacionis verbi
dei. qui quos tenetur. Nunc dicitur ter dixit petro.
Marta videlicet. verbo exemplo et tempore subditio.
si ageant. Alibi per Ezechielem ait. Ecce ego requiram gregem
meum de manu pastoris. Item alibi per ysaiam. Clama ne cesses
quasi tuba exalta vocem tuam et annuncia populo meo statera eorum.
Nunc Gregorius. Sacerdos ingrediens et egrediens moritur
si de eo sonitus predicacionis non procedat. Item. Sacerdos
tes populo iniquitate dampnant si eos aut ignorantibus non
erudiant aut peccantes non arguant. Item. Nos qui ex ob
latombus fidelium vivimus quas illi pro omni peccato obtulerunt
si comedimus et tatemus percussibus eorum peccata mansucamus.
Legit in libro Osee. Peccata populi mei comedunt. Cur peccata populi mei
comedere dicuntur nisi quia peccata delinquentium fouent ne tem
poralia stipensia amittant. Taceant et fornicent aut propter pro
bitatem aliquam ne amittant aut propter asiduitatem ne incurant
aut propter cupiditatem quia habere quos non habent. Gregorius.
Pensate fratres cum quantitate dampnationis sit fructus laboris
sine labore percipere et qui gravare sit comedere peccata et nihil

vellent

Contra peccata agere. *De mercenariis //*
Aristoteli. Mercenarius quippe est qui locum pastoris
tenet et lucrum animarum non querit. Mercenarius quippe est
qui curam animarum suscipit non quia cupit regere et custodire
sed etiam de iusticia et scititate sed quia volunt dimittere
fieri et in altitudine misericordiana per alios honorari et ideo in
sunt in laqueum et temptationem dyaboli. De salute omnium
non curant nisi ut lac et lanam habeant. terrenis comodis inhi
ant honore prelationis gaudent. De temporalibus lucris pas
tur impensa ab hominibus reverentia letantur. Iste enim sunt ma
des mercenariorum per quibus principaliter laborant. Talibus infelici
bus per prophetam comminatur dominus dicens. Ne maxime in desertione
et perniciem committat. Unde Gregorius. Cum sacerdotalis religio

intus occiditur. Si foris stare non potest. Sed flettere oportet.
 Paulus. Cum dixerint homines pax et securitas tunc repē
 tims supveniet interitus. Gregorius. Nemo amplius in ec
 clesia nocet quā qui perversē agens nomen vel orōnem sancti
 tatis hēt. Erasens sciantur curam animarū talibus presit
 tis plus psequit̄ xp̄m quā herodes nel crucifigores. Nichil
 namq; abhominabile est magis et odibile xp̄o deo quā per
Hereticorum *Heretici sunt pastoribus vitia.* //
 et autem tria sunt pastoribus vitia. Lix. Oculis et
 Sal. Lix ut luceant. unde Sr. Luceat lix v̄ra coram homi
 nibz et cetera. Oculis. ut videant. Nū ad Bethsalem. Spe
 culatorem deserte domum isrl. Sal ut consulant p̄dicatōne
 gna uientes subditorum et vermes pctōz extinguant. Si pastor
 non est lix cū pctō corp̄is dñi tractat et officio gno indignus est.
 Si oculo distrecomis caret tunc cecus cecum ducet et ambo in fo
 neam cadent. Si saltem p̄dicatōnis non hēt tunc reumus est
 p̄p̄s et deficiet in via. Itē si pastor non est lix alios intro ducet
 sed ip̄e non intrat. Si sal non est. canis est circa gregem dñi
 sed lupum latratu p̄dicatōnis non figat. Si oculo distre
 comis non hēt indigne solunt et ligat. **I**ntolū. Opus ci
 re pastorale non solum consistit in sacramentoz ad ministra
 tione et in horarū canonicarū dictione et missarū celebratōne sed
 etiam in vera doctrina veritatis vite et victorū turistica dāp
 natione in victoz cum vitē est dñra et in p̄p̄ose correptione et ri
 gida castigatōne. Consistit insup in passione esurientium in
 potatōne scientiū et cooptōne in dōm̄ in susceptione hospitū
 in visitatōne infirmoz et m̄t̄eratoz et maxime p̄p̄ozum po
 thianoz quoz sunt bona temporalia citiarum quarū opacōm̄
 exemplis instruens est populus. *Nota bene.* //
Scitote k̄m̄ q̄ erant omnibz metallis p̄tiosius est aurum
 sic civitas dñinis officijs et negocijs excellentius est sacer
 docium. **P**relati vero sunt cali. Astra dei. quoz testamēti

Nubes celi. Laterna aquilonis. Celi sunt quia continent archa-
 na dei. vñ dicitur. Celi enarrant gloriam dei. Ultra dei sunt
 quia de his dñs ait. vos estis lux mñdi. Nubes celi sunt quia
 presertim rore mentes fidelium complunt. de quibz dicitur
 Qui sunt isti qui ut nubes volant. Laterna aquilonis sunt quia
 fructuum sunt pitoribz qui frigidis sunt pitis. Mons testamenti
 sunt quia mons est altitudo sciencie vtriusq; testamenti. De
 his in euang dicit dñs. Qui vos audit me audit et qui vos
 spernit me spernit et eum qui me iurat. vñ Apł. vos autem genus
 electum regale sacerdotum gens sancta pples adquisitionis.
 Subiectorum est enim vos debere venari sed non est vestrum
 appetere. Itm p ad thimoth. h. Qui bene psumit pbitari suppli-
 ti honore digni habeantur maxime hi qui laborant in verbo et
 doctrina. Crisostomus sup ij. Qui honorat sacerdotem xpi ho-
 norat xpm et qui iniuriat sacerdotem xpi iniuriat xpm so-

Terminum nostrum. *Quatuor sunt genera sacerdotum.*
 Inveniunt enim quatuor genera sacerdotum. Primum genus se-
 quitur gulam. Secundum luxuriam. Tertium ambitum vel man-
 nam gloriam. Quartum iustitiam. Primum genus sacerdotes Davus
 necant qui gulam sequentes furtum p ostiola sacrificia sur-
 ripientes deum cum ea afferbant comedere. Secundum ge-
 nus sacerdotes. Damiel dampnant qui luxuria sequentes
 et falsa iuramentis blandientes. Susanna filiam istam cupiebant
 opprimere. Tertium genus sacerdotes ultione divina terra absorbi-
 unt. Sathan et Abyron qui de spu suo prophetantes pstin dñi
 seducunt civitates se volebant supponere et honorem et gratiam sibi
 intebant ascribere. Quartum genus sacerdotes Ite glificavit
 utpote Aron et Eleazar et eis similes qui vita fama et doctrina
 iusticia dei fatebant diligere. *Non sufficit dulcia vba pferre*
Non solum sufficit sacerdotibus dulcia vba pferre dicens
 totis diebus. Benedicam dñm in omni tempore semper laus eius
 in ore meo. Quia dulcia fantibus meis eloquia tua super mel omni

meo. In ma mansatorum tuorum selectat) omni sicut in omnibus di
 mictis. Diligi mansata tua cupi aurum et topazion. Patris sum
 et non cum turbat) ut custodiam mansata tua. Iniquitatem
 odio sum et abhominat) omni legem ante tua dilexi. Hec et filia
 omni folia pultra. Sed dno maledixit ficulnee quia non
 fructum esse folia tua inuenit in ea. ypocrite est verba scorum
 hère et facta non hère. Basilins. Deus non se vult tui verbis
 diligi esse corde puro et opibz infis. Caneam) km ne de
 illis sumus de quibz pphetant aplos. Erunt in nouissimis inquit
 diebz hoies sepos amantes pecuniarum cupidi elati supbi
 peritibz non obedientes sanam doctrinam non sustinentes volun
 tatis sue amatores magis qui dei spem quam pietatis ha
 berentes veritate autem abnegantes quos in fine maledictur)
 est dno. Quicunqz autem corpus dmi desiderat sumere si fr
 uctus eius dulcesime refici affatit cum hys tribus virtuti
 bz attedat ad xpm. scilicet cum vera contritione commissoz cum voluntate
 non amplius facienti mala et tunc firmo proposito in bonis p
 seuerandi. **Q**uilibz em sacerdos debet confiderare q
 quem accepturus est malitari. sanctus scorum est et omnis sancti
 tatis origo. verus em deus est qui fecit celum et terram et verus
 homo qui p nobis pependit in ligno et ideo quantum potest
 sancte et deuote cum magna reuerentia et timore attedat ad
 xpm et omnino caneat ne xpm in pto mortali sumat. Nam ut
 dicit Ambrosius. Qui indigne xpm sumit is est ac si eum
 interficiat. Item Augustinus. Magis peccant qui xpm tradunt
 ptozibz membris qui qui tradiderunt eum crucifixozibz
 iudeis. Sicut iudeas tradidit xpm psecutoribz sic confici
 ens uel sumens corpus xpi indigne tradit eum quantum
 in se est demonibz dnm ponit eum in loco qui est in potesta
 te demonum. Aplos. Qui manducat panem et bibit calicem do
 mini indigne iudicium sibi manducat et bibit. Cum missa
 celebranti eam iudicium opatur quomodo ad xpm limitaco

po hie

nem alijs p̄derit ad salutem. Gregorius uamq̄ dicit. Magis
metuensum est locus illis ubi tales intercessores constituntur
q̄ dei iracundiam prouocent quia cum indignus ad interces-
sum mittit irati animi ad deteriora prouocatur Augustinus.
Melius est sp̄ualia penitus omitti qm̄ indigne nel impure tra-
tari nel tangi. Legitur in Ecclesiasticis officijs q̄ dñs non frequen-
tiam ministerior̄ sed deuotionem p̄bat animor̄. Dñs autem
non s̄dm̄ pluralitate uisarū retribuet sacerdotibz sed s̄dm̄
p̄ritatem manuū suarū. vñ in psalmo. S̄dm̄ p̄ritatem
manuū mearū retribuet in. Debent ergo ut dicit Theophi-
lus imitare Joseph qm̄ corpus xpi suscipimus ut suscipiamus
eū in simplicitate uisarū. r̄ castia pura + etiam casto corpore + uñ
do. Qui eū agnoscens reatum suū se ab altari remouere bo-
luerit p̄ emendatione. s̄. orōibus uenijs + elemosinis eterno
+ celesti conuiuio communicari penitus non timebit. **Qualiter**

Uestes sacerdotales instrunt sacerdotes.
Uestes sacerdotales instrunt nos qualiter sacerdotes
debet esse ip̄atus interius qui tam honeste ip̄atus est exte-
rius. Nam sacerdos missam celebraturus primo uisus la-
nat in signum q̄ ab omni immundicia sp̄uali debet esse lotus.
ad hoc misterium attesturus. Postmodū se induit sacris ves-
tibus quarū p̄nus d̄r. **Almitus**. qui capus tegit dñs ab
anniciendo + coapiendo + significat fidem que ante omnia
debet apponi ad tegendum capus + intellectus ad captuam
dñi ne ratione naturali in hys que sunt fidei imitat. **Alba**.
quā s̄do accipit. significat nouitatem uite quā xpc hñt et
docuit imitandam. **Zona**. quia singitur continentia significat
quā xpc presbiteris imposuit dicens. **Sunt limbi vñi precincti**
+ c̄. Luc. 23. **Ampullus** qui ponit in manū sinist̄ significat
patientia in adūsis que p̄ sinistram designant. **Stola**. strin-
gens pectus in modū crucis significat q̄ cruce xpi non debet
erubescere sed patris esse p̄ eius amore continentias sustinere

vel stola que in collo ponit significat obediāiam quia xpc factus
 est obediens usq; ad mortem. **C**asula que et alio noie. plaueta
 alijs vestib; supponitur significat caritatem que ceteras virtu
 tes extollit. **C**alciatio pedum representat xpi incarnationem in
 illis psalmi scilicet in psona filij. In ymniceam extendam cal
 ciamenti meū. r. humana natura. Vñ sacerdos cum xpm rep
 sentat non debet distalciatus celebrare sicut dicitur.

Mosus etiā p̄p̄nsi ad. **M**osus p̄p̄nsi ad sacramētū
 misterū huius sacramenti tangit. Exod. xij. vbi sic
 legitur de agno paschali. Non comedetis ex eo crūdū quia
 nec cottū aqua set assum tū igni. **C**rudū comedit ille in
 quo ignis caritatis non est. **C**ottū aqua. comedit ille qui in
 delictis vivit. **A**ssum. vero ille comedit qui passionem suā
 tu) figura est sacramētū illud diligēt recolet ita ut in me
 ditacione eius exardescat ignis. **M**itā est azima cū lactucis
 agrestib;. In azimis. intelligunt opa ut sunt elemosine orō
 nes et cilia que debent p̄cedere sūp̄tōnem sūcā corpis. In
 lactucis agrestib; que amare sunt soloꝝ et amaritudo p̄ p̄tis
 intelligitur que debent esse in conficiēte **E**ffect) sacramenti

Effectus huius sacramenti a signis suscipiente multiplex
 est. Nam glificat mentē et cont' vitia virtutes angot
 delect venalia et vult fortius membra capiti. r. bonos xpianos
 xp̄o. **V**nde dicitur d. Pobozat augmentat hoc sacru delect et
 vult. **D**e varijs effectib; Eucharistie. dicit hugo p̄ ut recitat
 et sūm Gho. in libro de veritatib;. **C**orpus xpi est egrotis me
 ditina. pegrinantib; dieta. debiles confortat. valentes de
 lectat. languorem sanat. sanitate cernat. fit homo mansue
 ctioꝝ ad correptionem. patientoꝝ ad dolorem. ardentoꝝ ad
 amorem. sagatoꝝ ad cautelam. ad obediāiam p̄uipcoꝝ. ad gra
 tiam attōnem deuotoꝝ. **D**e claustralib; deo militanti

Forte dicit claustralis qui sub obediencia et potestate
 aliena inclusus est. **V**ndet in melius esse vitā p̄larē

pro sic

Sicut in qua possunt opa unice fieri + exerceri qui in paupertate
 hic a mundo + a mea voluntate inclusum esse. Quia sic responsum
 est. Melius est habere manum + compassionem cuius aliena miseria quam
 totum mundum posse pauperibus erogare. Magis quippe laboriosum
 est relinquere teipsum quam tua. Incomparabiliter melius est quod
 es quam quod habes. Vnde si teipsum desideris plusquam totum mundum er
 roganeris. **Jeronimus.** Totum deo desit qui seipsum optulit.

Melius est deus appellari quam dei servus sicut qui
 paupertatis miseras patienter sustinet. **Mons noster** cernit
 ipsum appellat dicens. Quos vni ex minimis meis fecistis in
 fecistis. **Item.** Melius est iudicare quam iudicari. **Pauperes vero**
divites iudicabunt. **Mons dicens.** Nos qui reliquistis om
 nia + secuti estis me sedebitis super sedes suos decem + cet.

Item melius est habere celum in possessione quam in permissione. **Do**
minus autem dicit. **Beati autem pauperes** ipsum quam iporum est
 regnum celorum non dicit. **habent sed iporum est.** hoc est a deo secu
 ri sicut ac si possiderent. **Alibi etiam dicit.** Nos estis qui per
 mansistis mecum in temptationibus meis + ego dispono vobis
 sicut disposuit in pater meus regnum. **Bernardus** super **Qui ha**
bitat. Si vis habere ministerium angelorum fuge consolationes seculi et
 temptationibus resiste **Syaboli.** **Psalmus.** **Exposit** facultates
 etiam possideri + ipsas perfectionis amore contempni. **Jeronimus.**

Quando contra vicia sine nomine scribitur qui vastat accusator eius
 est. **Melius est nobis de viciis nostris per nosmet ipsos vel amicos**
reprehendi + corrigi quam per eos per inimicos + hereticos de seipsum
+ deponi. **Beneta** in **epistolis.** **Annunci** vicia frangenda sunt non
 ante illam nisi offendero illum an perfecturus sum nescio. **Mal**
intestum in qui fidem deesse. **Augustinus.** **Ab** omnibus corrigi
 ab omnibus emendari postea + solus. **Annunci** illam etiam per omnes
 linguam vel doctrinam ante apparitionem dicitur iudicis ma
 culas mentis mee tergo. **Salomon.** **Viro** qui corripientem se
 supra terrena contempnit repentinus super nemet vitavit.

Crisostomus super ad. Non ergo est ille bonus qui malum reprehendere
 potest et bonum laudare eos qui reprehensio in malo bono animo
 suscipit reprehensionem. *De speciebus ydolatrie*
Notandum multas esse species ydolatrie. Quaedam est
 cultus demonum. Alia solis. Imue uel stellarum. Tercia ele
 mentorum. Quarta hominum. Quinta animalium irrationabilium.
 Sexta ymaginum uel alterius specie humanam. Septima temporis
 uel precium eius. Est etiam ydolatria aliarum rerum. Et scien
 dum est quod ydolatria magnum peccatum est quia a deo honorem au
 fert et creature cuius non est capax confert et equat creaturas
 creatorum. Tanto enim magis contumeliosum est deo quanto uili
 or est creatura que ei equatur. Non est subdium quum ydola
 triam faciunt quum quod soli deo debetur ydolis dant. Solum
 deo debetur latría. Unde Glossa super illud in y. *Unum deum*
tuum adorabis et illi soli serues. grece latría latine seruitus
 seruitus ante communis deo et hominum et cuiusque grece dicitur. *Dulcia*
 illa uero que soli deo debetur latría. Nota hic quod adoratio quam
 moyses prohibuit fieri creature. adoratio latría fuit non ado
 ratio. *Dulcia* prohibuit autem moyses fieri sculptile et similitu
 dines falsorum deorum adoranda et colenda. Unde subdit. non
 adorabis ea neque coles. nec fuit intentio eam prohibere omnino
 ut nulla similitudo fieret uel sculptile cum ipse contrarium
 fecerit ut in *Chernbyn. Exodus. xxv.* Non ergo prohibendum est
 hominum facere sibi ymagines et pictureas tali fine et intentio
 ne. sicut *Wesda* in expositione templi *Salomonis* testatur
 uidelicet ex quibus recordetur deum sui cui et recolat ad ipsum
 recolendum quia non est hec renouatio ydolatrie sed potius
 renouatio ad ydolatria eos has facere causa ydolatrie om
 nino prohibendum est. Unde *Sap. xiii.* *Pro* magis quod fit ydolum
 male. *Sicut* est et ipsum *factum*. Refert Augustinus in libro de
 uera religione quod *Socrates* occisus fuit quia noluit adorare
 ydola quia erant tunc opus hominum et dixit se prius adora

bus orant. De quibus per prophetam dicit dominus. Populus hic labijs meis
honorat cor autem eorum longe est a me. Unde Gregorius. Quis potest
strepitus labiorum ubi intus est cor ysisorinus. Longe quippe a deo est
animus qui in oratione cogitationibus seculi fuit occupatus. Multum valet ad
stabilitatem cordis optinens am crebris orationibus et psalmos diu de
note cantare. **H. G.** Orantes autem nolite multa loqui. Gregorius.

Quantum grauiori tumultu carnalium cogitationum premitur tantum orationem ar
dentius instigare debemus ad deum quippe corda cum manibus le
uare est. **T** Alii sunt qui labijs et corde orant. ut in iohanne. Veritas
corde adhaeruit premitur in spiritu et veritate. Hinc ysisorinus. Tunc
veraciter orant qui alium de non cogitant. **P**ic de hampull. Ille de
uote orat qui cor non habet vagabundum in terrenis sed sublatum
ad deum in celestibus. Nulla enim a deo utilis est nulla a deo vales
sicut oratio in terra assidua. **G**losa super numerum. Plus valet vixisse sanctus
orans quam innumerum peccatores pliansdo. ysisorinus. **O**rationes plurimas
omnia vobis vtilia tribuunt a domino et cuncta noxia periculum subio effugantur.

Tercij sunt qui solo corde orant. **U**nde in iohanne. **S**u autem
cum oraueris intra in cubiculum tuum et clauso ostio ora premitur tuum. ysiso
rinus. **A**liud sensus oratio est non labiorum sed cordis. **P**rocius cum orau
erit est corde quam ore. **P**egun. **A**nnia loquebat in corde et vox
illius penitus non audiebatur. **V**era postulatio non in ore est voca
bus sed in cogitationibus cordis. **H**oc negotium plus gemitibus quam
sermonibus agit plus fletu quam affatu. **U**nobis modis oratio impeditur

Trisorinus. **U**nobis modis oratio impeditur ne impetrare quicquam
valeat postulata. **H**oc est si ad hunc quisque aut mala committit
tat aut delinquenti sibi debita non dimittat. **D**e primo im
pedimento per prophetam dicit dominus. **Q**uia manus vestre plene sunt
sanguine et peccato. **I**deo non exaudiet dominus. **U**nde in psalmo. **I**niqui
tatem si aspexi in corde meo non exaudiet dominus. **P**robus. **I**h. **C**on
gre est dominus ab impijs et orationes impiorum exaudiet. **A**ugustinus
Qui a preceptis dei auertit quod in oratione postulat non ueretur

Idem alibi in libro de ope monachorum Citius exardatur vna opo
 obedientie quam decem milia contemptoris. ysidorus. Si id quod
 precipit dominus faciamus id quos petimus sine dubio optinemus
De impedimento dicit Anastasius. Si non dimittis
 iniuriam que tibi facta est non opinionem pro te facis sed male
 dictionem super te iudicis. ysidorus. Sicut nullum proficit in
 vulnere medicamentum si ad huc ferrum in eo sit sic nihil
 proficiat opo illius cuius ad huc dolor in mente vel os dimum
 manet in pectore. Augustinus. Si desit caritas frustra ha
 bent cetera. Crisostomus super galatas. Non accipis in indulgentiam
 nisi primo in indulgentiam. iacobus. vi. Si non dimiseris alijs nec
 pater vestrorum celestis dimittet vobis peccata vestra. Dimittere an
 tem iracundiam et offensam est iustitiam. Dimittere vero actio
 nem et emendam opus est consilij sine superrogatione.

Tribulatione dicit dominus. Amen. **De tribulatione.** //
 Amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos nunc
 autem gaudete et letabimini et contristabitur vester
 gaudium in contritione vestra vertetur in gaudium. In Paulus. pro multis tribulationibus optet vos
 intrare in regnum celorum. Gregorius. Tribulatio porta est regni celorum
 hec porta domini iusti intrabunt in ea. In. Ut caro mollis sit
 anima duris intritur. Petrus. Paucis de lazaro dicit. Quot
 quot sunt lazari vulnere tot sunt ad deum opera clamantia. Vbi
 enim os taret tribulatio clamat. Jeronimus. Quanto in hoc seculo
 propter penitentiam paupertate potentia minorum vel morborum crudelitate
 fuerunt afflicti tanto post resurrectionem rationem in futuro ma
 iora premia consequentur. **D**eus non permittit tribulationem ad
 bonos venire nisi pro utilitate eorum quam ipse dicit. Ego quos amo
 arguo et castigo. Item in psalmo. Cum ipse enim in tribulatione eri
 priam enim et glorificabo eum. Item alibi per prophetam. Puer meus noli
 timere si transieris per ignem flamma non nocet te nimis a
 bit animam tuam a carnali iudicia et habilem eam faciet ad

recipiens enim ignem a patre dilectionis dei et hoc oportet primo fieri
 Gregorius. Electus sine deo iter asperum facit ne deum delectan-
 tur in via obliuiscant eorum que sunt in patria. Iam. Mala que nos
 hic puniunt ad deum nos ire compellunt. Bernardus. Illi nam-
 que irascitur deus que peccantem non flagellat. Vnde Augustinus.

Qui in hoc mundo flagellari non merebit in inferno non torque-
 bitur. Illum vero peccatorem que deus ad suam gloriam ab iniusto co-
 gnouit in iustis ac salubriter flagellans precipitat ut in seclis
 qui prauis et infernis coactis bonis atque sanis resurgat. In hac
 itaque precipitatione de superbo facit humile de iunco et prauo
 de caritatum. De torpido et otiosa ad bona opera feruentem.
 De iniusto et auaro iustum et largum. De gulo et distretum. De
 luxurioso continentem. De mendaci veracem. De viro iniquo
 celestem preceptorum sancti amatozem. Denique de dampnabili sal-
 uandum. nonne sane precipitant ut ait de filiis perditis here-
 ses dei efficiunt. Augustinus. Si premissa preterea paguisti non
 timeas flagellari. flagellum namque interius vel exterius glori-
 ficat creatorem compellit uolentem euadit ignoquantem custodit
 uirtutem protegit infirmitate excitat torpentem humiliat super-
 bientem purgat penitentem corouat innocente. **Si dampnum nel**

Si dampnum nel de sedecus aut iniuria ab impijs. **deder passus es**
 passus es cito cogita de uerbis apostoli dicentis. Non red-
 ditas malum pro bono nec male dictum pro male dicto sed contra-
 rio. Vnde Salomon. Ne dicas reddam malum pro malo sed ex-
 pecta deum et liberabit te ysidorus. Magna uirtus est si non
 lesio a quo lesus es. Magna fortitudo est si lesus remittas.
 Magna est gloria si cum potuisti notare parcas. Gregorius. Ego
 uirtutem patientie signis et miraculis maiorem puto. Iam.
 Sine ferro uel flammis martires esse possunt si patientiam
 ueraciter in anima seruamus. Jeronimus. Alius christianos non
 est miser qui patitur contumeliam sed qui facit. Crisostomus

Inimicanti compatiens dñs est non irascens dñm quia Syabolus
 enim possidet. Qui inimicat est et non vult satisfacere est spñā
 litor mortuus. Noli ergo insurre in frē tuo mortuo sed potius
 ei compatiere. pte inimico et dñs pcat. Plus offendisti dñm
 in contemptu qui inimicus te. Et dñs in euāg. t. dicit. Dimit
 te et dñs dimittet t. Gregorius in mozz. Ompt dñs electoz
 suoz adūsarios temporaliter pmittit excesse ut p malozum
 sentia purget vita bonoz. Crisostomus in math. Non em qñ voluit
 impij tunc possint nocere sanctis sed qñ dñs illis nocendi
 tempus concesserit ut puniat sine sanctis coronam. Salomō
 Qui stultus est sermet sapienti Bernar. dñs. Ille supbis mal
 leator nestiens eis coronas fabricat petnas. *Si expulsus es a patria*
Si expulsus es a patria uel a domo recorsare q non hem)
 hie manentem patria sed futuram inquirim). Quo
 te putas patriam uel domū pdisisse qui in tota terra pegr
 mus es. Considera etiā q maioris meriti est patienter amittere
 hiea ei uel tollerant qñ ea paupibz tribuisse quia maior virtus
 est illata equanimiter ppeti qñ sponte bona opari. Alpt. ad he.
 x. Paxina bonoz vrozū cum gaudio suscepistis cognostentes
 vos hie meliorem et manentē substantiā. *Si egritudo mē mēst*
Si egritudo mē mēst grauisimā utere aplico sermone
 illo quo ait. Nam si is qui foris est homo nofter corru
 pitur tamen is qui intus est renouat. De sic in diem. s. dñm
 vero Gregorū. Maioris mēti est adūsā patienter tollerare qñ
 bonis apibz insidare. Itm frequent cogita quia optat nos
 in hac vita igne dñm amozis aut tbnlacōis comburi aut
 post hanc vitam igne purgatozū uel inferni cruciari eliga
 mus q volumus altorū istoz non euasem). Nunquā em ab
 aliquo facies dei videbit donec satisfaciat uel p penam
 soluit minima qua drante venialū ptoz. Optet em quem
 libet ita unū dñ esse ante introitū paradisi sicut fuit in nino.

cencia baptismali. Cogita etiam q̄ gravissima pena hinc nū
 si minor est pena minima purgatorij ut dicit Augustinus
 hinc considera q̄ vna dies hic in mūdo isto salutaris peniten
 tie p̄t in purgatorio penā vniū anni totaliter delere. Dño
 p̄ p̄p̄am dicente. Mier p̄ anno desit. Augustinus. Si vis
 purgari in pena te accusa t̄ dei iusticiā lauda. Instante tri
 bulatōe cogita q̄ hostes dei sumus qui peccando semet
 offendimus pugnat igit̄ contra nos quia nos prius q̄m ip̄e
 p̄ugnauim. Ip̄e pacem cupit dicens. Convertimini ad
 me t̄ ego convertar ad vos. // *Multa sunt distorti.* //

Multa sunt ita distorti t̄ impatentes q̄ correctōnem nec
 a deo nec ab hominibz recipe volunt quibusdā illoz
 hic est male t̄ meternū male quia corrigere nolunt. Tales
 sicut comit̄e aurū in cuprū gemmas in litū grauum
 in paleam vīnū in aquā mel in fel diem in noctem gaudū
 in merore. Talibz infelicibz omnia coapant in malū. Vñ Salomō
 chali carius emitt̄ infernū q̄m bonū celū. Psalms. Gens absq̄
 consilio est t̄ sine prudētia vtnā capent t̄ intelligerent
 ac nonissima p̄nderent. Gregorius. Omnis diuina p̄missio
 aut purgatio vite p̄sentis est aut iūctū pene sequentis.
 Ism. Quos p̄seucia mala non corrigunt ad sequētia p̄su
 cunt. Augustinus. Omnis malus aut̄ deo vinit ut corrigat̄
 aut̄ ut p̄ illum bonū exerceant. *Pacencia quōq̄ modis p̄bat̄*

Quinq̄ sunt in quibz paciēcia p̄batur. Prīmū est cor
 p̄alis lesio. Sc̄dū est temporalis substantie penuria
 nel ablatō. Tercū est detrimētū honore. Quartū est
 taroz offēnsio t̄ substratō. Quintū est Tranquillitatis
 mentis quecumq̄ turbatō. Aliqū patim̄ a p̄ximo p̄secutiōis
 dampnatōes t̄ contumelias. Aliqū ab antiquo adūsario
 temptamenta. Aliqū a deo flagella toleramus. Dñs in
 euīḡ dicit. Beati pacifici q̄m filij dei vocabim̄. Gregorius
 Ille est p̄fectus xpi distiple qui hic omnia patit̄ aut̄ pati pat̄

est. Augustinus. Qui fuerit patienter ad in mirā potentē cō
 fituetur in regno. Salomō. Qui pacens est multa gubernat
 tur presentia. Qui autē impaciens est exaltat stulticiam
 suā. Bernardus. fficō in hoc mūdo quasi in campo certa
 minus positi sumus et qui hic dolores aut plagas aut tribu
 lationes non sustepit in futuro gloriosus apparebit. magna
 em̄ confusio erit illis in die iudicij qui nichil p̄ xp̄o pati volue
 rint qui tot supra tormenta passus est illis. *De temptacōe*

Daulus. ffidelis est deus qui non patit̄ vos temptari
 sup̄ id q̄ potestis sed facit cū temptacōe p̄uentū ut
 possitis sustinere. Augustin. Nemo p̄t a dyabolo decipi nisi
 qui p̄bere volunt eue voluntatis assensum. Jeronim. Potest
 dyaboli non intēntate illius est atq̄ iactantia sed in tua
 voluntate. Dyabolus enasct nos ut ei p̄stemus arma nostra
 quibus nos occideret ut cor ad cogitacōes pranas linguam
 ad loquensū iniqua manus et alia membra ad opansū in
 fū q̄na cathane voluntas semp est iniqua sed potestas eius in
 quā iniusta. A semet ip̄o h̄et voluntatē sed a deo potestātē. Jero
 nim. Non alibi dyabolus concupiscentie fomita enasct nisi
 ubi prius prana cogitacōis sollicitacōnem aspexerit quā si a
 nobis sp̄m̄ em̄e dn̄bio ille confusus abceat. Gregorius
 Non est timendus hostis qui non potest vincere nisi volente
 iacob. Resistite dyabolo et fugiet a vobis. Quidam metricē
 sic scribens ait. Hostis non lesit nisi cum temptat̄ obedit
 Est leo si cedit ei stat quasi iniusta recedit. Gregorius.
 Omnia machinamenta temptacōm̄ canito viro vertuntur
 in augmenta vtutium. Quot em̄ temptacōes quis p̄ xp̄o
 enpat tot genuas p̄cōsas ad coronam suā immortalem sibi
 conpat. ysidorus. Vtile est dei seruo post conuersionem tēp
 tari quatinus a torpore necligētie ad vtutes animam p̄at
 Unde Salomon. ffili atcedens ad seruitutē dei p̄a animā
 tuā ad temptacōnem. Non nuret̄ aliquis si homo sp̄ialis

spūaliter + singulariter temptet pmanente bona voluntate
 nec a fide nec a spe nec a caritate dicitur sed solis
 in omni virtute roboratur De huiusmodi temptacione ait
 saluator discipulis. Ecce sathanas expetuit vos ut cribraret
 sicut triticum. Cribratur em aliquis quando intus + pfecte
 examinatur p potestatem vero a seo dyabolo satani et
 job pbatus est ut iustus appareret + Petrus temptatus est
 ne de se presumeret + Paulus colaphizatus est ne se ex
 tolleret. Augustinus. Grauisima temptaco est omnino no
 temptari. Unde Gregorius. Illos dyabolus vexare neglig
 quos in hereditario se possidere sentit. Dams aute
 dixit. Proba me dne + tempta me vte renes meos + cor
 meū. Itē Bernardus. Precor dne ut trahas me post te
 Crisostomus sup ap. Qui filij sunt dei. hñ tñmoso intempta
 tōibz baptizantur Paulus. Et omnes volentes pie
 vnie psecucionem patientur *Meditaco bona.* ~ ~

Cogita frequenter de reprobis modo in inferno
 sepultis qui dum hic vixerant mundum et
 carnem suam supra deum + eius preceptum dilige
 bant. Considera diligenter quis fuit + quis fuerit
 homines fuerunt sicut + tu. comederunt + biberunt
 riserunt + dixerunt in voluptatibz + vanitatibz dies
 suos + in punito ad inferna descendunt. hic caro
 illoz verubz illis anima eoz ignibz sepultatur Quid
 em pñt illis nūdi potentia. ppli pompa. dignitas
 humana. magna familia. iuans glia Breuis leticia
 pteencie iactancia. Consciencia larga. false dñicie.
 honores + dñicie Penitencie Absolutioes blause.
 mansiones pulcherrime. Terrarū multarū possessio.
 Prebendarū adquisitio. dñiciarū congregatio. Ci
 bus adquisitio. Potus delicatus. Carnis voluptas
 Ciborum supfluitas. Vestis curiositas. Calciamen

ti speciositas. propria voluntas. Nunquam ista miseram
 hominis animam eripe possunt de flammis extinguendi
 libris + de male diti fauce orationis. Vbi nunc risus +
 iocus eorum ubi iactantia ubi arrogancia de tanta leti-
 cia quanta tristitia post tantam voluptatem tam gra-
 vis miseria de illa exultatione ceciderunt in grandem
 ruinam + mortem eternam. Augustinus. Gaudium
 mundanum est quasi gaudium freneticorum ceterum cum sen-
 ciunt mortem qui morbum. Gregorius Quasi per aene-
 am pratum ad suspendendum vadit qui per prospera
 huius mundi ad interitum vadit tendit. Innocentius.
 120
 tria solent homines affectare. scilicet opes voluptates hono-
 res. Nam opes generant cupiditatem + avaritiam. Vo-
 luptates. gulam + luxuriam. honores intrinsecum superbi-
 am + iactantiam. Augustinus. Sanctitas continua et
 reverentia habundantia eterne dampnationis sunt in-
 dicia. Gregorius. Continui successus temporalium future
 dampnationis sunt indicium. **Quinque sunt hominum vitia**
Quando aliquis recessurus est de hac vita. quinque
 sunt ei vitia que si habuerit secum exeat anima
 eius de corpore. Primum est ut soleat de omnibus malis
 commissis + de bonis ommissis que. scilicet potuit facere + non
 fecit. Secundum est quod sit in firmo proposito abstinendi
 se ab omnibus peccatis si concessatur ei ducere vivere.
 Tertium est quod confiteatur in se + apte omnia peccata sua
 scilicet quotiens + quot modis peccaverit vel saltem om-
 nia que potest memorare vel per inquisitionem sacerdo-
 tis ad memoriam revocare. Si autem moris festinat
 et non potest moneatur saltem ut soleat quos non
 potest confiteri + quod libenter vellet si posset. Quartum
 est quod sit in firmo proposito satisfaciendi secundum con-
 silium ecclesie si vivat. Quintum est quod firmam spem habeat

De m^a Dei qm dicit. Non nem vocare m^{stos} sed p^{itō}
 res. Itm alibi. Nolo mortem p^{itō}is sed ut magis conuer
 tatur et vivat. **H**is prehabitis offeratur ei corpus do
 mini n^ri ihu xpi q^d fideliter suscipiat dicta p^{im}o confessio
 ne generali & ultimo inuitus in nomine domini. Exa
 minetur etiam in articulis fidei que continet in symbo
 lo & hoc in ydionate quos melius novit. Si ante p^{gim}
 sit morti & non potest loqui dicat ei q^d firmiter credit
 ea que credit sancta mater eccl^a & recitentur in aure eius
 articuli fidei maxime de trinitate p^{sonarum} & v^{ita}
 te de incarnatione filii et morte de resurrectione carnis
 ad vitam gl^{ie}. Et maxime ad spem erigatur exemplo
 latronis in cruce confidentis. Desp^{ationem} omnino cane
 re debeat quia peior est omⁿi p^{itō}. Vn^{de} jerom^{us} magis
 offendebat iudas deum in hoc q^d se suspendit q^m in
 hoc q^d eum tradidit. **Non potest male mori.** //

Augustinus. Non potest male mori qui bene vixit
 et vixit qui male vixit. Gregorius.
 Fatis alienis est a fide qui ad agendam penitentiā
 tempus senectutis expectat. metuentium est ne dnm
 sperat unam incusat in iudicium. Deus autem qui
 veniam vere penitentib^{us} poposuit diem crastinum non
 p^{mittit}. Itm. Valde difficile est quemq^m in extremis hoc
 p^{quirere} quos p ^{totam} vitam etiam non valuit optinere
 Augustinus. Totam animā sibi vendicat timor mortis
 ut nec dnm de p^{itō} sibi libeat cogitare. Idm. Hac ani
 mas nervosione peccator^{um} penitentur ut moriens obliuiscat^{ur}
 eum qui dnm videret oblitus est dei. Gregorius. Qui
 sepe volens cadit in culpam aliqui nolens cadet in
 penam. Bernar^{us} d^{ns} Quanto d^{ius} nos expectat
 d^{ns} ut emendemur tanto d^{ius} tritius iudicabit
 si negligam^{us}. Gregorius. Iniqui voluissent si potius

sent sine fine vivere ut potuissent sine fine peccare ideo
ad magnam iusticiam iudicis pertinet ut uniuersum careat
supplicio qui uniuersum deum uiderent carere uellent peccato.

Nota quod impossibile est hominem satisfacere de uno peccato mor-
tali alio retento. Sicut nec homini satisfaceret qui pro alapa
sibi data se ei prosternevet et aliam sibi daret. Falsa pe-
nitentia est cum spretis pluribus de uno solo agitur peni-
tentia agitur aut cum sic agit de uno ut non distenda-
tur ab alio. Augustinus. Nam qui sic alia deplorat ut
alia tamen adhuc committat adhuc penitentiam agere aut
ignorat aut dissimulat. Salomon. Qui in uno offense-
rit multa bona perdit. // *Triples est apostasia.*

Ambrosius. Triples est apostasia. scilicet perfidie inobedi-
entie et irregularitatis. Cum grauis pena infligi-
tur illis qui precepta prelatorum suorum non seruant et vesti-
menta sua abiciunt quanto magis pena debet infligi
illis qui fidem christi abiciunt et mandata que di-
gitto dei scripta sunt non custodiunt. Petrus apostolus
magis obedire oportet deo quam hominibus. Bernardus
inanis excusatio est de obedientia humana ubi commi-
tatur in deum fieri transgressio. Idem. Facere malum
quolibet etiam prelato iubente constat obedientiam
non esse sed potius inobedientiam. Gregorius. Nam
quod pro obedientiam malum debet fieri quandoque tamen bonum
quod agitur pro obedientiam debet omitti. Augustinus
Sic modus obedientie tenendus est ut bonis in
malo non consencias nec malis in bono contradicas.
Sic deo obediendum est ut non deseratur eius pre-
ceptum propter alicuius iussu diuino precepto cont-
vium. u. q. 3. c. Non semper cum alijs. *Nota bene*
Matth. 9. Si uis ad vitam ingredi serua mandata.
Basilus. In omni ope quod cogitas facere prius cogita

Deum et si rectum fuerit coram Deo profice illud si vero p
 ner sum fuerit reptum amputa illud ab anima tua. Nichil
 enim salubrius quam semper aspiciere in mandatis altissimi.
 vñ ppha. Tunc non confundar cum pspexero in omnibus
 mandatis tuis. Gregorius. Omni preceptis dominicis soler
 ter homines intendunt in eis proculdubio vel quis in
 se celesti viro placeat vel quis displiceat agnoscunt.
 ysaïas. Sermo domini fidelibus lux est reprobus autem
 ac superbis quos annu tenebrastit. Boetius. Neque inuit
 reprobi. s. oculos tenebris assuetos ad lumen perspicere veri
 tatis attollere. Sunt enim similes ambz quarum intuitum vox
 illuminat et dies excecet. Salomon. statim non poterunt
 diligere nisi ea que eis placeant. Crisostomus sup math. Nemo
 bonarum rerum sentire potest saporem quoniam delectatur
 de malo quoniam delectatur enim malum non potest delecta
 re enim bonum. *De voluntate.*
Vñ in euang dicit. Quis vocatis me dñe dñe et
 non facitis que precipio vobis. Crisostomus sup math. Qui ante
 dicunt xpō tñm dñe dñe et non faciunt voluntatem dei re
 probi sunt. Quare et vos transgredimini mandatum dei ppter
 traditionem vram. Bernardus. Non placet deo quicquid
 voluntarie optuleris relicto eo ad quos teneris. Ambrosius
 Omisso illo ad quos teneris ingratum est spm sancto.
 quisquis alius oparis. Bernardus. O magnum malum
 ppe voluntatis que et tua bona et mala facit. Iñ. Quis
 osit deus aut quis punit ppter voluntate ppriam. nichil
 ardebit in inferno nisi ppa voluntas. Iohes in Epistola sua.
 Hec est caritas dei ut mandata eius custodiamus et man
 data eius gravia non sunt. Ieronimus. Nichil amanti
 dñm. nullus labor difficilis. ameni et nos xpma facile vi
 debitur omne difficile. Leo pp. Humilibz nichil est arduum
 quilibz nichil est asperum qz gra pbet auxilium. *De bona voluntate*

Augustinus. Nichil aliud nr̄m querit deus nisi volun-
 tatem bonam. Bona voluntas sufficit ei desit opationis
 facultas. Cum bona voluntate omnino p̄ire non potes et ei
 ne bona voluntate saluari non potes. Gregorius. Nichil
 dicitur deo offertur bona voluntate ad cuius commendatione
 anḡls pastoribz ait. Gloria in excelsis deo et in terra pax
 hominibz bone voluntatis Seneca. Pars magna boni-
 tatis est velle fieri bonū. Cipriano. Cum multa in le-
 ge imbeantur que Ap̄ls impleri non posse testatur hic
 bona voluntas queritur qui in nostro arbitrio est et que sola
 potest sufficere et premiū h̄ere. Et ideo sicut Ioh̄es. Ma-
 ledictus qui sicut deum precepisse impossibile. deus autē
 non se factis sed de voluntate iudicat. **A**ugustinus
 Nullus sanctus et iustus caret peccato tamen ex hoc non se-
 fiunt esse iustus vel sanctus cum affectu teneat sanctitate
 Crisostomus sup̄ q̄. Bonū propositum malū opus excusat. malum
 autem propositum bonū opus conseruiat. Iste opus de
 omnino bono. Interdum vicia cum virtutibz ad utilitate
 confligunt ut ip̄o certamine vel mens exerceat vel ad cla-
 ritate animus restringat. Scriptū est om̄. Concupisti sapi-
 enciam serua mandata et deus prebebit illam tibi. Crisostomus
 sup̄ q̄. Pro opa iusticie ventur ad perfectam cognitionem dei
 sui. Qui non ambulant per viam iusticie impossibile est
 ut vere cognoscant xpm̄ quāuis visentur cognoscere xpm̄
 Ipsi sunt qui implent dei precepta sine querela. Perfecti vero
 quibz precepta non sufficiunt sed plusquā preceptum est fa-
 ciunt ut martires monachi et virgines. Gregorius. Bonū
 gradum et dei et nostrum est dei per preueniente grām. Nos-
 trum per obsequentem liberam voluntatem. Crisostomus. Sicut tra-
 uis non germinat nisi pluuia suscepit nec pluuia sine terra
 fructiferat. sic nec grā sine voluntate aliquis operatur
 nec voluntas sine grā potest operari. Deus autem semper est

Rō

Rō

Rō

patius apari bona ses malicia hominis prohibetur

Septem modis lauantur pccā

Septem modis lauantur pccā. Primo modo p bap
tismū. Secundo modo p martirium. Tercio modo p
confessionem t penitenciam ut dicitur. Confitebor nimis
ticiam meam dño t tu remisisti impietā. tem pccā mei.
Quarto modo p lacrimas. ut sr Beati qui lugent qui
ipī consolabunt. Quinto modo p elemosinā ut dicit. Si
cut aqua extinguit ignem ita elemosina extinguit pccā
Sexto modo p indulgenciā in nobis peccantibz ut sr
si miseritis hominibz t pater meus dimittet vobis
Septimo modo p caritatis opa ut sr Caritas operit
multitudinē pccōz. *De lacrimis penitentium. //*

Crisostomus. Nemo ad deum aliqui flens accessit qui
non q postulauerit atque. Jeronimus. Oratio. Deum
lent ses lacrima coegit. Hec arigit illa ptingit. Bernardus.
Lacrimae penitentium sunt unum angeloz quia in illis
est odor vite sapor gratie gustus indulgentie. *Psalmus*
Lacrimae penitentium apud deum p baptisinate reputantur.
Bernardus. Plus cruciat lacrima peccatoris dyabolium
quā omne genus tormentoz. Augustinus. Atroces do
lores de omnibz non inferni quā cum pccā nrā penitendo
et confitendo plangim. Cassiodorus. Si vis stare quis
est tū vivere dicitur. Ores ieiunes vigiles des sic
tū viues. Jeronimus. Ieiunia moderata debent esse. ne in
mie debilitent stomachū. *Sū. De rapina holocaustum*
efficit qui vel ciboz nimia egestate vel sompni penuria
immoderate corpus affligit. Jeronimus in Syno. Quis
quis boni sine discrecone feceris vicium est. virtus cū
indistreta p vicio reputatur. *Aplō. Parcuabile sit obsequi*
um vni. Bernardus. Nichil p se est bñ dno vel triduo
ventrem portare vacuū si recompenset caritate iem.

20

mū. Quis alius est sic ieiunare quā duos obolos p̄ uno
 denario dare. Jeronimū Quos manducaturus eras si
 non ieiunares da paup̄ibz ieiunū tuū sit saturitas
 anime non mar. sup̄io lucrū. Gregorius in pastoz Non
 deo ces sibi quisqz ieiunat si ea que ventri ad tem
 pus subtrahit non in opibz tribuit ces ventri postmo
 sū offerens a custodit. Sancti frequent̄ dicunt q̄ ieiunās
 tenetur elemosinas facere de eo q̄ subtrahit corpi suo in
 telligant se consilio non decepto nisi forte dimittis
 cum viderint frēm suū n̄tatem hēntem. Triplex est
 ieiunū. s. a p̄to a cibo a tempali gaudium. Gregorius. Hūc
 preclara est apud deum abstinentia corpi cum animus
 ieiunat a vicijs. Quomodo s̄mersi s̄mersas intentiones
 hēnt cum ieiunant. v̄n̄ x̄. Abstinet eger egens cupidus
 gula summa virtus. Eger ieiunat quia non potest comede
 re vel p̄pter medicinam. Egens quia non hēt quos come
 dat. Cupidus ne expendat. Summa v̄ hypocrita ut lauda
 tur virtus v̄ virtuosus ut mereat. **Cont̄ vanaū gl̄iam**

Dñs in enīḡ dicit. Attendite ne iusticiam v̄ram facia
 tis coram hominibz ut videamini ab eis. r ea intentō
 ne non faciatis bona ut ab hominibz vanaū laudem hēatis
 Crisost̄ sup̄ q̄. v̄tūm inquit vadit ad deum qui merca
 dem opum suoz querit in seculo. Jeremias. Mercenarius
 s̄t non potest accipe p̄m̄m̄ xp̄i. Non prohibetur opum
 apparitō ces inanis gl̄ie intentō. Quia dñs precepit si
 cans. Sic luceat lux v̄ra coram hominibz ut videant opa
 v̄ra bona r gl̄ificent p̄m̄m̄ v̄rū qui in celis est. Gregorius
 Sic autem sit opus bonū in publico quatinus intentō ma
 net in occulto. Tale erit opus tuū qualis fuerit intentō
 tua. Crisost̄ sup̄ q̄. Nam quos p̄pter deum fit deo dat̄
 et a deo recipit. Quos autem p̄pter homines fit in ven
 tos effunditur r a nullo operatur Gregorius. v̄al se bo

na sua pmpensit qui ad remuneratōnem eoz laudes hu
manas sufficere credit. **De exemplo**

Paulus. Exemplū esto fidelium in verbo in conuer
satione in caritate in fide in omnibz prebe tempū ex
emplum bonoz opum. Bernardus in sermone. Nullum
consilium melius arbitroz quā si exemplo tuo frēm tuū so
cere studeas que opteat + que non opteat fieri. Gregorius
Qui em̄ vitam suam ab alijs stiri refugimur sibi met
ip̄is attenti sumus sed alijs in exemplo summis non sūt
tales non sūt similes. Job. qui ait. Oculis fin ceco et
pes clauso. Vniūquibz ur̄m debet ammonere frēm su
um in via in ecclia in somno aut verbo aut exemplo aut
scripto. Hieronim̄. Clericus aut honestior est ceteris aut ali
is est fabula. Sacerdos debet esse sanctus a p̄tis segrega
tus rector + non raptor dispensator + non dissipator p̄nis
in iudicio iustus in consilio verax in sermone humilis in con
gregatōne pacificus in aduersitate benignus in prosperitate
sines in virtutibz miles in bonis actibz sobrius in choro castus
in thoro sapiens in confessione securus in predicatōne.

Homo debet

- Deo timorem + dilectōnem
- Prelato obediām + reuerentiām
- Proximo auxiliū + consiliū
- Subdito disciplinā + custodiām
- Sibi ip̄i sobrietatem + stinomiām
- Dyabolo p̄tā suā quia em̄s pene sūt p̄tne

Pitā britonū + causa depositōnis eorum
Negligencia prelatorū Papia potentium. Cupiditas
iudicium. Rabies p̄nuroz. Inordinatus cultus vestimentoz
Petensanda luxuria. Om̄e p̄tā notozum + publicum cla
mat vniuersam ad senū ses precipue iij. Merces merca
narij. P̄tā. S. homicidij. Oppressio innocentiū. Hen hen

Hen. quot clamores vnde dicit sunt ante Deum. *De Decimis*

De Decimis p[ro]ph[et]am dicit d[omi]n[us]. Offerte inquit om[n]em decimationem in horrenum meum ut sit tibus in domo mea & p[ro]bate me in h[is] dicit d[omi]n[us]. It[em] alibi. Primitias aree tue & torcularis tui non tardabis offerre michi si tardas des p[er]it[ur] est quanto penus est non desisse. Augustinus. *De Decimis* alioquin mades in decima p[ar]tem angeloz qui de celo conuerunt in infernu[m]. D[omi]n[us] p[ro]ph[et]am dicit. Quia non desistis in decimas & primitias iscirco in fame & penuria maledicti estis. Augustinus. De tunc sunt tributa egenciu[m] animar[um]. Si decima deseris non saluum habuis anciam fructu[m] recipies sed etiam sanitatem corp[or]is & anime consequeris. Cum eni[m] decimas daso et terrena & celestia possis munia p[ro]mereri. quare p[ro] avariciam supplicat b[e]n[e]dictionem defraudas. B[e]n[e]facere deo semp[er] p[ro]bitus est sed hominis malicia p[ro]hibetur. Quia eni[m] sibi aut p[re]miu[m] comparare aut p[ro]p[ri]o[rum] indulgentiam se h[ab]ereat p[ro]mereri reddat decimas etiam de nonem p[ro]bit[ur] f[aci]t elemosinam facere. D[omi]n[us] in eu[an]g[el]io dicit. Date & dabit vobis. It[em] alibi. Quos gratis accepistis gratis date. Paulus. Hilaritatem datorem diligit deus. Eccl[esi]a. Da altissimo s[ecundu]m datum eius. Scriptum est eni[m]. Dabis impio multa que non vis dare cacerdoti. It[em] alibi. Quos non capit x[rist]us capit fistula. *Cont[ra] cupiditatem*

Bernardus. Magna abusio est & nimis magna q[uod] v[er]bis vermitulus vult dimes esse p[ro] quo ita pauper fuit d[omi]n[us] eabaeth & d[omi]n[us] marestatio. Ps[almus]. Quid cameli gibbum quis p[ro]p[ri]o[rum] loculos & sarcinas tollis non erit impi[us] non erit ingrederis. Augustinum est foramen acie & humisinosi sarcinas non admittit. Augustinus. Qui terrenis inhiat & eterna non cogitat utriusq[ue] in futuro carebit. Augustinus. N[on] inquit h[ab]et secretum n[on] n[isi] de

si seranis supflina. Criso' sup qj. fac bene + opare iusticia
 ut spem hēas apud Deum + non desperabis in terra.
 Augustinus. Ille beatus est qui omnia que vult hēt nec ali
 quis vult quos non decet. Hic filius sirach. Beatus
 Sines qui inuent' est. sine macula + qui post aurum
 non abiit nec spauit in thesauris pecunie. vñ Mand
 junoz fin etiam sumi + non vidi iustum derelictum
 nec semen eius querens panem. Contrario dicit de
 impio. vidi impiū exaltatum + elenatum sicut ce
 lrus libam + transiū + ecce non erat quesim eum +
 non est inuentus locus eius. verum est q' dicit beata
 virgo maria. Vinites dimisit manes. Salomon.
 Qui confidit in simitijs cornet. Quosdam Glosa.
 dicit. Qui spāt in simitijs aut ipē exspirat + eas
 hic dimittit aut cum vinit omnia perit + ipē in spe
 ona deficit. Mand ante dicit. Vinitie si affluat
 nolite coz apponere. Eccl. ix. Nichil iniquius quā ama
 re pecunia. Augustin' Amoz terrestrium extinguit
 amozem celestium. In vitis patrum. Qui amat ar
 gentū non videbit stiam + qui congregat illud ob
 sturabit. Augustin' Petre ē uctia + Sa supflina. Potius
 pauen. Homo si hic pmanfirnis es que tua sunt hic repo
 ne. si autem hic iturus es cur hic ea relinqis. Bernardus
 Si vñ sunt tollite vobistum. Ambrosius. Non erit bona
 hominis que secum ferre non pōt. **Cont' gula + ebrietatem**
Teromun'. Nichil a seco obruit intelligentiā ut comesatio
 et ebrietas. psalms. De vobis qui potentes estis ad biben
 dum + viri fortes ad mustensam ebrietatem. Augustin'
 Quicūq' ad bibendum pronus fuerit nel in cōmūio suo
 alios ad comedendum nel bibendum ad inuare volue
 rit p eo + p eis in iudicio reus erit. Melius eū eēt carūe
 coz gladio vulnerare quā coz animas p trapulam + ebria

tatem occidere. **N**ota q̄ syabolus dicit duas manus
 habere quibz frequenter homines capit. s. gulam + luxuria
 Quinqz em̄ sigti in ista manu gule sunt. s. quinqz spes
 gule que nominant in hoc versu. **P**reprope laute minus
 ardentur studiosi. **P**reprope v̄ ante tempus debitu ut
 minus mane nel in tempe non debito ut minus sepe + magi
 me in diebz ieiunioz. **L**aute r̄ minus delicate nel delicate in
 saporibus delectanso. **M**inus. r̄ plus qui competit tanta
 ti corpis nel vnde coz nel sensus granantur ut patet in
 ebriosis quantū ad potum + in crapulosis quantū ad cibū.
Ardenter. r̄ cū nimio desiderio in voracitate ut patet in
 quibusdam qui ppter inordinatū appetitum minus festinan
 ter nel turpiter denoquant cibaria. **S**tudiose. r̄ cū imma
 p̄tione p̄ gule delicis excitans. **J**eromim. **D**ifficile est
 inimo ut tunc hic stō gaudas + cum xp̄o regnes ut hic
 ventrem + ibi mentem impleas + utrobiz gloriofus appa
 reas. **Contra luxuriam.**

Jeromim. **I**llos esse blasphemos affirmat qui dicunt
 se non posse continere. **D**eo em̄ imponit ignorantiam
 iniusticiam + impietatem. **A**nt em̄ vis continere et non
 potes aut potes + non vis. **S**i vis ex toto corde + non potes
 infidelis est deus quia patitur te temptari sup̄ posse tū
Si autē potes + non vis inexcusabilis es. **S**i em̄ deberes
 lucrari ex continentia tua a mille avaras nel castum vel
 civitatem nel si stives te amissurū tam cito post pitū tu
 num pedem manū nel aliud membrū nel si viseres let
 tum ignitum + patrum in quo opteat te iacere cum a leto
 mulieris surrexeris quē cito potneris continere. **S**eneca.
Mitte excusationes nemo peccat inuitus. **A**ugustinus
Nemo peccat in eo q̄ vitare non potest. **Questio.**
Quero a te quomodo videtur aliquis inuitus mori qui
 peccata mortis diligit + ea libenter incurrit. **A**uxilia em̄ sunt

qui p̄tū non amant tamen p̄tū vestigia amplectunt̄ ut illi
 qui suspectas familiaritates amplexationes inepta colloquia
 oscula munuscula cōmnia liras amatorias + cetera huiusmodi
 si qui ad amorem carnale vitam prestare libenter ad
 mittunt + tales frequenter periclitari contingunt. Scrip-
 tum est em̄. Qui amat pericli p̄bit in illo. Gregorius.
 Sicut in fluvio aqua paulatim terra consumitur sic
 leniter succurrante vicio mens etiam fortis absorbetur. In
 poston̄ sup̄ q̄. Optet precisere tale opus boni quos vel
 in vel alteri generat malum. Amor sa debet dnam in ho-
 minibz non amor carnalis. Scriptū est em̄ dnm dixisse
 ad dsam. Quia obedisti voci uxoris tue plusquā mee ma-
 ledicta terra in ore tuo. Itū in psalino. P̄sisti omnes
 qui fornicant̄ abste. **Questio.** ~ ~

Item quero ate quomodo somnis alicuius hominis eo-
 munito comburat̄ ex quo ip̄e voluntarie ignem p̄p̄is mani-
 bus apponit. Ignem p̄p̄is manibz in somno corporis sui apponit
 qui cibos + potus ad libidinem excitantes sumit. Nonne
 ille serisensens est qui fastidulis ardentibz somni suā
 intenderet si daret q̄ combustio eius ei displiceret
 Sic serisensens sunt q̄ dicunt se continere
 velle cum talibz cibis et potibz corpora sua
 incendunt. P̄ istis vero tempat se ab esta si hamū
 videat + ams a gravis frumenti si laqueum videat.
 Miser homo timore mortis eterne non p̄t tempare se ab
 esta voluptatis momentanee. Non em̄ est ignis aseo
 magnis qui non deficiat si ligna subtratta fuerit nec
 est castrum aseo forte quos non possit expugnari si pos-
 sent ei vitualia subtrahi. **Fines liciti int̄ contrahentes**
Quasiitas q̄ contrahunt non impetenter eos sollicitan-
 tur ab alijs + caste ad invicē simul vivunt. **Proles.**
Proles q̄ contrahunt causa proles procreande.

Honestas. Quā contrahunt ut non fornicent.
Pax. Quā contrahunt ut pax reformet̄ uel conformet̄
Incestus. *Impediunt a petendo* **Sebitum.**
Incestus. ut si alter eoz cōiūctus fuerit sanguinis altius
Locus sacer. ut ecclia uel Tumbeterium.
Tempus. s. sacrum et Dies solempnis
Pes sacra. ut si est iuxta corpus xpi uel iuxta reliqas
Status. ut cum fuerit uxor in pariendo uel puepro
 uel in hora menstrui. //
Causa. ut cum solum causa libidinis explende uelit conu-

**Sex genera
 Martirij**

Castitas in iuuentute
Hilaritas in senectute
Largitas in paupertate
Abstinencia in habundantia
Paciencia in tribulacōne
Humilitas in prelatōne & dignitate

Legitur in libro Tobie q̄ quidam Semon nomine As-
 mosiens occidit septem viros desponsatos eiusdem
 Sarre filie Raguelis mox ut ingressi fuissent ad eam
 p̄ eo q̄ Semon non ti- uuerūt nec bonam inten-
 tōnem huerūt. // **De cantu sup̄bo.** //

Dus autē in C. uuauḡ dicit. **Domus**
 mea **Domus** op̄nis uocabitur. vñ Augustinus.

Nemo in oratorio aliquis agat nisi ad quos factum est
 uisus & nomen recepit. **I**dem. In quo non debet emere
 et uenire se oibz tū vacare. **A**pl̄s. Qui violante
 rit temp̄u dei susp̄det illum **Domus**. **Nota de cantu**
Augustini. Quociens plus delectat me cantus qui
 res que cantantur totiens me grauiter peccasse confiteor.
Grego. Cum in cantu blanda vox queritur sobria uita
 deseritur **Bernardus.** Nam cum cantet cantoz multat
 ppl̄ū uocabus semu iritat prauis moribz. **D**eus non

querit vocis fraktionem sed corporis et consuetudine pu-
ritatem. *Jeromius in Epistola.* Memorem abus est car-
mina poetarum secularis capie vanitas rethorica-
rum pompa verborum. *Sanctus in apocrypho super ysaiam.*
Omnes pompa fructura que verborum et argumenta diale-
tica resigunt ad nichilum. *De signis divini amoris*

Primum signum est cum aliquis libenter de deo cogi-
tat. Secundum est cum quis libenter de deo vel
cum deo loquitur. Tertium est cum quis libenter audit
verba dei et audita retinet in memoria. *Luc. ij. Maria*
conservabat omnia verba hec. Quartum est cum quis
libenter obedit preceptis dei. *Domus in evangelio.* Vos amici
mei si feceritis que precipio vobis. Quintum est cum quis
libenter est in somno dei. *Luc. ij. dicitur de Anna* que non
desensabat de templo. Sextum est cum quis libenter
satis pro deo. *Unde Paulus* hylarem datorem diligit deus.
Septimum est cum quis pro deo libenter patitur. *Crisostomus super*
illud. Ille est perfectus christi discipulus qui hic omnia patitur aut
pati patitur est. Octavum est cum quis frangit a sollicitudine
et amore mundi. *Gregorius.* Quanto quis ascendens
surgit in amore dei tanto frangit a curis seculi. Nonum
est cum quis magnum honorem exhibet ministris dei. *Matth.*
ij. Qui eos honorat deum honorat. Decimum est cum quis
amat ea que deo placent et odit ea que deus odit.

Unde qualiter. Nonum virtus vitatur in vicium.

E virtus vertitur in vicium. parca et moderata vicia
et parca esse contentum. tenacitas et avaricia appellat
quasi non audeat uti his. Que hec. silentium reputatur
tristitia. avaricia amavitudo. zelus iusticie temera-
rum in silentium. Omnes devocions et sancte contemplationis
pigrina corporis vocat. Castigatio carnis in distrecto sentit.
Simplicitas. stulticia crederet. Timor dei. fatua constia

estimat. fugere publicum. singularitas vocatur
 canere patrem. ypocrisis moritur. Et conuerso siffi
 lico socialis. iocunditas pntat. Curiositas vestime
 toz + alioz temporalium honestas hētur. Auaricia asq
 rensi fidelis pmissio nūcipat. prodigalitas. largitas +
 gratuitas appellatur + sic de ceteris vicijs. **Cont^a a Consulatoz**

Paulus. Si ad huc hominibz placere xpi seruis
 non essem. Gregorius. Stultū valde est si illis pla
 cere querim^{us} quos displicere deo scimus. Salomon.
 Qui dicit impio iustus es maledicent ei ppli. Augustinus
 Hec est ira dei magna ut desit correctio + assistat aulatio
 sūm. **Consulatoz** est omnis virtutis inimicus ei cum quo
 sermone confert quasi clamū in oculo configit. **Bella**
 autem cum vicijs + paz cum bonis semp hūsa sunt.
 Augustinus. Pacem debet hēre voluntas bellum nātitas
 Gregorius. Si sic pximos ut nos amare precipimus
 restat ut sic eoz eruatibz sicut uris vicijs vastamur.
 Augustinus sup Eplam iohis. Pfecta caritas hoc est ut
 quis patris sit etiam p frībz mozi. Sicut carbo ignitus
 cum mortuis carbombz positus aut extinguit aut eos
 viuificat sic viri sancti + pfecti igne caritatis sicuten
 so morti exponit ut mortuos viuificent. **Crystostom^{us}**
 Corripe non ut hostis expetens vnsitiam set ut medi
 cus instituens medicinam. **Proverb. r. a.** Plus pficit
 correctio apud prudētem qui centū plage apud stul
 tum. **Ambrosius.** Plus pficit auita correctio qui correptio
 turbulenta. **Gregorius.** Ille sermo ab audiente liben
 ter accipitur qui cum compassione animi pfertur. **ysidoro**
 rus. Qui p verba blanda castigat non corrigit arcans
 uitē est ut arguat. Cum dolore abstinenda sunt que
 leniter sanam non possunt. **Augustinus.** Sicut meliores
 sunt quos corrigit amor. ita plures sunt quos corri

po

po ba

git timor. ysidorus. Manifesta peccata non sunt occulta purgatione purganda. Palam enim arguendi sunt qui palam nocent ut dum apud obmurgatione sanantur illi qui eos nutando delinquit corrigantur. *Spes detractoris*

Bernardus. Non eris innocens si aut prius eum tu fortasse parcendum ceterum aut parcas ei qui fuerit puniensus. Augustinus. Si solus nosti quod frater tuus peccauit et eum coram omnibus argueris iam non es corrector erroris sed proditor. *Nota hic quod non sunt spes detractoris videlicet. vno modo quod falsum imponit ei alteri. Alio modo quod peccatum auget suis verbis. Tertio modo quod occultum inuicem reuelat. Quarto modo quod is quos bonum est sicut mala intentione vel quando malitiose negat bonum alterius tacet vel pervertit. Ieronimus. Detractor et libens auditor uterque dyabolum portat in via lingua. Gregorius. Qui aliena detractone seipsum periculis subis alienis caribus saturat.* *De iudiciariis*

Iudiciarius et iudicibus qui ex officio iudicare debent dicitur in psalmo. Perte iudicate filii hominum. Vnde Ieronimus. Equum iudicium est ubi non persone sed opera considerantur. Scriptum est enim. Res et vincula iuxta opera sua. Si iudices sumus. iusto et audacter iudicare debemus. iuste opprimamus pauperem iniuste audacter neti meam potentem inuicem. Statuti sunt iudices ad vindictam malorum laudemque et tutelam bonorum. Nemo ergo principum stultos neque reprobos iudices ponere debet. Nam stultus per ignauiam vanciam ignorat iusticiam improbus vero per cupiditatem subvertit ipsam veritatem qui dicitur. Mali autem iudices sepe cupiditatis causa aut differunt aut pervertunt iusticia quando iudicant non causam sed dona considerant. Ne autem illis qui iustificat impium per iniurias et iusticiam iusti auferunt

ab eo. Nota q̄ n̄ modis iudicium humanū p̄uertitur
 videlicet timore Cupiditate. Odio & amore. Timore
 Dni metu potestatis alicuius veritatem loqui exp̄nesti
 mus. Cupiditate Dni p̄mo nimis alicuius corrupi
 mur. Odio Dni contra quoslibet adūsari molimur.
 Amore Dni amico vel p̄p̄quis prestare contentimur.
 Hys eū n̄ modis sepe equitas violatur et innocentiā
 lesitur. ¶ Seneca in Ep̄tis. Vir bonus q̄ honeste se fac
 turum putauerit faciet etiam si pecuniam auferret
 etiam si laboriosum erit faciet etiam si dampnosum
 erit faciet etiam si p̄iculosum erit faciet. Turpissimū q̄ tur
 pe erit non faciet etiam si pecuniam auferret etiam si
 voluptatem etiam si potentiam. Ab honesto nulla re de
 terretur ad turpia nulla re imitabitur. Hieronimus
 p̄ bonam & malam famam a dextis & a sinistris milis
 xp̄i graditur nec laude extollitur nec vitupatione fr̄a
 gitur non dimicis timet non confundit̄ paupertate leti
 contempnit̄ tristia. Gregorius sup̄ Ezechielam. Bonū
 valde est q̄ iustus tribuit q̄ male agentibz libera voce
 contrasit̄ eos p̄uersi mala p̄ bono retribuūt cum ius
 tis derogant quia contra eos iusticie defensionem seruat
 Augustinus in Reg. magis quippe innocentes non estis et fra
 tres v̄ros quos iudicando corrigere potestis p̄ue p̄nit
 titis. Bernardus sup̄ Cantica. Saue canendum est
 ne metu forte aut segnitie aut nimis discretā humilita
 te verbum q̄ p̄esse posset multis dampnabili ligas si
 lentio. Male dicitur qui frumenta abscondis in p̄tis. Au
 gustinus sup̄ q̄. Tu vltimus fr̄is contempnis tu cum vi
 des p̄re & negligis peior es tacendo q̄m ip̄e conuictus
 Iōn̄ in Sermonē. Qui errantem non corripuerit de nec
 ligentia iudicabitur qui autem clam̄ pro eo nonauerit
 de p̄nicie contempnabit̄. ¶ Legitur in libro Beate Ger

gise. Caveas ab illo verbo q̄ multi dicunt. Sufficit michi
 si innare potero animā meam pp̄am. Siego bonis sum quid
 as me quomodo alij v̄nant. Hinc sicut Gregorius. facti
 entis p̄culsubio culpam h̄t qm q̄ potest corrigere negligit
 emendare. Augustinus. B̄n̄ agere t̄ illicita non phibere
 consensus erroris est. **Pax bona t̄ pax mala.**

Crisostomus. sup̄ illud Enūg. Nolite arbitrari q̄ vene
 rum pacem mittere in terram ses gl̄asūm. Est pax
 bona t̄ est pax mala. Pax bona est inter bonos fideles et
 iustos. Pax autem mala est inter infideles t̄ iniquos.

In pace bonoz fides t̄ iusticia stant. Infidelitas autem t̄
 iniusticia iacent. In pace vero maloz infidelitas t̄ iniusti
 cia stant. fides t̄ iusticia iacent. ¶ Si aliquis noneritis
 contra deum t̄ iusticiam manifeste derelinquere t̄ tam
 magis tyranni fuerint q̄ sup̄ eos iusticia facere non possi
 tis tunc leuib; verbis t̄ sultib; dicatis eis q̄ se corrigat
 t̄ si obediēte noluerint insicō dei eos relinquantis qui
 v̄rā h̄mōlam respiciet voluntatem. **De sermo dyaboli**

De sermo dyaboli dicit Crisostomus sup̄ q̄. Si loquit̄ in solo
 loquitur si tacet male cogitat si vastatur infant
 si patienter agit tempus expectat nocendi t̄ oportunita
 tem considerat quando noceat. Si male agit non erubescit
 si bene facit ad vanam gl̄iam facit. **De p̄seuerantia.**

P̄seuerantia ait Gregorius. Virtus boni op̄is p̄seue
 rantia est. ysisorus. Hinc placet deo n̄rā conuersa
 tō qm bonū quos nichoanms p̄seuerante fine complemms
 Bernardus in Ep̄is. Scias dyabolū soli semp̄ p̄se
 uerantie insidiari quam solam virtutum nouit corona
 ri. Quis virtutes currit in stasio ses sola p̄seuerā
 tia atq̄it bramū. Augustinus. In malis p̄missis re
 stinse fidem In turpi voto muta secretum. **De**

Ait. 30. fili sine consilio nichil facias. et **consilio.** //

post factum non penitebis. **Proverb.** s. Cum factus non habebis consilium non enim poterunt diligere nisi ea que eis placent. **Psalmus.** Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Pro consiliario ante omnes diligens non est sensus. **Job.** 3. Omnia consilia tua in ipso permaneant. **Basilius.** Qui militat celesti debent custodire precepta celestia. **Salomon.** Qui custodit mandatum custodit animam suam. **Eccl.** viij. Qui custodit mandata non exprobetur quicquid mali nichil enim erit ei malum nichil nocuum. **ysa.** iij. **Victa** in isto. quia bene ayemento kuu q Joseph in tempe angustie sue custodivit mandatum et factus est dux egypti. **Abraham** in temptacione invenit fidei et reputatum est illi ad iusticiam. **Phinees** zelando zelum domini accepit testamentum sacerdotum eternum. **iste** dominus implevit verbum factus est dux israel. **Aplis** ad Romanos. **Item** qui diligentibus semini omnia cooperantur in bonum. **Beata** nichil salubrius observacione decalogi in eorum observacione est salus et vita eterna et in eorum contempcione mors et sapientia sine fine. **De receptacione carnis et dyaboli.**

Bernardus super Cant. Caro et dyabolus associantur. **Bas** receptacionem rationabilem animam et ad suam suam eam ad consensum. **Sicut** enim princeps magnus qui vult hospitari in aliquo domo premitit unicum ad suam suam sibi hospitium et in quacumque anima recipitur ibi dyabolus declinat dicens eis. Qui vos recipit me recipit et qui vos spernit me spernit. **Quando** igitur time cogitaciones male incipiunt loqui tecum non respondeas eis sed surge velociter et ora ingiter et incipe meditari. **Quis** igitur sebes time meditari patet per hos. **Con**turnat menti tua mors et passio christi. **In**super qz dies caloz gan. **Sia** pene inferni peccata tui sic vince goliath. **Tri** so' sup ay. **Mens** vult ut tu nec bonum sine labo //

ut ibi recipiat et ibi desinat. sic dyabolus permittit malas cogitaciones ut appareant sibi hospitium.

re inuenies nec malum sine labore euitas. **C**onsensus
 in illicitam duplex est. Alius est subitus non per habitam
 deliberationem sed ex sola ex corruptione carnis qui pre-
 cedat appetitus sensualitatis. In primo motu autem talis
 consensus dicitur surreptus et est peccatum veniale. Alius est con-
 sensus in selectione motum qui est ex deliberatione
 rationis et iste est peccatum mortale. Si autem consentit cum de-
 liberatione que fit per rationes diuinas hoc modo quia omne
 prohibitum in lege dei est vitandum tunc dicitur esse peccatum
 in superiori parte rationis. Sed si deliberatio fit per rationes
 humanas hoc modo. quia omne in quo transiensitur me-
 dum virtutis est vitandum tunc dicitur peccatum in inferiore
 parte rationis. Ad huc potest consensus ulterius qui
 ponit opus consummare tunc voluntas per factum re-
 putatur etiam si facultas desit perficere opus illud.
 Si vero consequitur consensus in opus in hijs que di-
 uina lege prohibita sunt peccatum est mortale consummatum. *Nota.*

Augustinus. Malum est peccare penes perseverare penans
 est se defendendo culpam suam in deum referri
 dicitur Gregorius. Summa criminum suum defenditur an-
 getur Origenes. **Q**ui stare possunt qualiter per unumquos-
 que peccatum mortale quos facimus vulnerat et fetet anima
 usque ad mortem peccato utique resisteremus. **S**icut. Tamquam
 amentes et mente rapti cum vulnerantur non sentiunt
 quia sensibus carent ita nos cupiditatibus huius seculi tam-
 quam amentes facti cum vulnerantur in anima non sentimus.
Et. **S**tultorum infinitus est numerus. *De meritis misse.*

Augustinus de Trinitate dei. **Q**ui a peccato mortali in-
 iunctus fuerit quocumque die missam audierit vel
 celebraverit concedunt sibi vitam dimittunt colloquia
 vana et leuia. Iuramenta ignota delentur lumen oculorum
 non amittit subito non moritur et si alias moritur per coicam

to habetur **I**dem **S**ed **S**ed alios. **M**issa ex sua virtute am-
mam p qua fit a purgatione refrigerat + alienat cetere
qz anime ibi sū causa ipius a penis aequaliter alle-

Dmantur. // **O**cto modis impeditur oꝝ. //

Primo modo ppter pitū mortale deprecantis. **I**n
Job. ix. Secundo quia piores non exaudit deus. **P**rover
b. ih. Longe est dñs ab impijs + oꝝnes iustoz exaudiet

Secundo modo quia verbum dei audire designat
Salomon **Q**ui auertit aurem suam ne audiat legem
execrabilis erit oꝝ eius ante deum. **T**ercio modo qui
a preceptis dei obedire contempnit. **A**ugustinus. **Q**ui
a preceptis dei auertit qz in oꝝone postulat non meret.

Quarto modo quia egens + paupibz aurem suam
non inclinatur. **P**rover. xx. **Q**ui obturat aurem sua
ad clamorem paupis + ipse clamabit + non exaudie-
tur

Quinto modo quia in deuote oꝝat + cor suū va-
nis + inuisis cogitationibz occupat. **P**salm. 19. **P**lūs iste
labijs me honorat cor eoz autem longe est a me. **S**exto
modo quia os suū vana + stulta locutione deturpat.

Gregorius. **O**s nrū a deo tūm minus audit in prece
quanto plus polluitur stulta locutione. **S**eptimo modo
quia parum est desiderat hoc quos in oꝝone postulat
Gregorius in qoz **E**ternā vitam si petimus oꝝe nec
corde desideramus clamantes tacemus. **O**ctavo mo-

do quia delinquenti sibi pitā non dimittit. **M**atth.
in euāg. **N**isi dimiseritis hominibz nec pater meus
qm est in celis dimittet vobis pitā vrā. **N**ota bene

Dolite km sacram scripturam transcurvens confu-
serare aut legere sed cum studio + bona selibe-
ratione quia sicut thys non resolet nisi comburatur in
igne ita nulla sententia sacre scripture capit in mente
nisi cocta sit in corde. **I**eronimus. **B**eatns qui diuinas

scripturas legens verba nertit in opa. Hugo De sancto vit
toze. velle stare ut stas inanis glia est. nolle stare ut stas
inopia est. velle stare ut lucraris anaricia est. velle stare ut
edificaris prudencia est velle stare ut edificos caritas est.
Paulus. Sciencia inflat caritas autem edificat. Criso
stomus. Omne q. Omnis spes iusticie in pccatoribz inuenit sola gracia
vere caritatis non inuenitur nisi in sermōe dei.

Magnū em̄ meritum est illi + multū premiū habet in
finituro qui scribit vel qui scribere facit doctrinam
sanam ea intencōne ut ipse queat in ea quomodo sancte
vivat + ut alij eam habeant ut p̄ eam edificent. Hic certissi
me scito q̄ tot p̄nia p̄ alijs habet quot anime p̄ te salue
facte sunt. Gregorius. Ille apud Deum magis est in amo
re qui ad eius amorem plurimos trahit.

Legit in libro sancte Brigide q̄ amici dei non debēt
attendiam in seruitō dei eos laborare ut homo malus sit
bonus + homo bonus veniat ad p̄fectōem. Nam quicūqz
voluntatem habet sibilans in aures om̄i transmittū
q̄ ih̄c x̄pc̄ esset vere dei filius + faciendo conaretur
quantum posset ad illoz conuersionem licet nulli uel
pauci conuertent̄ nichilominus eandem mercedem
optineret ac si omnes conuertent̄ p̄terea non est cessan
dum quantum pauci uel nulli recipiunt uerbū dei
Gregorius. Nullum sacrificium ita deo placet sicut ze
lus animarū.

Multi em̄ sunt qui desiderant filios suos + amicos
valere in seculo isto + non curant quis sunt posses
suri in alio. P̄miserunt autem illis hic simitias volupta
tes + honores sed pauci promiserunt illis deum + eoz ani
marū salutem. Si autē miserunt illos paupes tristant̄
+ suspirant. Si autem miserunt illos ignozantes + pec
cantes + dei p̄cepta contempnentes non curant neqz tri
28

Ro ba

Ro

tantur vnde apłs. Qui seroz + maxime domesticoz curā
non hēt fidei negat + est nisi deū deterior. Gregorius.
Patientis procul dubio culpam hēt qui q̄ potest corrigere
necligit emendare. *Istam lram frequenter lege hinc.*

Quē. xij. Venu tunc et mandata eius observa. Hoc
est omnis homo. Glosa. Ad hoc est omnis homo crea
tus. Iohes in Epłā. Qui dicit diligo deum + manda
ta eius non custodit mendax est. Crisostomus sup̄ q̄.
Qui dicit xp̄o tūmodo. Dñe dñe + non facit
voluntatem dei reprobi erit. Basilus. Mens non
se vult tū verbis diligi sed corde puro + opibus ius
tis. Vñ in euāḡ dicit. Omis vocatis me dñe dñe +
non facitis que p̄cipio vobis. math. 19. Si vis ad vitā
ingredi serua mandata. Salomon. Serua manda
ta + viues. Si ea seruare contempseris in inferno torque
beris. *Exemplū.* Si rex tunc terrenis tradidisset
lram pulchram corpori tuo ac anime salutiferam ut fide
liter seruares eam quam si bñ + fideliter custodires
quicunq̄ venires ad curiam eme mox ut Comes vel
dux honorandus intrares. Si autem lram illam tecum
non portares ut publicus hostis tartari obscuro trase
reris ubi eme spe eximendi meternū maneres. Nonne
libenter velles lram illam diligenter ac fideliter custo
dire. *Vita.* Sic est de mandatis que rex celestis de
us omnipotens digito suo scripsit + p̄ moysen serm̄ suū
fidelem + certā cantā tibi tradidit. Si ea cum fide
catholica bene custodires absq̄ dubio quicunq̄ istam
vitam mortalem deseres ut verus amicus + dei filius
cum magno gaudio + leticia cum immenso lumine + sua
missimo odore cum magna venencia gl̄ia + honore cum
iocundo angloz appetu + cum illoz dulcissimo cantu vi
tam eternam intrabis + p̄na eterna + gaudia celestia

que sunt insatiabilia impetum possidebis. Paulo attes-
tante. Oculis non vidit nec auris audivit nec in cor ho-
minis ascendit que premit deus diligentibus se. Unde
propheta. Ego dixi deus estis et filii excelsi omnes. Galibus au-
tem in die iudicii dicitur est dominus. Venite fructus terrae
meae percipite patrum vobis regnum a constitutione mundi. *Moys.*

Si ante quod absit mandata dei contempseris et ea fide-
liter custodire nolueris absque dubio nisi te emendaveris per-
vitam istam ut reprobis et dei inimicis cum magno do-
lore et peccatorum tuorum confusione cum igne inextinguibili et fe-
tore intolerabili cum fumo fetidissimo et fletu amarissi-
mo cum timore et tremore maximo cum fulgure et tonitruo
valido cum terribili demonum aspectu et illorum horribili stre-
pitu mortem eternam intrabis et penas inferni atque dura
tormenta que sunt inestimabilia tollerabis impetuum.
Ambrosio testante. Qui in coram deo sine sancta non sunt pre-
cepta venientia dura tollerabunt tormenta. Unde propheta.
Ignis sulphuris et spiritus procellarum pro calicis eorum fel dracorum
vini eorum et venenum aspidum et insanabile. Galibus autem in
die iudicii dicit dominus. Ite maledicti in ignem eternum qui
preparatus est dyabolo et angelis eius. //

Mementote etiam laqueum et frequenter cogita quod unquam
timeres et valde abhorreas a tuo sacerdote potest
excommunicari magis ab episcopo sed unquam magis a domino pa-
pa. Sed certissime scito quod si mandata dei contempseris
et ea fideliter custodire nolueris nisi te emendaveris
non solum a sacerdote vel episcopo sed a domino papa eris
excommunicatus sed a deo omnipotenti et tota caelesti curia
eris maledictus. Unde dicitur. 28. Si audire nolueris vocem
domini dei tui ut custodias et facias omnia mandata eius
venient super te omnes maledictiones iste et apprehendent te.
Maledictus eris in civitate maledictus in agro ma-

le situm horreum tuum & maledite reliquie tue maledic-
 tus fructus ventris & fructus terre. Recordare etiam hinc
 qualiter dominus ad asam dixit. Quia obedisti voci uxoris
 tue plusquam mee maledita terra in ore tuo. Item qualiter
 in psalmo per prophetam dicitur. Malediti qui declinant a man-
 datis tuis. Glosa. Nota quod non ait malediti qui non
 implent mandata sed qui declinant. Alius est declina-
 re per superbiam alius non implere per infirmitatem vel
 ignorantiam. Bernardus. frustra inquit sibi de infir-
 mitate vel ignorantia blaspheunt qui ut liberi peccent
 libenter ignorant vel infirmantur Ambrosius. Qui possent
 stare ei vellent suum adhibere non nescientes sed
 contemptores. maledicuntur. Item. Gravissime peccas
 quia ignoras. Jeronimus. Absque noticia creatoris cui homo
 peccat est. // *Explicit Speculum christiani.* //

Este hinc domine nunc habes ante te bonum & malum vi-
 tam & mortem potes eligere quos vis. Seneca.

Si vis omnia tibi subici. subice te rationi. Hoc est conce-
 dit dominus ihesu christo qui cum patre & spiritu sancto vivit & regnat deus.

Quoniam tenetur homo deum super omnia diligere
 & eius preceptis libenter obedire quia non solum
 creavit eum ut cetera sed simile sibi illum fecit.

Intellectu deorum libero arbitrio eum nobilitavit
 unum deum eum constituit. Naturam suam humi-
 liter assumpsit verbo & exemplo pro illum instruit.
 paupertatem & tribulationem magnam pro illo sustinuit
 morte sua & sanguine precioso eum de morte eterna
 redemit. Spiritum sanctum ei infudit augmentum bonum & ma-
 lum pro illius utilitate ei deputavit & ultra posse eum
 temptari non permittit. Ad huc etiam in stulticia sua illi
 peccat ad confessionem et veram contritionem illum trahit
 peccata illius vere penitentis cito dimittit in oratione & iustitia

te illum exansit de angustia illum eripit et eterna cali gan-
 dia ei punitur si mansata eius cum fide catholica serua-
 re noluerit. **Q**uam uiniam facit homo qui contemp-
 nit preceptum creatoris et impat eius creature despicit
 suum et de eius creaturis accipit sermionem et solacium
 vitium et vestitum. **D**eus autem flagellat quosdam pto-
 res et transgressores mansatorum eius. **P**rimo percutit eos
 sagittis. id est cum abstractione rerum suarum temporalium. **S**ecun-
 do autem si vocem eius audire noluerint percutit eos
 lancis. id est carnem eorum infirmitate vel vulneribus aut alia
 asueritate. **T**ercio autem. id est ultimo si ad eum conuerti
 noluerint percutit eos ense. id est eterna dampnatione.

Dabolus duxit iniquitatem. **N**onem filie dyaboli.
Qui uxorem suam et genuit ex ea nonem filias que
 multos deturpant et ad infernum trahunt quarum viij. **O**cto
 genibus hominum copulant. **P**rima filia est Symonia. quam
 desit prelatis et clericis et illam voluit tamen remanere cum
 illis. **S**ed aliquando excedit se ad laicos et ita fit asul-
 tera. **G**regorius. **S**piritum sanctum emere vel vendere symo-
 niacam heresim esse nullus fidelium ignorat. **S**ymoniaci
 autem ab officio sacerdotali debent priuari. **S**ed **G**regorius
 si non ante oculos humanos ante dei oculos sacerdotio pri-
 uantur. **S**ecunda filia est ypocrisis. quam desit
 omnibus falsis hereticis et ypocritis qui veniunt in vestibus
 omnium et intrinsecus sunt lupi rapaces. **E**xterius apparet
 sancti et iusti et deo committi et interius sunt cupidi elati
 luxuriosi gulosi et semonibus desiti. **H**ij priuocant nam
 dei. **S**ed **h**eronymus. ypocrita est. alius simulans et alius
 agens. **S**ed **S**imulata equitas. non est equitas sed du-
 plex iniquitas. **G**regorius. ypocrita de albo malo te-
 git et bona fraudulenter facit. **T**ercia filia est. **V**api-
 na. quam desit militibus cupidis et raptoribus. qui non

curant quomodo rem alienam habeant. Unde Gregorius. Quarta dampnatione plectendi sunt qui aliena rapunt magna dampnatione feriunt qui sua in strete temerunt. Augustinus. Nunquam dimittit peccatum nisi restituat ablatum si restituere potest. Gregorius. In dampno expendit quod cum culpa congregatur.

Quarta filia est **P**rofitia, quam dedit mercatoribus que filia habet sex puellas. prima est mensura. Secunda est purum. Tercia, prava mensura. Quarta, iniqua celata quam mercator sit aliquos vicium in re quam vendit et celat ut carnis vendat. Quinta, iniqua assertio quando assertit aliquos bonum esse in re quos non est. Sexta est iniqua venditio ut quando propter terram carnis vendat. Talis mercator nullus mercator christianus debet esse et si voluerit esse peccatur de omnia dei dicente propheta. Quia non cognovi negotiationes introibo in potentias domini. Lincoln. Ne illis qui dicunt faciunt mala ut veniant bona quorum dampnatio iusta est. Omne quod pro peccato acquiritur per symbolum datur illis vero quos sine peccato acquiritur pro deum datur. **Q**uinta filia est **U**suraria, quam dedit Burgensibus. Unde dicit. Super omnes mercatores plus male dicitur est usurarius qui rem non computatam s. pecuniam a deo sibi donatam dat ad usuram. Mercator autem dat rem ut iam non repetat illam. Usurarius vero postquam fecerit et sua iterum repetit et aliena cum suis tollit. Crisostomus. Omne. 30.

Sexta filia est **F**urtiva, quam dedit **S**ermentibus. Sacrilegium, quam dedit omnibus laicis qui scienter decimas et oblationes debitas retinent. Quibus pro propheta malachiam dicit dominus. Quia non desistis decimas et primitias. In fide et penuria male dicitur estis. Augustinus. Quia decimas alioquin incides in decimam

partem angeloz qui se celo corruerunt in infernū.

Septima filia est. futuri seruitium quam desit seruitutibus fictis falsis + otiosis. vnde Salomon. Qui caritatur otium stultissimus est. Otiosus in celo non recipietur. Ceterum enim meritas erit tūm eoz qui opari fuerunt. vñ math. xx. voca oparios + resse illis mercedem. Apłs. Qui non laborat non manducet. Jeronim' Sancti corruunt si negligentes fuerunt.

Octava filia est. Pontifia + supfluitas quam desit mulieribus + omnibus qui in carnis vestibus + alijs supfluis minus delectant. vnde Augustinus.

Supbia angłm fecit dyabolim. Bernardus. Supbientia angłs qui nec aliquid dixit nec fecit sed tūm supbia cogitant non peccat deus. quoniam signaculum eius fuerat plenus scientia + perfectus deo. nūquid tibi pulvis + cinis qui extollis te corporis elatione oris locutione habitu + operatione + sic quadruplex est supbia hominis. scilicet corporis oris operis + habitus. Vnde ante dixit. Non habitabit in medio domus mee qui facit supbiam.

Nona filia est. Lixuria. istam uolunt imbere alicui soli quia omne genus humanū p eam uolunt sedare. vnde Jeronim'. Lixuria osibilibis deo inimica uirtutibus Gregorius. Cui lixuria mentem alicui occupauerit bona cogitare non permittit. Augustinus. Plus placet deo latratibus canū + mugitibus bouū q' orō lixuriantium. **Quin**

Teronimus in animalibus decem signa ante diē iudicij. Libris hebreoz inuenit xl. signa. xlv. dierum ante diē iudicij sed utrum continuū futuri sunt sicut dies illi an interpolati non expressit. Primo die eriget de mare xl. cubitis sup altitudinem montium stans in loco suo quasi murus. Secundo tantum descendet ut vix uideri possit. Tercio marine bestie apparentes sup mare dabunt rugitus usq' ad celum. Quarto ardebit mare et

aque. Quinto herbe + arbores sabunt rorem sanguineum
 Sexto rinent esificia. Septimo petre adimntem collidant
 Octavo genialis fiet terremotus. Nono equabitur terra.
 Decimo. exhibunt homines de caneris + ibunt uelut ameu
 tes + non poterunt loqui mutuo. Undecimo surgent ossa mor
 tuoz + stabunt sup sepultra. Duodecimo casent stelle.
 Tercio decimo morient homines uiuentes tunc ut cum mortu
 is resurgant. Quarto decimo ardebit colum + terra. s. sup
 fices terre + aeris. Quinto decimo fiet colum nouu + terra
 noua + resurgent omes. ¶ Gregorius in Omie illius Enig
 Gunt signa. Quid terrores quos carminis nisi sequentis
 ire preces dixerim. In in Omie illius Enig. Cum an
 sieritis plia + ca. Ultima tribulaco multis tribulacombus
 puenitur + p crebra mala que pueniunt insicant ppetua que
 subsequantur Et ensit. Multa debent mala precurrere
 ut malum valeant sine fine mutare. *De anti xpo.* //

Antixp in magna Babilone de meretrice Dan nascet
 In matris utero replebitur dyabolo in corpore malefici
 is mittret. uniuerso orbi impabit. totum genus humanu eibi
 ni modis subigabit. Quo modo uobiles sibi dimittens artes
 set que eibi maxime affluunt quia omis abstonsita pecunia
 erit eibi manifesta. Secundo modo uilgus eibi subdet terro
 re quia maxima sciencia in dei cultores furet. Tercio modo
 sapientia + inuisibili eloquentia clerum optinebit quia om
 nes artes + omie scripturam memoriter fiet. Quarto modo
 mudi contemptores ut sunt monachi signis + psignis faller
 faciet em stupenda signa + psigna ut uisaretur ignem des
 cendere + aduersarios suos coram se consumi + mortuos
 surgere + eibi testimoniu dare sed non sustinabit mortuos
 vere. Sed dyabolus ems malefico corp? alicuius dampna
 ti intrabit + illud apportabit p illud loquetur quasi unu
 uideat. ut dr. In omib; signis + psignis mensacib; hunc

in sea ex toto orbe venientes summo voto suscipient. Respon-
 sionem Enok et Hely ad christianam religionem ibunt et om-
 nes pene universum martirium subibunt. Hic monarchiam
 per tres annos et dimidium optinebit. Deinde tentorium
 suum ad pugnantium in montem oliveti extensum et
 in quo invenietur subita morte mortuus spiritus domini
 et missus dei interfectus ut dicitur Precipitabit dominus in
 ditum universi orbis in monte sancto. // *Deo gratias.*

Septem gaudia celestia virginis marie.

Gaudere flore singulari honore et speciali tra-
 dens splendorem. **G**audere principatum et
 sanctorum decoratum dignitate numerum. **G**audere spon-
 sa cara dei nam ut clara lux diei solis satur lumine.
 Sic tu facis urbem vere tue pacis et splendore lucis
 plenitudine. **G**audere splendens vas virtutum cui pen-
 dens est ad vitam tota coli curia. **H**e benignam et feli-
 tem ihu dignam genitricem veniat in gloria. **G**audere
 neque voluntatis et amplexu caritatis unita est altissimo.
 Ut ad votum consequaris quis quis virgo postulans
 a ihu dulcissimo. **G**audere mater miserorum quia pater se-
 culorum dabit te colentibus. **C**ongruentem hic mercedem
 et felitem poli sedem in regno celestibus. **G**audere virgo
 mater christi quia sola iunxit. **O** virgo piissima. **E**sset tante
 dignitatis quod sis sancte civitatis cessionem proxima. **G**audere
 virgo mater christi quia sola iunxit. **O** virgo piissima. **E**sset tante
 dignitatis quod sis sancte civitatis. **G**audere virgo mater pura
 certa manens et secunda quod hec ceptem gaudia. **N**on cessabit
 nec decreverit sed durabit et florestent per eterna secula.
O sponsa dei electa mater domini nostri ihu christi benedicta esto
 nobis via recta ad eterna gaudia ubi pax est et gloria et
 nos semper amore pia dulcissima atque piissima exaudi virgo

maria. Exaltata es sancta dei genitrix. Super choros angelorum
ad celestia regna. *Oratio.*

Dne ihu xpe fili dei vni qui beatissima genitricem tuam
gloriosissima virginem mariam perpetua et felicitatis gan-
dys in celo letificasti. contende propitius. ut eius meritis et
precibus continuis salutem et prosperitatem mentis et corporis consequamur
et ad gaudia tua et eius eterna feliciter perveniamus. *Oratio.*

Oratio valse deuota

Mater signa dei venie via lux qz dei
Nata dei miserere mei lux anima dei
Sic tutela rei dux qz comes qz mei
Digna coli regina poli me linquere noli
Ne t virgo pia genitrix comensio maria
xpe fili dei tu miserere mei. Amen.

Salutatio angelica.

Ave maria gra plena dno tecum

Heyle mary fille of graco god is w' pe

Benedicta tu in mulieribus

Blessys be þ' a bouen alle Wymen

Et laudatus fructus ventris tui.

And blessys be pe frute of þi wombe. *Amen.*

As ofte as þis holy name. *Ave* is namyd eneryche crysten
man and woman is holden to do reuerence per to. Sythen an-
gels and denels kuelyn and lowten per to mythe more are
we holden so for to do. **A**lloure holy faders *Urban* þe
iii. and *Johan* þe xxij. eyer of þem gramtyd xxx. days
to alle þos þat were clene confesyd and contryte
of þer synnis as ofte as þei sey þe Ave mary w' þis worde *Ave.*
in þe ende per of. And so þe pat leythe oure lady saluter has
xxxij. zero and xxx. wokys gramtyd of þe for leyde
ener for to latte. *Deo gras.*

8

Ro bene

Augustinus. *Imma xpiana ante patrem valde pulchra est*
 et deo filio // Now if þu conett to know how it standes
 in þi soule and whey it be like to þe ymage of god or no.
 þu mayst ransake þi owne conscience and loke what þu
 wille is. For in þu standes alle. If þu be stedfastly growen
 dyd in þe feyth of holy kyrke and lyklyrly turned fro al
 dedly synne and þat þu woldest not for no ying witaundly
 and wilfully breke þe byddyng of god. And for þu. þat þu
 hast don a geyn þys byddyng. þu hast styrptyn þe willy and
 mekely takyn penans with ful hert and wille to for sake
 in synne and in counton and sorowke of hert þat þu hast gre
 ned god and brokyu þys byddyng and w^t ful purpole and
 wille to do no moze þan is in soule reformed to þe lyknes
 of þe ymage of god. *Gloria nra e testimoniu costi*
encie nre. De colbena require sup t pma parte

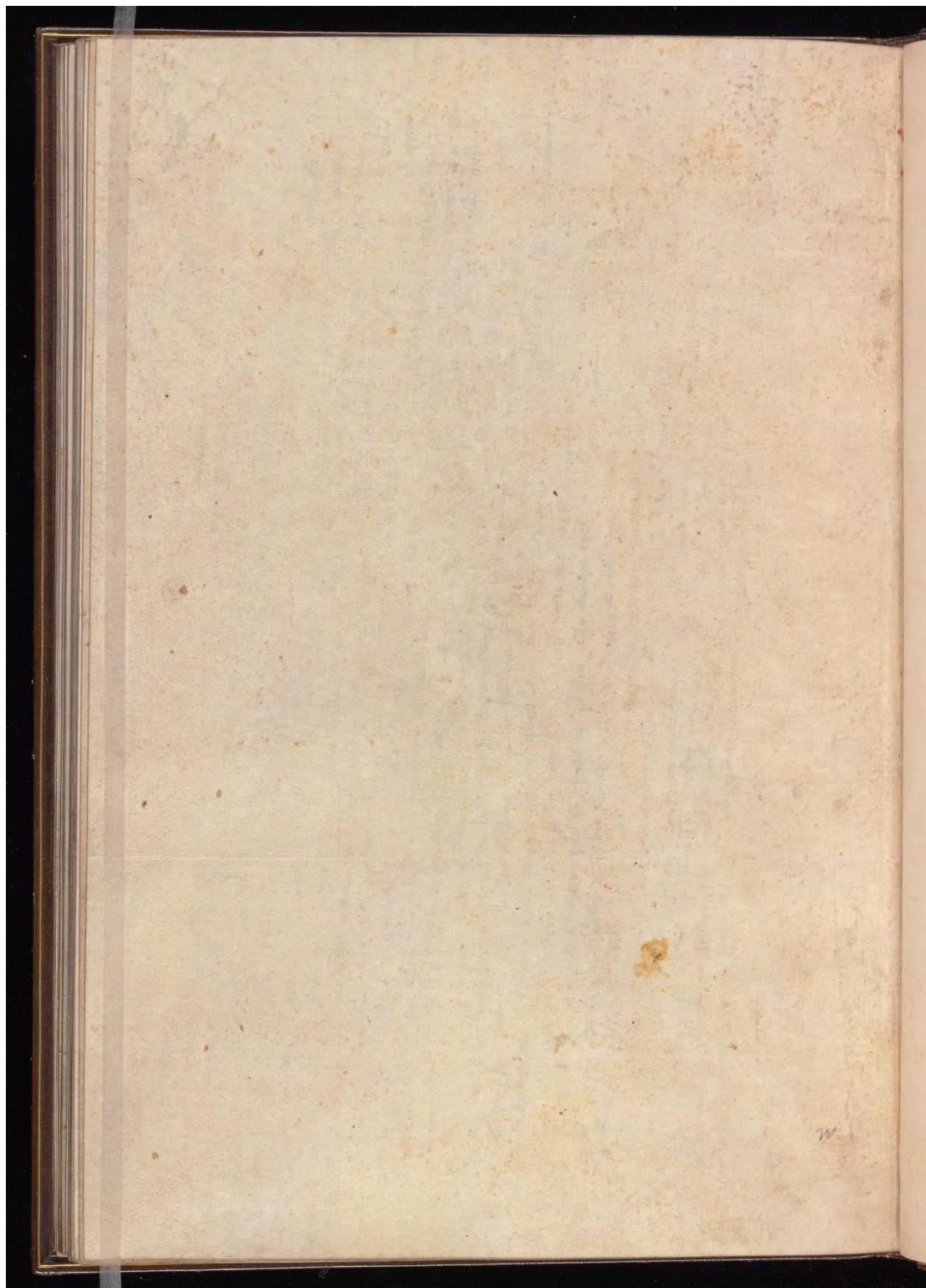
Orate pro aia Willi plete
pro amore ihu ihu xpi

Deo gras.

ne ihu xpe fili dei vni qui beatissima

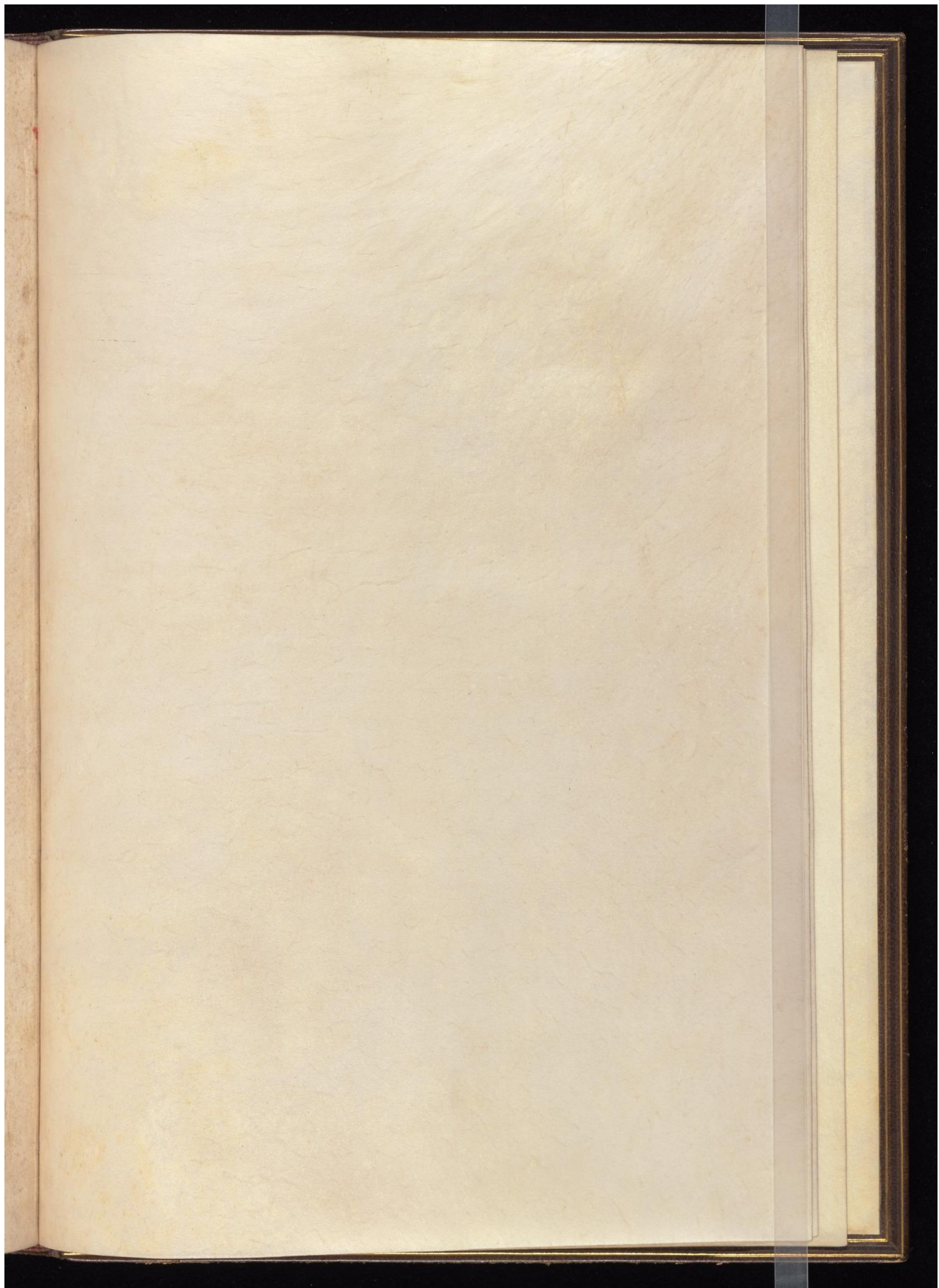
45v

Image ID: 15607118

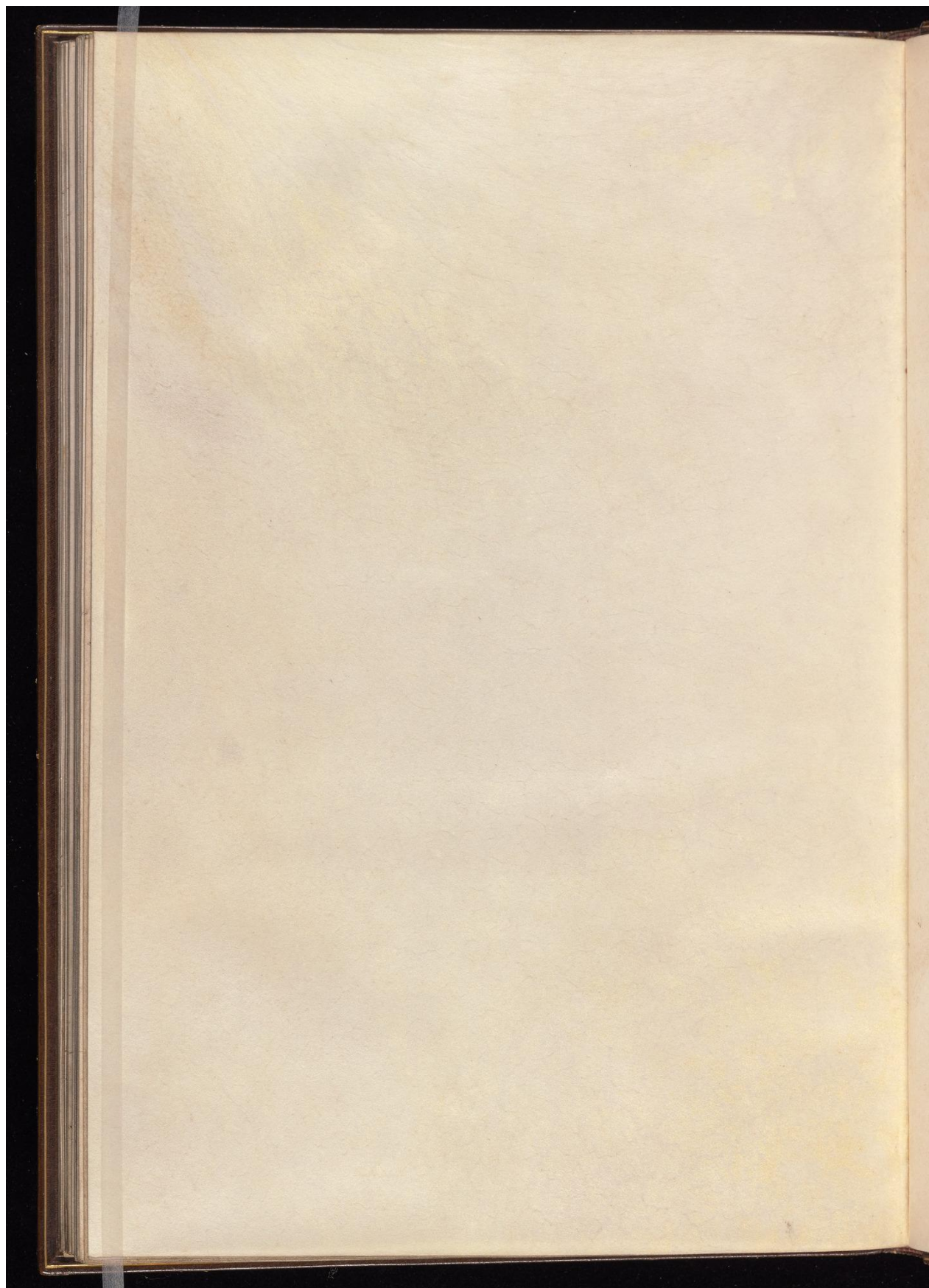
[Back flyleaf recto]

Image ID: 15607119

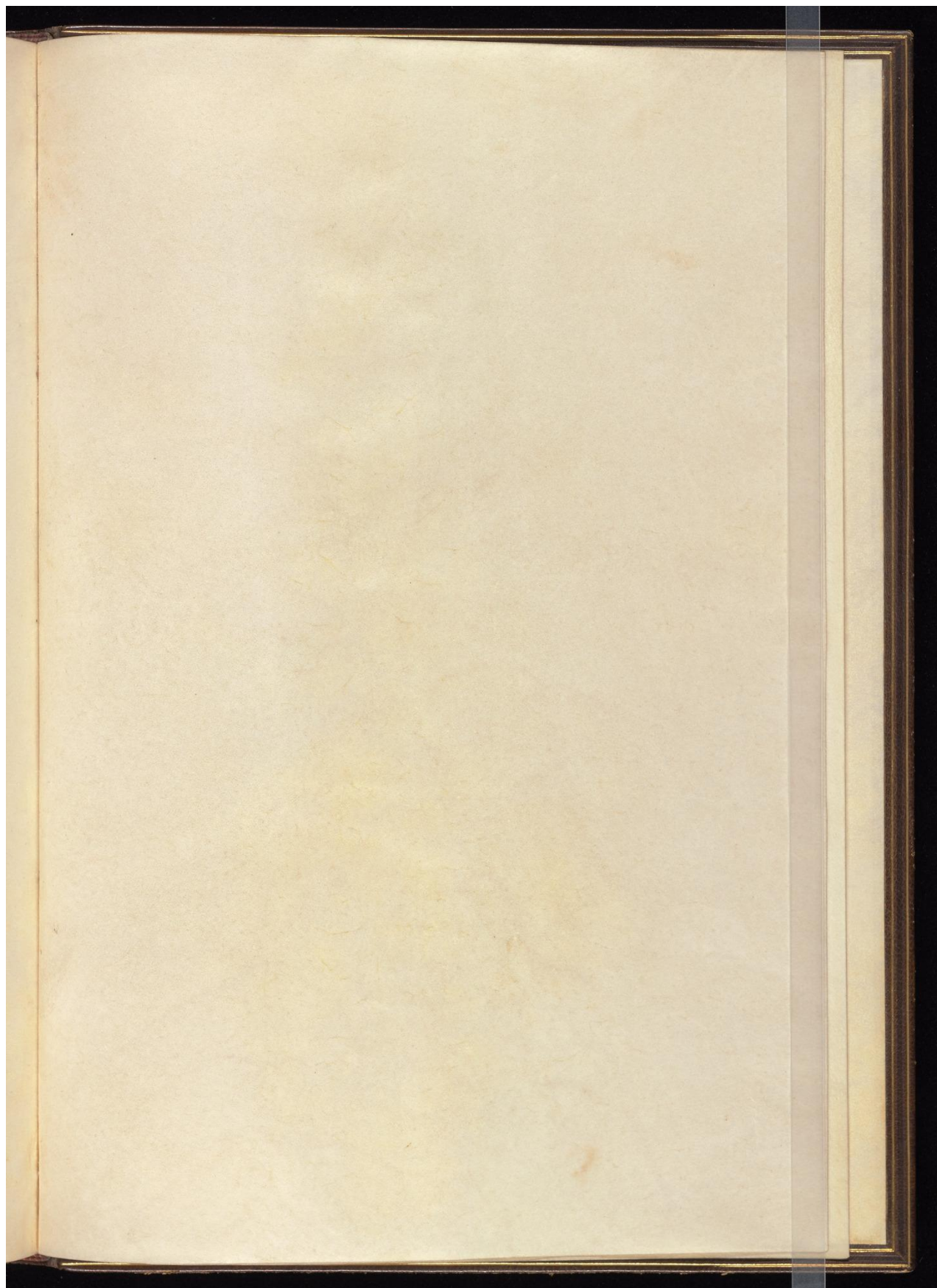
[Back flyleaf verso]

Image ID: 15607120

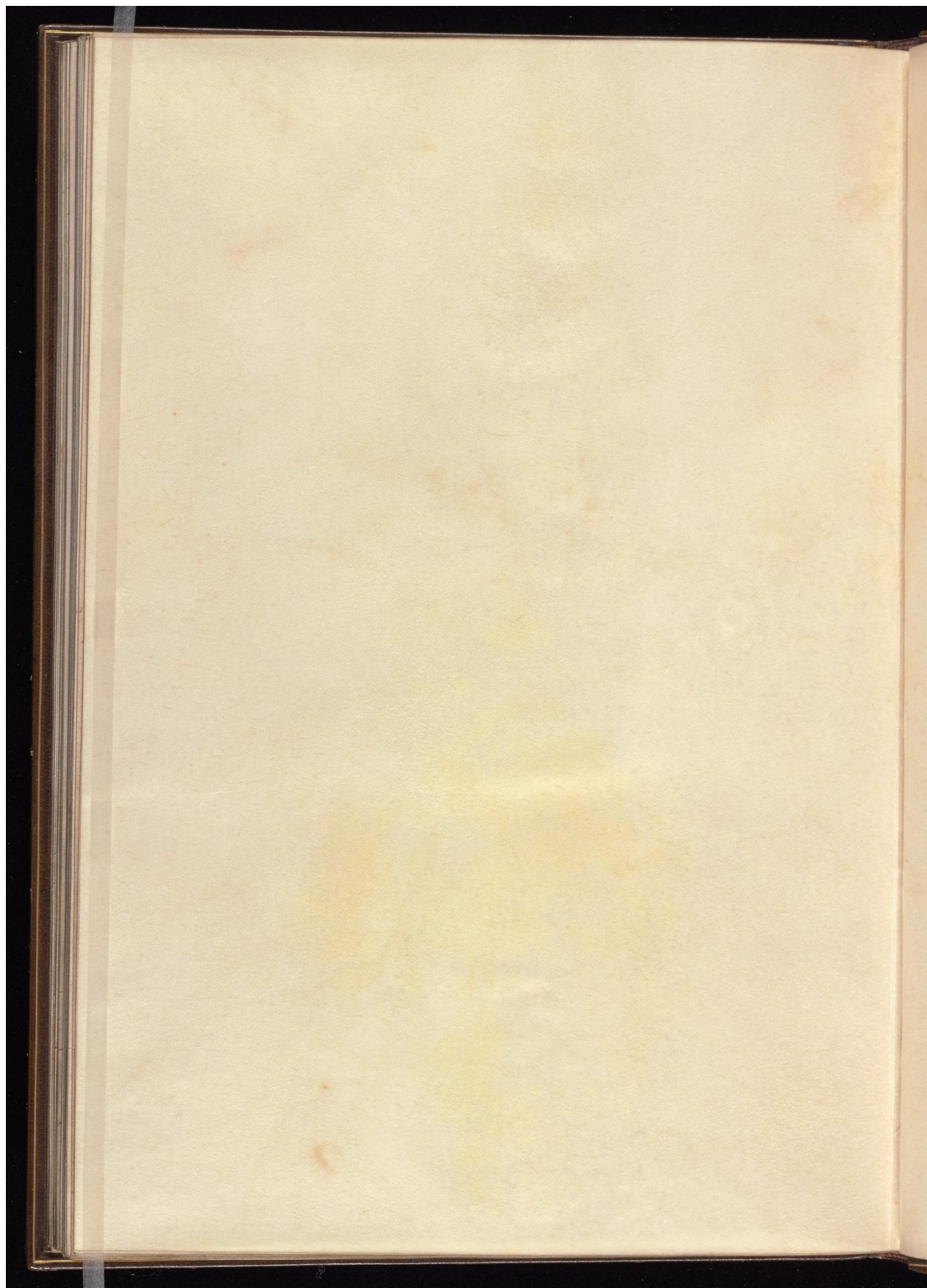
[Back flyleaf ii recto]

Image ID: 15607121

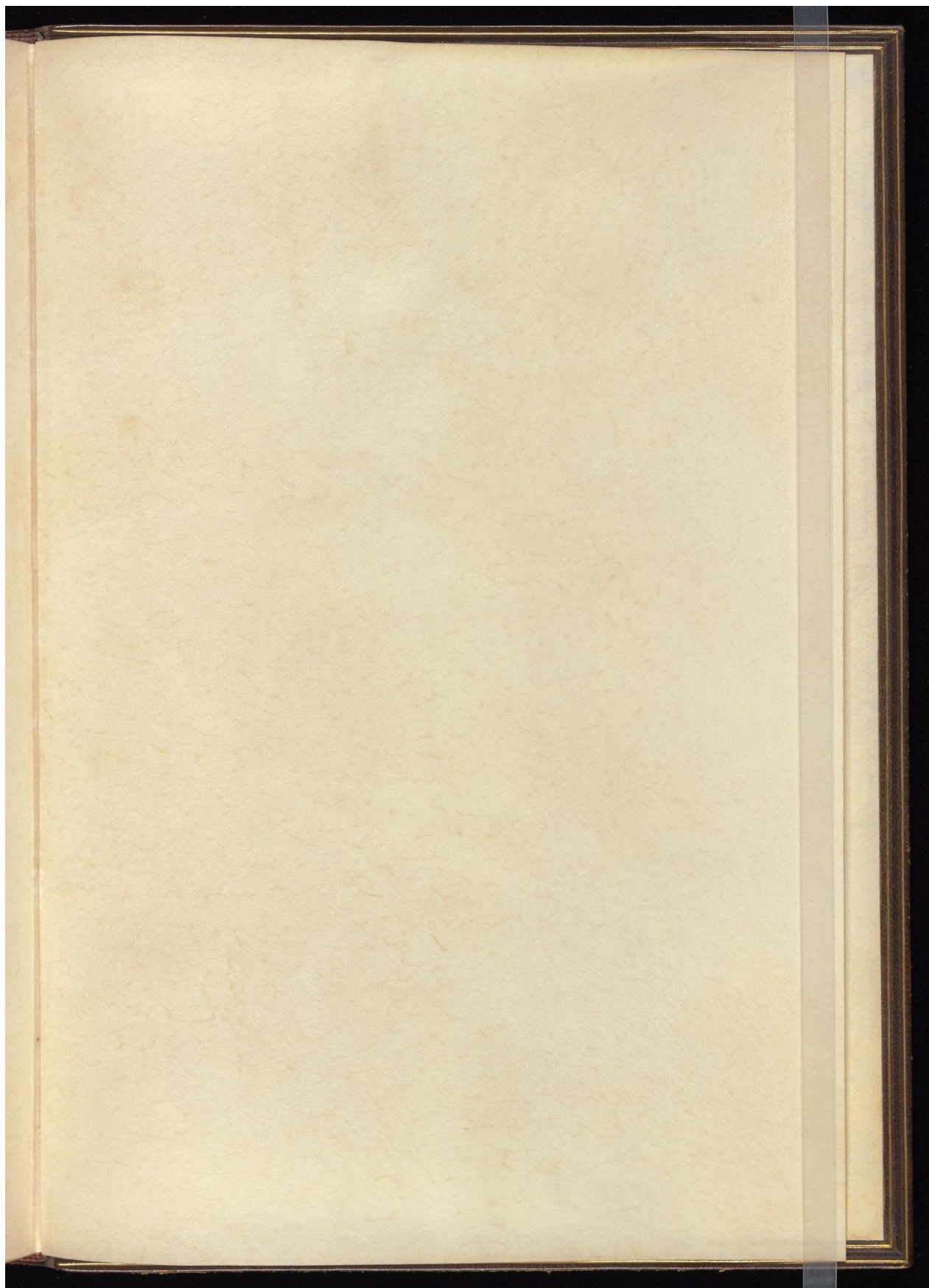
[Back flyleaf ii verso]

Image ID: 15607122

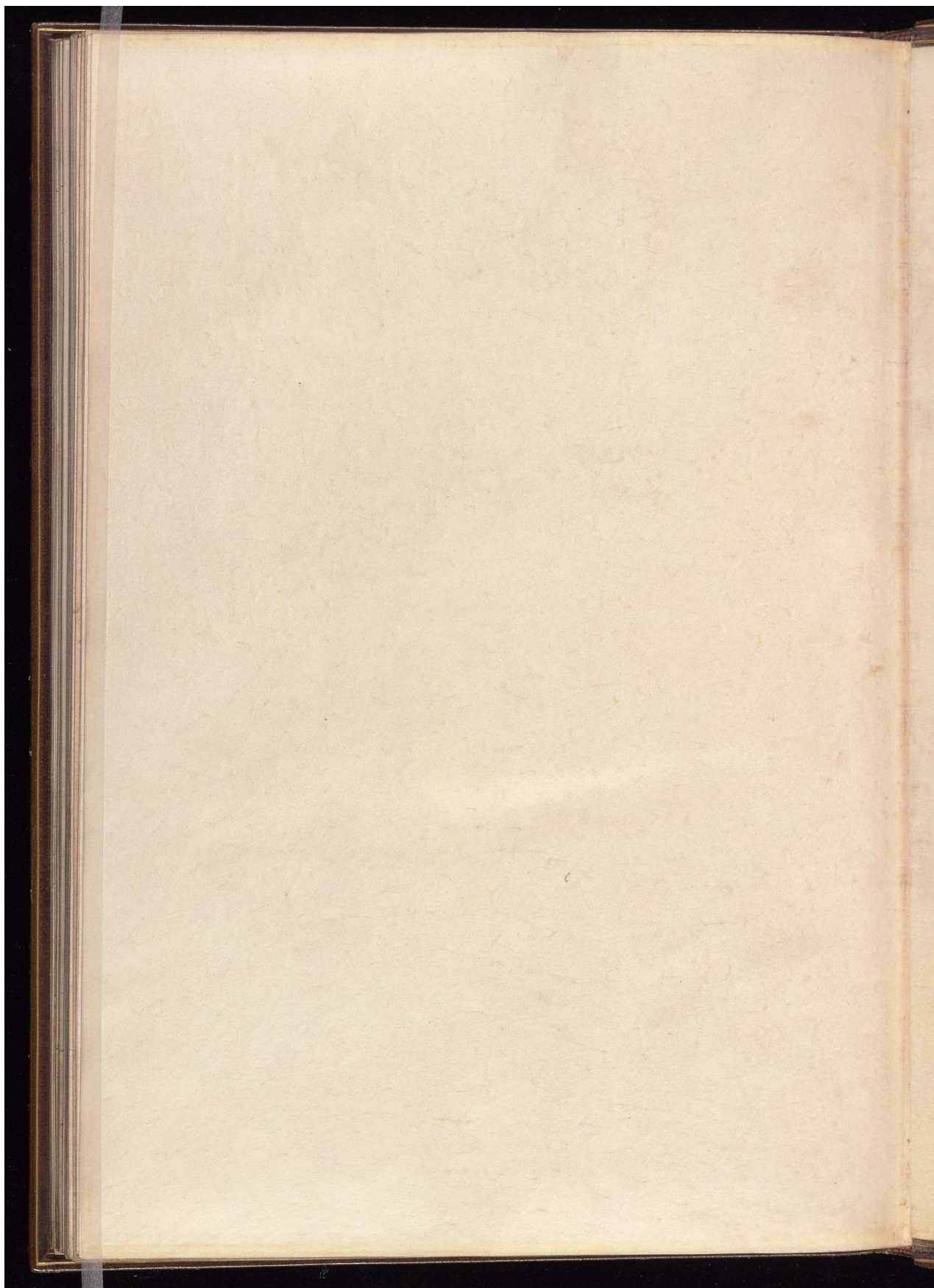
[Back flyleaf iii recto]

Image ID: 15607123

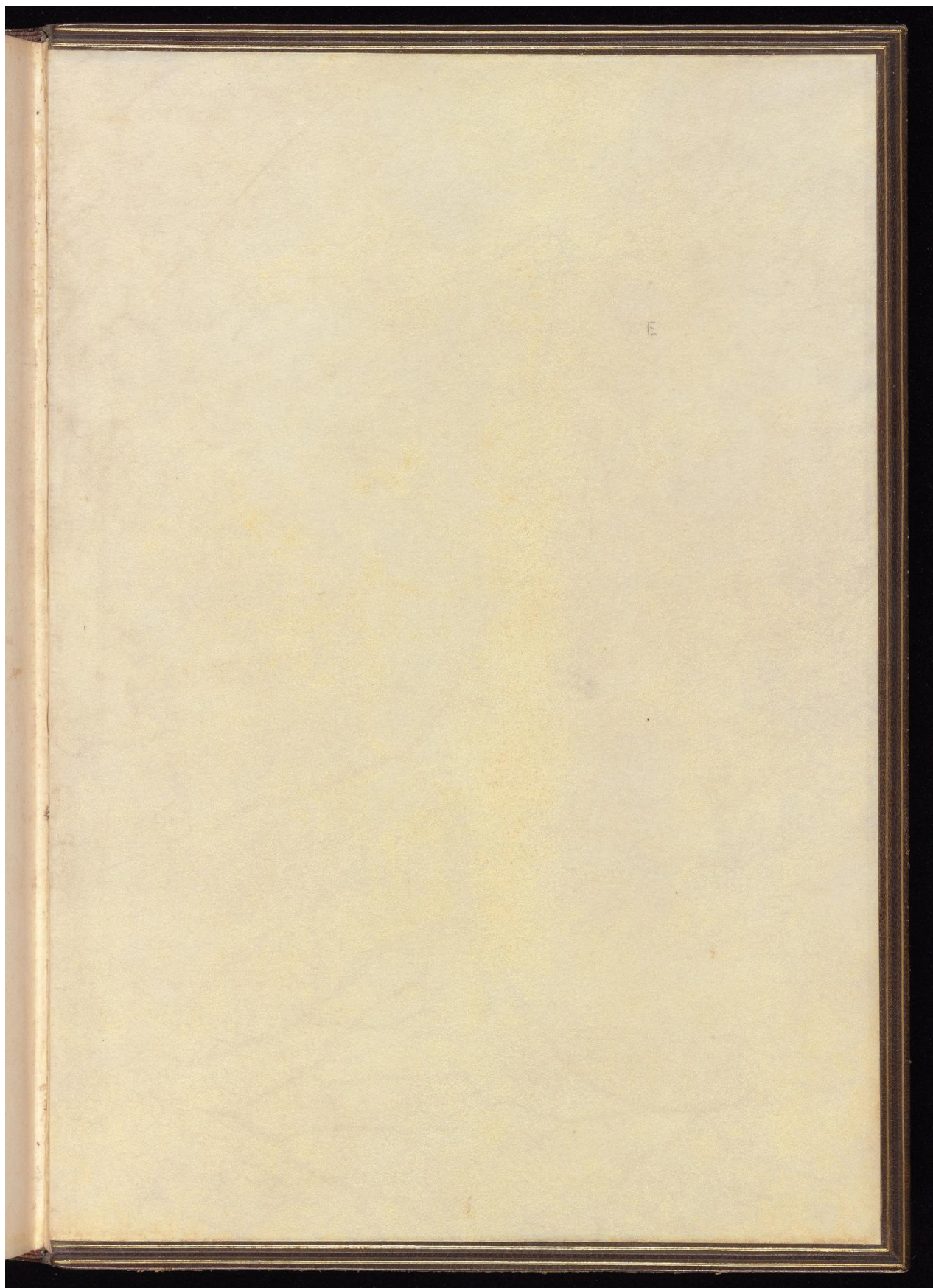
[Back flyleaf iii verso]

Image ID: 15607124

[Inside back cover]

Image ID: 15607125

[Head]

Image ID: 15607126

[Tail]

Image ID: 15607127

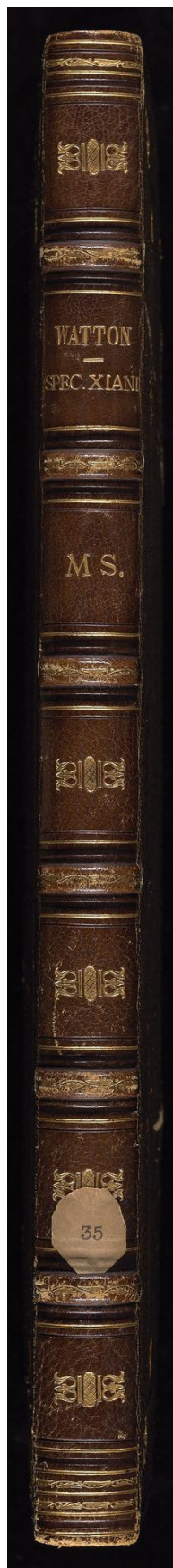
[Fore-edge]

Image ID: 15607128

[Spine]

Image ID: 15607129

[Back cover]

Image ID: 15607130

